

Gemeente Utrecht

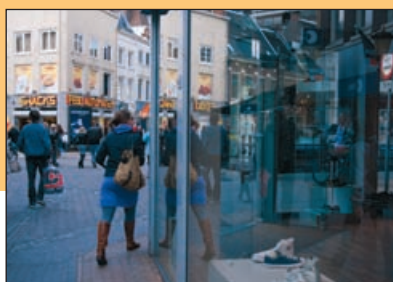

Utrecht Monitor 2011

Utrecht Monitor 2011

Inhoud

Samenvatting	8
1. Bevolking	18
2. Lokale democratie	24
3. Publieksdienstverlening	28
4. Veiligheid	32
5. Openbare ruimte en groen	36
6. Verkeer	40
7. Milieu en duurzaamheid	44
8. Economie	48
9. Wonen	52
10. Utrecht vernieuwt en krachtwijken	56
11. Vastgoedmarkt	60
12. Stationsgebied	64
13. Leidsche Rijn	68
14. Werk en inkomen	72
15. Gezondheid en welbevinden	76
16. Samenleven	80
17. Jeugd	84
18. Onderwijs	88
19. Sport	92
20. Cultuur	96
Bijlagen	100

Voorwoord

Een stad in balans

Op het moment dat ik dit schrijf, zie ik buiten een strakblauwe voorjaarshemel. Ik hoor vanuit mijn kamer in het stadhuis de geluiden van de stad: de winkelende mensen, de in- en uitladende vrachtwagens, de werkzaamheden op de Stadhuisbrug, het carillon van de Domtoren. Geroezemoes van de vele jonge mensen die van de zon genieten op de terrasjes. Er komt een plezierboot langs. Een deel van de waterfietsen tegenover het stadhuis is al verhuurd. Het is een idyllisch beeld. Een beeld dat —en daarmee mogen wij ons gelukkig prijzen— past bij onze stad. Want als er één conclusie is die je uit deze veertiende Utrecht Monitor kunt trekken, is het dat Utrecht een sterke, gezonde stad is met sterke, gezonde bewoners. Een stad in balans, een stad die de flexibiliteit en het optimisme van de jeugd combineert met de ervaring en wijsheid van de ouderdom. Wat zich ook in tijden van crisis uitbetaalt. Als het zo goed gaat met je stad, past een zekere trots. Ik voel die trots nu ik dit voorwoordje schrijf en naar buiten kijk. Ik voel die trots als ik op pad ben in de stad. Of dat nu beroepsmatig is of gedurende mijn wekelijkse hardloopparcours.

Maar die trots moet je niet blind maken voor de kwetsbare plekken die ook Utrecht kent. Eenzaamheid — één op de 12 volwassen Utrechters leeft sociaal geïsoleerd, dat zijn ruim 20.000 mensen! Armoede — rond de 11.500 huishoudens leven rond het sociale minimum. Ruimtegebrek, dat zich onder meer manifesteert door parkeerproblemen — voor auto's én fietsen! Krapte aan woonruimte — je moet gemiddeld een kleine acht jaar wachten op een sociale huurwoning, studenten maar liefst 21 maanden op een kamer! Woninginbraken — terwijl de stad in vrijwel alle opzichten steeds veiliger wordt, steeg in 2010 het aantal woninginbraken met 11 procent! Daar valt dus nog wel wat te verbeteren! Door de burgers, door de talrijke andere gewaardeerde partners in de stad, door de gemeente. Waarbij moet worden opgemerkt dat de laatste vanaf 2011 te maken krijgt met een forse bezuinigingsoperatie als gevolg van de economische crisis. Een operatie die we uiteraard niet ten koste willen laten gaan van de kwaliteit van de gemeentelijke dienstverlening, maar die wel tot een aantal principiële en moeilijke keuzes zal leiden.

Het Utrechtse gemeentebestuur vertrouwt bij deze noodzakelijke actie op de veerkracht, het initiatief en de creativiteit van Utrecht en de Utrechters. Als je op de cijfers in deze Utrecht Monitor afgaat, is dat vertrouwen terecht.

mr. A. Wolfsen
burgemeester

Inleiding

Vinger aan de pols

In de Utrecht Monitor wordt de stad op alle gemeentelijke beleidsterreinen gevolgd. De Utrecht Monitor volgt hierbij het beleid, maar ook de maatschappelijke ontwikkelingen in de stad.

Nieuwe opzet: online meer achtergrondinformatie

De Utrecht Monitor heeft dit jaar een nieuwe opzet in een nieuw jasje. De rapportage beperkt zich tot de belangrijkste indicatoren om de ontwikkelingen op de verschillende beleidsthema's te monitoren. Hierbij wordt zoveel mogelijk de Utrechtse situatie in perspectief geplaatst door meerjarige ontwikkelingen en vergelijkingen met andere steden, de regio of Nederland.

Uitgebreidere achtergrondinformatie is online beschikbaar via www.utrecht.nl/Utrechtmonitor. Ook is daar een korte video te vinden waarin de belangrijkste uitkomsten van de Utrecht Monitor worden gepresenteerd.

Utrecht Monitor gebaseerd op breed scala aan feiten

In de Utrecht Monitor is een groot aantal gegevens verwerkt uit administraties van de gemeente en andere instellingen. Het gaat bijvoorbeeld om bevolkingsgegevens uit de Gemeentelijke Basisadministratie, politiecijfers, gegevens van Woningnet, aantal bijstandsuitkeringen van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en werkzoekenden van het UWV WERKbedrijf. Het betreft vaak nieuwe cijfers per 1 januari 2011. Ook informatie van landelijke onderzoeksinstellingen, bijvoorbeeld het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS), zijn in de monitor opgenomen.

Naast feiten ook aandacht voor de mening van de Utrechters

Naast deze bronnen, rapporteert de Utrecht Monitor ook een groot aantal resultaten uit de in het najaar van 2010 gehouden Inwonersenquête. In de Inwonersenquête 2010 is aan Utrechters gevraagd wat hun mening is over onderwerpen zoals veiligheid, woongenot, gemeentelijke dienstverlening, de onderhoud van hun buurt, openbaar vervoer en cultuuraanbod. Daarnaast passeren andere enquête-onderzoeken van Bestuursinformatie, maar ook de GG&GD de revue.

Monitoren economische crisis

Door de economische crisis van de afgelopen jaren is er een trendbreuk ontstaan in verschillende cijfers op de beleidsterreinen economie, wonen en werk en inkomen. In deze monitor gebruiken we cijfers van 1 januari 2011. Gezien de snelle ontwikkelingen is het belangrijk de actualiteit bij te houden, dit gebeurt in de Thermometer economische crisis, die vier keer per jaar uitkomt.

Meer gemeenteonderzoek in andere rapporten Bestuursinformatie

De Utrecht Monitor is slechts een van de vele (onderzoeks)rapporten die Bestuursinformatie publiceert. Andere rapporten zijn bijvoorbeeld de Monitor Krachtwijken, de Vastgoedmonitor, de Armoedemonitor en de effectmeting re-integratie. Een overzicht van publicaties van Bestuursinformatie in 2010 is opgenomen achterin deze Utrecht Monitor.

Meer informatie op www.onderzoek.utrecht.nl

De meeste cijfers uit de Utrecht Monitor zijn te raadplegen in de online databank van Bestuursinformatie WistUdata. Veel gegevens zijn hierin tot op subwijkeniveau en voor meerdere jaren beschikbaar. Zowel WistUdata als de onderzoeksrapporten van Bestuursinformatie zijn te vinden op www.onderzoek.utrecht.nl.

Samenvatting

In deze veertiende Utrecht Monitor zien we dat Utrecht tot nu toe redelijk door de crisis is gekomen. De omzetverwachtingen van ondernemers zijn weer positief en het aantal werkzoekenden is afgenomen. Wel is de werkgelegenheid in het afgelopen jaar niet gegroeid en ook de woningmarkt is gestagneerd. Voor veel andere thema's laat de Utrecht Monitor 2011 positieve ontwikkelingen zien: zo zijn Utrechters over het algemeen gelukkig en zijn ze tevreden over de buurt en woning waar ze wonen.

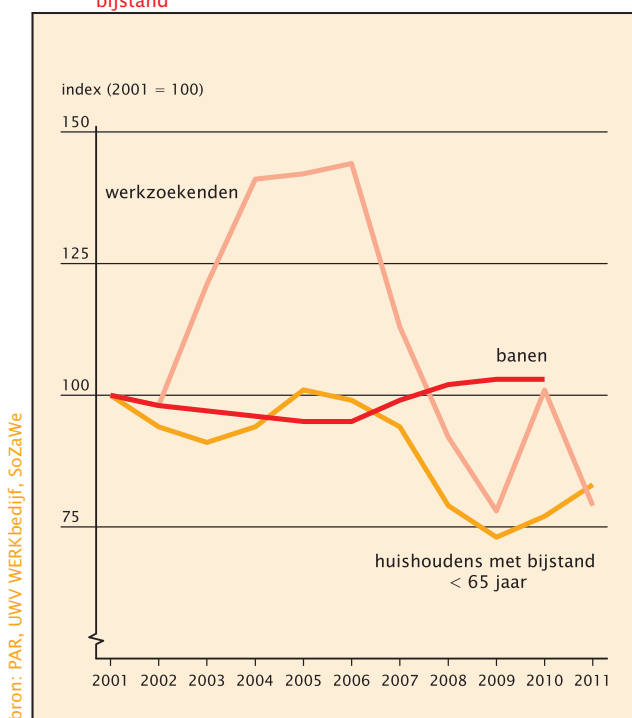
De sociale samenhang in buurten is toegenomen en Utrechters zijn vaker actief voor hun eigen buurt. Er blijven wel een aantal aandachtspunten, zoals verkeer en kwetsbare groepen in de stad. In deze Utrecht Monitor vindt u het complete beeld van de stad. Opgemerkt moet worden dat er binnen de stad grote verschillen zijn tussen wijken. Omdat de Utrecht Monitor een gemiddeld beeld van de totale stad geeft, blijven deze verschillen grotendeels buiten beeld.

Utrecht herstelt goed van economische crisis

De Nederlandse economie laat met een groei van 1,7%, in 2010 een voorzichtig herstel zien. Ook bij het Utrechtse bedrijfsleven zien we tekenen van groei. Het

ondernemersvertrouwen van Utrechtse bedrijven is sterk gestegen en hoog in vergelijking met Rotterdam en Den Haag, de regio Utrecht en landelijk gemiddeld. Na een moeilijke periode zien Utrechtse bedrijven hun omzetten ook weer stijgen. Het herstel is echter nog broos. De werkgelegenheid is na jaren groei afgelopen jaar gemiddeld gelijk gebleven: in de meeste sectoren is de werkgelegenheid licht gedaald, slechts bij enkele is sprake van groei in 2010.

afb. 2 Ontwikkeling banen, werkzoekenden en huishoudens met bijstand

Ook de Utrechters voelen de effecten van de crisis en het herstel. Het aantal Utrechtse huishoudens met een bijstandsuitkering is toegenomen van 6.641 op 1 januari 2010 tot 7.100 op 1 januari 2011. Het aantal WW-ontvangers is gedaald tot 4.535, maar nog flink hoger dan in 2009 (2.707). Naar schatting leeft een op de elf Utrechtse huishoudens in 2009 van een inkomen op of rond het sociaal minimum. Het aantal werkzoekenden is in 2010 sterk afgenomen (-22%). De daling is het grootst onder jongeren (t/m 26 jaar). Op 1 januari 2011 zijn er 7.508 Utrechtse niet-werkende werkzoekenden. Het aantal ingediende vacatures bij het UWV werkbedrijf is met 32% toegenomen ten opzichte van 2009.

Ten opzichte van de andere grote steden staat Utrecht er gunstiger voor wat betreft het aantal werkzoekenden,

uitkeringsontvangers en armoede.

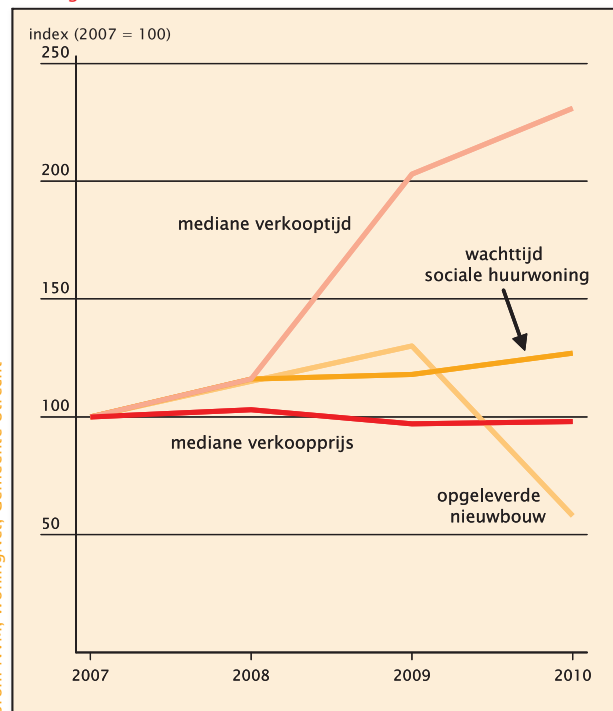
De Utrechtse kantorenmarkt houdt zich redelijk staande ondanks de economische situatie. Het aanbod van kantoorruimte stijgt (+4%) in 2010, maar wel minder dan landelijk (+7%). De opname van kantoorruimte daalt (-38%), maar de leegstand van kantoren in de regio Utrecht is minder dan in de andere G4 regio's. Op de bedrijfsruimtemarkt zien we grotere effecten: de opname van bedrijfsruimte blijft laag, het aanbod neemt toe en de huurprijzen dalen.

Crisis meest zichtbaar op Utrechtse woningmarkt

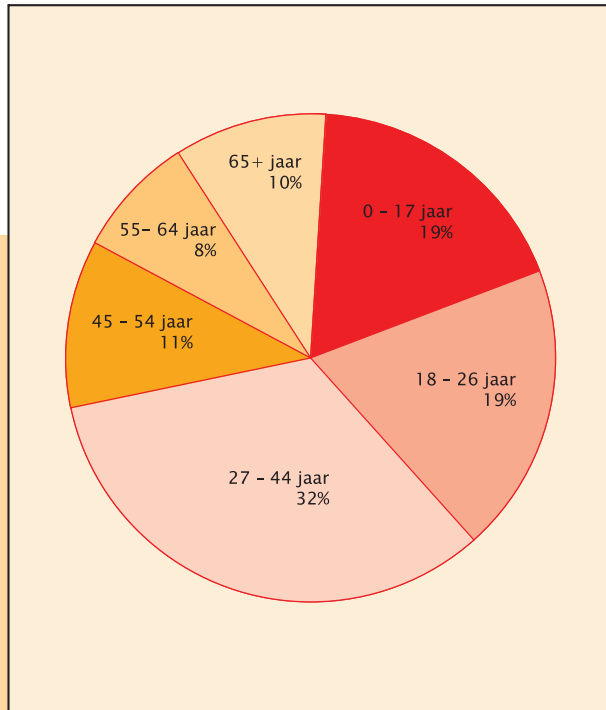
De crisis is in Utrecht het meest zichtbaar op de woningmarkt. In 2010 is de verkooptijd van een woning gestegen tot gemiddeld 74 dagen. Het aantal transacties is in 2010 gestagneerd. De mediane verkoopprijs is nog wel licht gestegen van €220.000,- in 2009 naar €225.000,- in 2010. Ook de sociale huurmarkt stagneert: het aantal verhuurde sociale huurwoningen is in 2010 gedaald. De gemiddelde wachttijd voor een sociale huurwoning is toegenomen van 7,3 jaar in 2009, naar 7,9 jaar in 2010. De gemiddelde wachttijd voor een studentenkamer is zelfs toegenomen van 15 maanden in 2009 naar 21 maanden in 2010. Hiernaast is ook het aantal opgeleverde nieuw-

bouwwoningen gehalveerd ten opzichte van 2009. Dit is ook duidelijk merkbaar in Leidsche Rijn, waar de woningproductie in 2010 is gehalveerd. In 2010 werden daar 961 woningen opgeleverd, voor heel Utrecht werden in totaal 1.500 nieuwbouwwoningen

Woningmarkt

Inwoners Utrecht naar leeftijd, 1 januari 2011

bron: CBS

opgeleverd. De verwachting is dat in 2011 de woningproductie weer zal stijgen.

Jonge bevolking maakt oude stad sterk

Op 1 januari 2011 heeft Utrecht 311.405 inwoners. De bevolking van Utrecht is tussen 2000 en 2010 gegroeid met 31%. Utrecht neemt hiermee in vergelijking met de andere grote steden een unieke positie in. De Utrechtse groei hangt samen met de nieuwbouw in Leidsche Rijn en Vleuten-De Meern en de groei van het aantal studenten. De stad blijft ook de komende twintig jaar verder groeien naar zo'n 400.000 inwoners in 2030. Utrecht heeft een groot aandeel eenpersoonshuishoudens (53%). Dit komt vooral door het grote aantal studenten en (jonge) hoogopgeleiden in de stad. Leidsche Rijn en Vleuten-De Meern zorgen voor meer evenwicht, daar wonen relatief veel gezinnen met kinderen.

In vergelijking met de andere grote steden heeft Utrecht een relatief jonge bevolking, bijna vier op de tien Utrechters is jonger dan 26 jaar (38%). In Utrecht zijn in de afgelopen tien jaar in vergelijking met de vijftig grootste gemeenten van Nederland relatief de meeste kinderen geboren. Ook heeft Utrecht de hoogst opgeleide beroepsbevolking.

140.000 leerlingen en studenten in Utrecht

Het beroepsonderwijs en de universiteiten trekken gezamenlijk zo'n 100.000 leerlingen, die voor een deel ook in Utrecht wonen. In Utrecht volgen een kleine 40.000 leerlingen basis- of voortgezet onderwijs. Utrechtse leerlingen scoren iets hoger op hun cito-toets dan gemiddeld in de vier grote steden. Een op de drie leerlingen in het voortgezet onderwijs gaat naar het vwo en een bijna even grote groep gaat naar het vmbo. Het aandeel schoolgaande jeugd dat in Utrecht woont en buiten de stad naar school gaat neemt verder toe. Bijna een derde (31%) van de Utrechtse schoolgaande jeugd gaat buiten de stad naar school. Vooral het aandeel vmbo leerlingen dat buiten Utrecht naar school gaat neemt toe. Hierbij moet opgemerkt worden dat voor schoolgaande kinderen in Leidsche Rijn en Vleuten-De Meern, scholen buiten Utrecht vaak dichterbij zijn dan de scholen in de stad.

Utrechtse jeugd doet het goed

Over het algemeen gaat het goed met de Utrechtse jeugd. Uit de Utrechtse Jeugdmonitor blijkt dat de meeste Utrechtse basisschoolleerlingen (groep 7 en 8) zich gezond voelen. Ook ondernemen zij allerlei activiteiten in hun vrije tijd: zeven van de acht leerlingen is lid van een of meerdere verenigingen en vier op de vijf is lid van een sportvereniging. De meeste leerlingen bewegen voldoende (79%). In vergelijking met 2008 is alcoholgebruik op jonge leeftijd gedaald (31% heeft wel eens alcohol gedronken). Wel heeft bijna een op de acht leerlingen een verhoogd risico op psychosociale problemen en bijna een op de vijf ervaart thuis problemen.

De jeugdwerkloosheid is in 2010, na een toename in 2009, weer afgenomen. Landelijk en in de grote steden zien we ook een daling. Mogelijk zijn er meer jongeren die door de crisis ervoor kiezen om niet op zoek te gaan naar werk, maar om in plaats daarvan door te leren. In 2010 heeft 91% van de 17 t/m 22 jarige Utrechters een startkwalificatie.

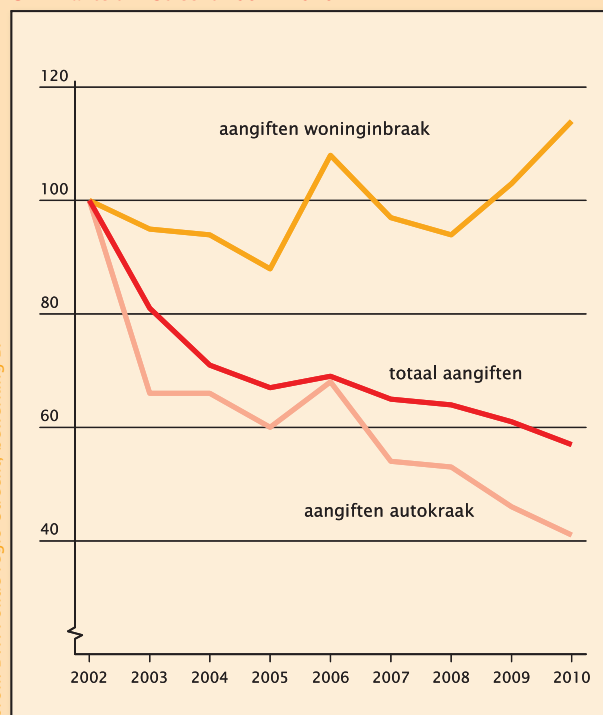
Ondanks de genoemde positieve ontwikkelingen blijkt dat het maatschappelijk welbevinden onder Utrechtse jongeren (16 t/m 26 jaar) in 2010 sterker dan gemiddeld is gedaald. Maatschappelijk welbevinden gaat over de mate waarin mensen zich geaccepteerd en op hun plek voelen in de maatschappij.

Utrecht veiliger

Utrecht wordt steeds veiliger en Utrechters voelen zich ook veiliger. Het afgelopen jaar is de criminaliteit verder gedaald (-7%). Ten opzichte van 2002 is de criminaliteit nu bijna gehalveerd (-45%). In 2010 zijn er vooral minder geweldsdelicten, winkeldiefstallen en autokraken. Het aantal woninginbraken is net als voorgaande jaren wel toegenomen. De daling van de criminaliteit doet zich in vrijwel alle wijken voor. Niet alleen de criminaliteit is gedaald, Utrechters voelen zich ook veiliger. Het aandeel Utrechters dat zich wel eens onveilig voelt, is gedaald van 45% in 2009 naar 38% in 2010.

In tegenstelling tot de veiligheid en veiligheidsgevoelens, is het aandeel Utrechters dat overlast van jongeren ervaart toegenomen. Bijna een op de vijf Utrechters (19%) ervaart wel eens overlast van jongeren in zijn buurt.

Criminaliteit in Utrecht 2002 - 2010

bron: BVH Politie regio Utrecht, bewerking BI

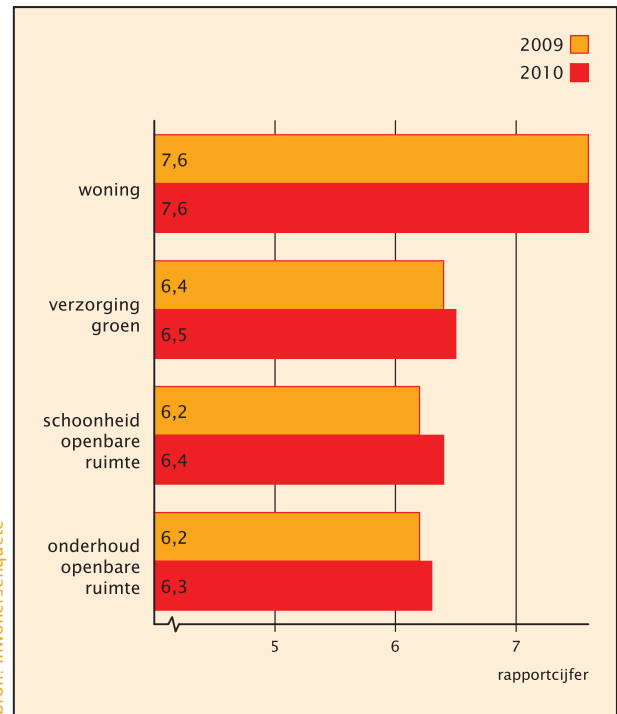
Prettig wonen in Utrecht

Utrechters beoordelen hun eigen woning gemiddeld met een 7,6, net als in 2009. Bewoners van Leidsche Rijn en Vleuten-De Meern geven het hoogste rapportcijfer voor hun woning. Gemiddeld geeft een op de zeven Utrechters aan dat hun woning slecht is onderhouden, huurders vinden dit ruim zes keer vaker dan kopers.

Buiten de terugval in oplevering van nieuwe woningen, gaat het goed in Leidsche Rijn. Bewoners van Leidsche Rijn zijn over het algemeen erg tevreden over hun buurt en de voorzieningen. Ruim negen op de tien bewoners beoordelen de eigen woonbuurt als (zeer) prettig. Een op de drie verwacht daarbij dat de buurt in de toekomst nog zal verbeteren. De tevredenheid over winkels, parken en sportvoorzieningen in de buurt is in 2010 (sterk) toegenomen.

Met het programma Utrecht Vernieuwt en het programma Krachtwijken versterkt de gemeente met partners, de meest kwetsbare gebieden in de stad. De bedoeling is om de woon- en leefsituatie van bewoners te verbeteren en voor hen de kansen in de maatschappij te vergroten. Door Utrecht Vernieuwt zijn tot nu toe 1.332 nieuwe sociale huurwoningen opgeleverd.

Rapportcijfer woning en woonomgeving

Verkeer blijft aandachtspunt

Verkeer en parkeren wordt door Utrechters nog altijd het meest genoemd (34%) als belangrijkste probleem in de woonbuurt dat moet worden opgelost.

De afgelopen vijf jaar is het aantal inwoners en de

werkende beroepsbevolking in Utrecht sterk gestegen. Hoewel bijna de helft van de Utrechters een baan heeft in de stad zelf, is toch het aantal forensen dat de stad in en uit gaat met +7,6% gestegen tot 194.200.

Woon-werkrelaties stad Utrecht (jaargemiddelde)

bron: PAR, CBS, Bestuursinformatie

Een deel van deze groei is terug te zien in de toename van het aantal reizigers op Utrecht CS dat in vijf jaar met 32.500 is gegroeid (+24%).

De groeiende stroom forensen heeft geen invloed op de tevredenheid over de bereikbaarheid van de woonbuurt per auto. Ruim driekwart van de Utrechters is hierover tevreden, vrijwel evenveel als in 2009.

De tevredenheid over de bereikbaarheid van het centrum van de stad per auto is afgelopen jaar wel iets gedaald en met 26% een stuk lager dan de tevredenheid over de bereikbaarheid van de woonbuurt. Utrechters zijn wel tevreden over de bereikbaarheid van het centrum per fiets (87%) en openbaar vervoer (82%). Het merendeel van de Utrechters gaat dan ook op de fiets of met openbaar vervoer naar het centrum. Minder dan een op de tien gaat met de auto.

Utrecht werkt aan beter milieu

Utrecht wil in 2015 voldoen aan de Europese regels voor luchtkwaliteit. Er zijn op dit moment nog 4 locaties in de stad waar de Europese norm voor stikstofdioxide (NO₂) wordt overschreden.

Eenderde van de Utrechters geeft aan wel eens last te hebben van luchtverontreiniging in zijn woonbuurt. Ook eenderde geeft aan dat er in 2010 wel eens sprake was

Meer tevredenheid over staat openbare ruimte

Utrechters vinden de openbare ruimte in hun buurt belangrijk. Na verkeer wordt het schoonhouden van de openbare ruimte door Utrechters het meest genoemd als belangrijk probleem in hun buurt dat aangepakt moet worden.

In de afgelopen jaren zien we een stijgende trend in het rapportcijfer voor de staat van de openbare ruimte, van

van stank door verkeer. Het aandeel Utrechters dat last had van luchtverontreiniging en/of stank door verkeer is in 2010 lager dan in 2008.

Een probleem waar meer Utrechters in de buurt mee te maken hebben is geluidsoverlast. Bijna drie op de vier Utrechters heeft wel eens overlast van geluid in zijn woonbuurt (73%). In meer dan de helft van de gevallen gaat het om verkeerslawaai.

Een andere belangrijke bijdrage van Utrechters aan een beter milieu is het scheiden van afval. In vergelijking met andere gemeenten wordt in Utrecht relatief veel afval gescheiden opgehaald en aangeboden.

een 6,1 in 2006 naar een 6,4 in 2010. In objectieve schouwen van de gemeente scoort het onderhoud en de staat van de openbare ruimte in 2010 iets slechter dan in 2009. Het gaat dan vooral om groenverzorging en zwerfvuil. Dit zien we niet terug in de waardering van bewoners. Het aantal bewonersmelding is ook licht gedaald.

De kranen draaien in het Stationsgebied

In 2010 zijn diverse projecten in het Stationsgebied in aanbouw genomen. Zowel bewoners als bezoekers van de stad staan positief tegenover de plannen. Bijna drie van de vier Utrechters is (zeer) positief (73%). Een

knelpunt in het Stationsgebied is nog altijd het fietsparke- ren. In 2010 zien we een verbetering van de tevreden- heid over het fietsparkeren bij Utrecht CS en in de betaalde fietsenstallingen in het centrum. Nog steeds is echter iets meer dan de helft van de Utrechters niet tevreden over de fietsparkeerplekken op straat in het Stationsgebied.

Meer samenhang in de buurten, toch een op de twaalf Utrechters in sociaal isolement

De sociale samenhang in buurten is het afgelopen jaar gemiddeld iets verbeterd. Scoorde Utrecht in 2008 nog gemiddeld een 5,7 op sociale cohesie in de buurt, in 2010 is dat 5,9. Sinds 2006 is sprake van een licht stijgende trend. Dit is overigens niet in alle wijken het geval.

In de afgelopen jaren zijn ook steeds meer Utrechters zich actief gaan inzetten voor hun buurt. In 2008 was dit nog ruim een kwart en in 2010 zet ruim eenderde van de Utrechters zich actief in om de leefbaarheid in hun buurt te verbeteren.

Ruim twee op de vijf Utrechters verricht vrijwilligerswerk bij een of meerdere organisaties. Een andere maat voor de kwaliteit van samenleven is het maatschappelijk welbevinden. Maatschappelijk welbevinden geeft aan of iemand zich geaccepteerd en op zijn plek voelt in de maatschappij. Ook hierop scoren Utrechters hoog, bijna negen van de tien Utrechters (89%) ervaart een hoog maatschappelijk welbevinden. Utrechters scoren gemiddeld een 7,8 op maatschappelijk welbevinden, dit is iets minder dan in

2009. De daling is sterker bij jongeren en Turkse en Marokkaanse Utrechters. Dit wordt ondersteund door het feit dat 28% van de Turkse en Marokkaanse Utrechters zich afgelopen jaar gediscrimineerd heeft gevoeld.

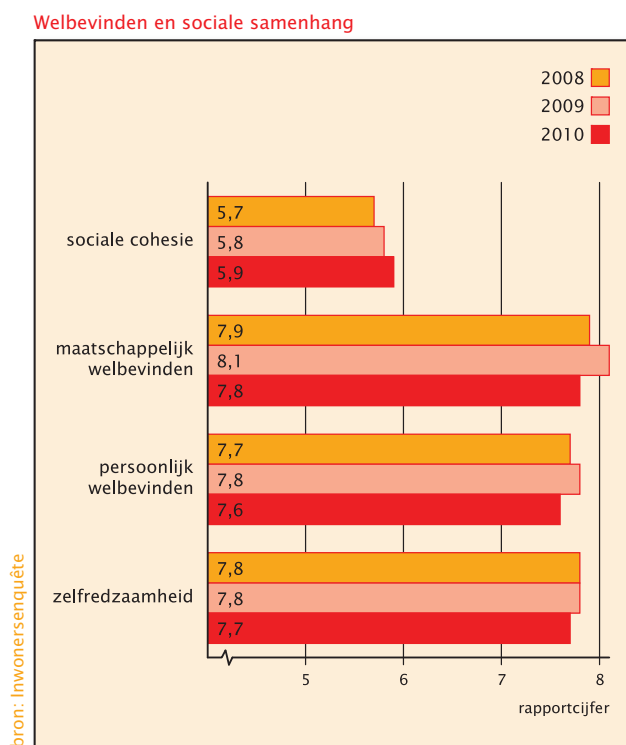
Gemiddeld gaat dit op voor 12% van alle Utrechters. Hoewel een groot deel van de Utrechters positief is over de sociale samenhang in de buurt en hun maatschappelijk welbevinden, leeft 8% van de Utrechters in een sociaal isolement. Ook 8% van de Utrechters geeft aan zich niet altijd goed te kunnen redden in de maatschappij.

Meeste Utrechters gezond en gelukkig, kleine groep kwetsbaren

Urechters voelen zich gezond (88%) en zijn over het algemeen tevreden en gelukkig. Een op de negen Utrechters beoordeelt zijn eigen gezondheid als matig of slecht. In de Utrechtse krachtwijken zien we bij bewoners een opeenstapeling van gezondheidsproblemen. Uitzondering hierbij is overmatig alcoholgebruik, wat juist in wijken met veel hoog opgeleide Utrechters (Noordoost, Oost en de Binnenstad) meer voorkomt. De wijk Overvecht is de enige wijk waarvan bewoners zich gezonder voelen dan enkele jaren

geleden. Gemiddeld genomen is de leefstijl van Utrechters (bewegen, sporten, alcoholgebruik, roken en voedingsgewoonten) de afgelopen jaren wel licht verbeterd. Naar schatting is nog altijd 5% van de Utrechters sociaal kwetsbaar. Bij ongeveer een op de twintig Utrechters is sprake van sociale uitsluiting, waarvan ruim 8.000 gezinnen met kinderen. Dit zijn mensen met schulden, weinig sociale contacten, een slechte

(psychische) gezondheid, problemen met toegang tot instanties en mensen die wonen onder slechtere omstandigheden. Deze Utrechters lopen het risico sociaal kwetsbaar te worden.

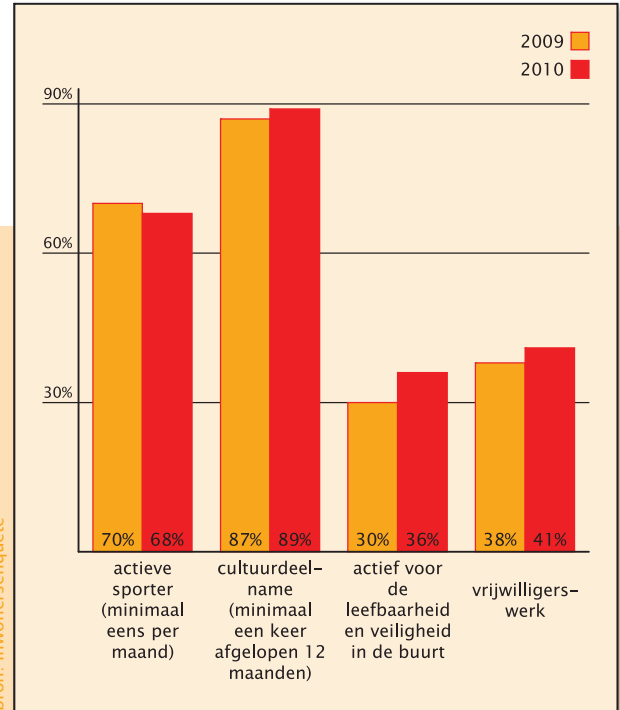
Utrechters: sportief en cultureel

Relatief veel Utrechters sporten. Ruim tweederde (68%) van de Utrechters doet minimaal eens per maand aan sport (een actieve sporter). In vergelijking met de andere grote steden is het aandeel actieve sporters in

Utrecht hoog. De sportdeelname bij 65-plussers (41%) en bij niet-westers allochtone Utrechtse vrouwen (52%) is lager dan gemiddeld. Overigens is bij hen sinds 2008 wel sprake van een toename van sportdeelname. Uit de Inwonersenquête blijkt dat steeds meer Utrechters tevreden zijn over de sportvoorzieningen in hun buurt. Drie op de vijf Utrechters is hierover tevreden, in 2008 was dit nog iets minder dan de helft. Utrechters maken veel gebruik van cultuurvoorzieningen in de stad. Bijna negen op de tien Utrechters (89%) heeft in 2010 minimaal een cultureel bezoek afgelegd. Dit is vrijwel net zoveel als in 2008 en 2009. Wel zien we het afgelopen jaar dat Utrechters gemiddeld minder verschillende vormen van cultuur bezoeken: de cultuurdeelname van Utrechters is minder gevarieerd dan in 2009. Nog altijd is de film de meest

Activiteiten Utrechters

bezochte activiteit (79%) en opera het minst (10%). De sterkste daling zien we in het aandeel Utrechters dat een keer een toneelvoorstelling, een popconcert of een cabaretvoorstelling bezoekt. In tegenstelling tot deze signalen, hebben het Muziekcentrum en Tivoli in 2010 meer bezoekers getrokken.

Utrecht scoort hoog als het gaat om cultuuraanbod in de stad. Binnen de vijftig grootste gemeenten van Nederland neemt Utrecht na Amsterdam een tweede plaats in als het gaat om cultuuraanbod. Van de vier grote steden scoort Utrecht alleen lager dan Rotterdam en Den Haag voor wat betreft het aantal musea.

Kwart van de Utrechters probeert gemeentelijk beleid te beïnvloeden

Iets meer dan de helft van de stemgerechtigde Utrechters heeft bij de laatste gemeenteraadsverkiezingen zijn stem uitgebracht (53%). De opkomst in Utrecht ligt hiermee dicht bij het landelijk gemiddelde (54%) en op hetzelfde niveau als in Amsterdam en Den Haag. In 2010 is het vertrouwen in en de tevredenheid over het gemeentebestuur toegenomen. Ook het aandeel Utrechters dat tevreden is over de mate waarin zij invloed

hebben op het gemeentelijk beleid is toegenomen. Wel is nog steeds een grotere groep hierover niet tevreden. Zij vinden ook vaker dat de gemeente onvoldoende informatie biedt over de manier waarop zij invloed kunnen uitoefenen. Iets meer dan een kwart van de Utrechters (26%) heeft afgelopen jaar iets gedaan om het beleid van de gemeente te beïnvloeden.

Dienstverlening gemeente vaker langs digitale weg

Urechters zijn over het algemeen positief over de manier waarop zij door de gemeente worden geïnformeerd. Ruim tweederde vindt de informatie duidelijk en vier van de vijf vindt de informatie leesbaar en duidelijk van de gemeente afkomstig. Steeds meer informatievoorziening, maar ook aanvragen voor dienstverlening bij de gemeente gaan

via internet. Urechters wensen vooral voor informatievragen digitaal contact met de gemeente. Voor het reageren of iets doorgeven zijn internet, e-mail en telefoon vrijwel even populair. Als het gaat om aanvragen van diensten van de gemeente scoort ook de balie nog hoog.

In 2010 heeft de gemeente bijna 39.000 digitale formulieren ontvangen, bijvoorbeeld voor het doorgeven van een verhuizing of een verzoek voor het ophalen van grofvuil. Hiermee heeft de digitale dienstverlening in 2010 een vlucht genomen.

Urechters geven in een landelijke benchmark een ruime voldoende (7,7) voor het balie contact dat men met de gemeente heeft gehad. Dit is iets meer dan gemiddeld in grotere steden.

1 Bevolking

Bevolking

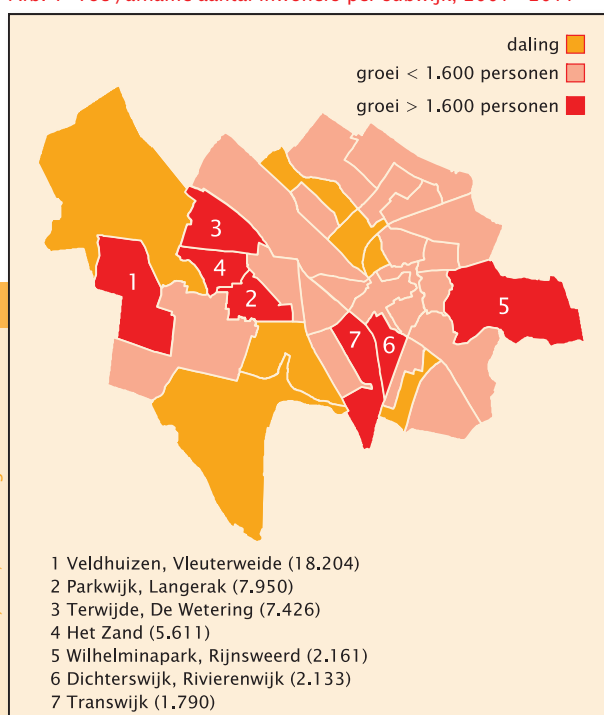
- Op 1 januari 2011 telt Utrecht 311.405 inwoners. In 2010 is het aantal inwoners gegroeid met 1,4 %.
- Het aantal huishoudens in Utrecht bedraagt in 2010 bijna 163.000.
- Het percentage allochtone Utrechters is 32% op 1 januari 2011. Hiervan zijn 66.867 van niet-westerse herkomst. Dit is 22% van de Utrechtse bevolking.
- In 2010 zijn 5.021 Utrechtse kinderen geboren en 1.802 Utrechters overleden.

Extra informatie over bevolking:
www.utrecht.nl/Utrechtmonitor

Utrecht is een groeiende stad. Met 311.405 inwoners is Utrecht de vierde stad van Nederland. Het aantal inwoners is de afgelopen tien jaar toegenomen met bijna een derde. Utrecht heeft met deze hoge groei een unieke positie in vergelijking met de andere grote steden. Daarnaast heeft Utrecht een relatief jonge bevolking en is het aandeel allochtone Utrechters laag. Utrecht heeft, net als Amsterdam, een relatief groot aandeel eenpersoonshuishoudens.

Afb. 1 Toe-/afname aantal inwoners per subwijk, 2001 - 2011

Bijna 311.500 inwoners op 1 januari 2011

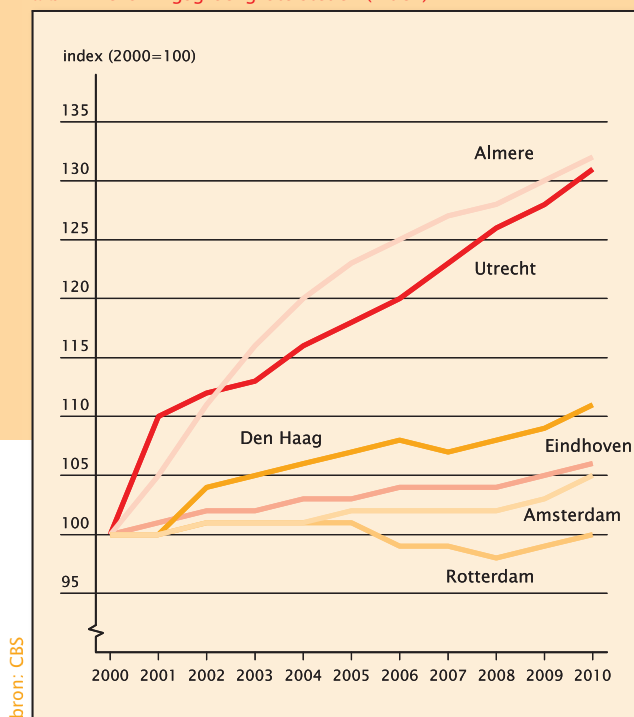
Op 1 januari 2011 telt Utrecht in totaal 311.405 inwoners. Dit jaar is de bevolking van Utrecht weer gegroeid (1,4%). De groei is iets kleiner dan in 2009 (2,4%). Tussen 2001 (256.404) en 2011 (311.405) is het aantal inwoners met 21% gestegen. De groei is het

sterkst in de nieuwe wijken in Leidsche Rijn en Vleuten-De Meern, maar ook in de subwijken Transwijk en Wilhelminapark, Rijnsweerd, is het aantal inwoners aanzienlijk toegenomen (afb. 1). Dit laatste komt vooral door de toename van het aantal studentenwoningen in die wijken. In 2010 is het aantal inwoners het meest

Indicatoren bevolking				
	2008	2009	2010	2011
aantal inwoners	294.742	299.862	307.124	311.405
% 0 t/m 11 jarigen	14%	14%	14%	15%
% 12 t/m 17 jarigen	5%	5%	5%	5%
% 18 t/m 26 jarigen	19%	19%	19%	19%
% 27 t/m 44 jarigen	33%	33%	33%	32%
% 45 t/m 64 jarigen	19%	19%	19%	20%
% 65- plussers	10%	10%	10%	10%
allochtonen	31%	32%	32%	32%
% niet-westerse allochtonen	21%	21%	21%	22%
aantal huishoudens	154.972	157.271	161.334	162.703
% eenpersoonshuishoudens	53%	53%	53%	53%
% gezinnen met kinderen	24%	24%	25%	25%
aantal geboorten	4.830	4.956	5.021	-
aantal sterfgevallen	1.883	1.806	1.802	-

Bron: GBA 2008-2011, bewerking Bestuursinformatie

afb. 2 Bevolkingsgroei grote steden (index)

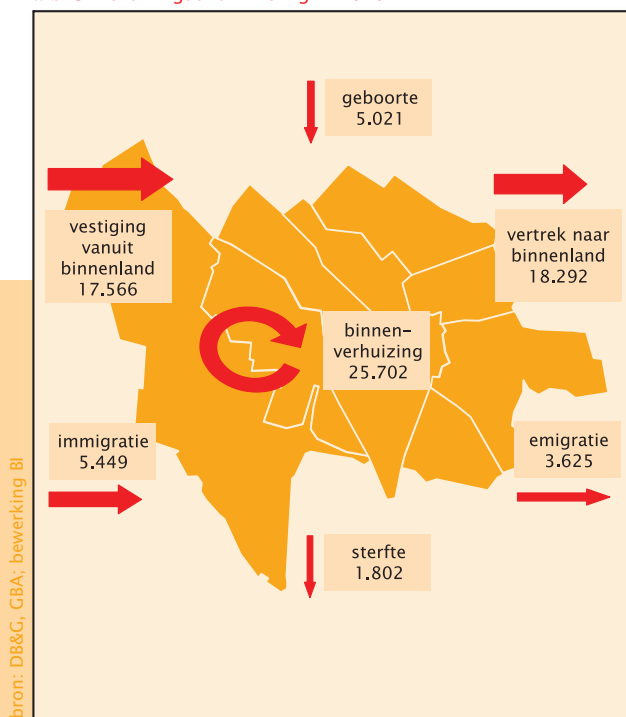
gegroeid in de subwijk Veldhuizen, Vleuterweide, tussen 1 januari 2010 en 1 januari 2011 nam het aantal inwoners daar toe met 1.168. Daarmee zorgt deze wijk voor meer dan een kwart van de totale groei in de stad in 2010 (+4.281 inwoners).

Recente bevolkingsprognoses schetsen dat Utrecht ook de komende 20 jaar een groeiende stad blijft. Naar schatting groeit het aantal Utrechters van 311.405 in 2010 tot 329.500 in 2015, 364.000 in 2020 en 400.000 in 2030.

Utrecht hoogste bevolkingsgroei in G4

Vergeleken met de andere G4-steden is de bevolkingsgroei hoog in Utrecht. De groei komt uit op gemiddeld 31% in de periode tussen 2000 en 2010 (afb. 2). Dit is hoog vergeleken met Amsterdam (+5%), Rotterdam (0%) en Den Haag (+11%). Alleen de gemeenten Almere

afb. 3 Bevolkingsontwikkeling in 2010

(+32%) en Haarlemmermeer (+28%) groeiden van de grotere gemeenten vrijwel even hard als Utrecht. Het aantal inwoners ligt in Almere (188.161) en Haarlemmermeer (142.788) een stuk lager dan in Utrecht. In Eindhoven (+6%), de vijfde stad van Nederland, is de groei een stuk lager dan in Utrecht en meer vergelijkbaar met de andere grote steden.

Veel geboorten in Utrecht

In 2010 zijn 5.021 Utrechtse kinderen geboren. Dit is iets meer dan in 2009 (4.956). Kijken we naar het aantal geboorten per 1.000 vrouwen in de leeftijd van 15 t/m 44 jaar dan worden gemiddeld 58 kinderen per 1.000 vrouwen geboren. Relatief zijn in de wijken Leidsche Rijn (101 per 1.000 vrouwen) en Vleuten-De Meern (90 per 1.000 vrouwen) de meeste kinderen geboren. Uit de Atlas voor gemeenten blijkt dat Utrecht tussen 2000 en 2010 van de vijftig grootste gemeenten in Nederland het hoogste aandeel geboorten heeft. Naast geboorte zorgt immigratie voor een groeiende bevolking (afb. 3). In 2010 zijn 5.449 buitenlanders in Utrecht komen wonen, 3.625 Utrechters zijn naar het buitenland vertrokken.

In 2010 zijn 1.802 Utrechters overleden. Dit aantal komt overeen met 2009 (1.806). In de wijken Overvecht en Zuidwest zijn de meeste mensen overleden, zowel absoluut gezien als als aandeel op de bevolking.

Ruim eenderde van de Utrechters jonger dan 27 jaar

Van de Utrechtse bevolking is één op de vijf jonger dan 18 jaar. Kijken we naar de groep 18 t/m 26 jaar dan is dit ook bijna één op de vijf Utrechters (19%). Dit hoge percentage hangt samen met de aanwezigheid van universiteit en hoge scholen in Utrecht. Het aantal jonge kinderen is de afgelopen jaren vooral door de realisatie van Leidsche Rijn en de nieuwbouw in Vleuten-De Meern toegenomen. 10% van de Utrechters is 65-plusser (afb.4).

In vergelijking met de andere grote steden is de Utrechtse bevolking jonger. Het aandeel inwoners van 0 t/m 25 jaar is in Utrecht (34%) hoger dan in Amsterdam (29%), Rotterdam (30%) en Den Haag (29%). Het aandeel 65-plussers ligt in Utrecht juist iets lager.

Helft van de Utrechtse huishoudens is alleenstaand

In 2010 bedraagt het aantal huishoudens in Utrecht bijna 163.000. De meeste huishoudens wonen in de wijk Noordwest. Van de Utrechtse huishoudens is 53% alleenstaand (afb. 4). Het percentage alleenstaanden is het grootst in de Binnenstad (70%). De Binnenstad kent het laagste percentage huishoudens met kinderen in de stad (6%). Gezinnen met kinderen zien we het meest in de wijken Leidsche Rijn (38%) en Vleuten-De Meern (40%). Utrecht kent 5% eenoudergezinnen. Iets minder dan een kwart van de Utrechtse huishoudens (23%) bestaat uit paren zonder kinderen.

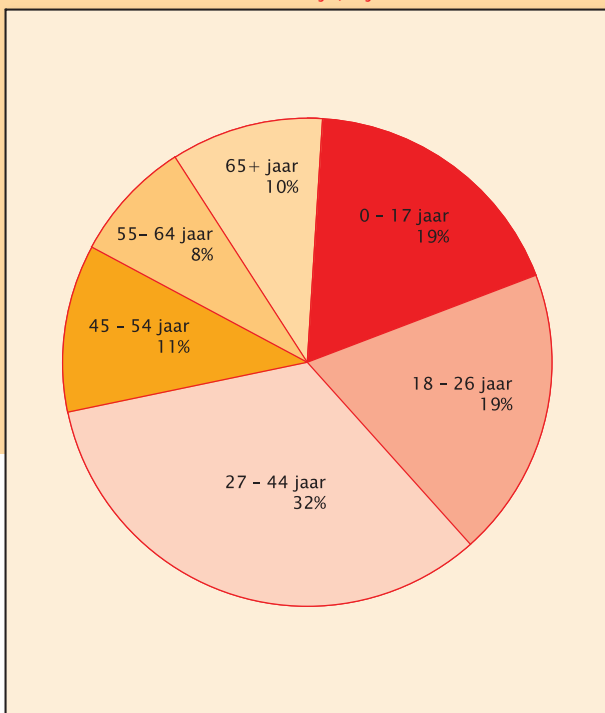
In vergelijking met de andere grote steden heeft Utrecht (53%), net als Amsterdam (55%), een relatief hoog aandeel eenpersoonshuishoudens.

Aandeel niet-westerse Utrechters constant

Op 1 januari 2011 heeft Utrecht ruim 99.294 inwoners van niet-Nederlandse herkomst (32%). Hiervan zijn 66.867 Utrechters van niet-westerse herkomst (22%).

1. Bevolking

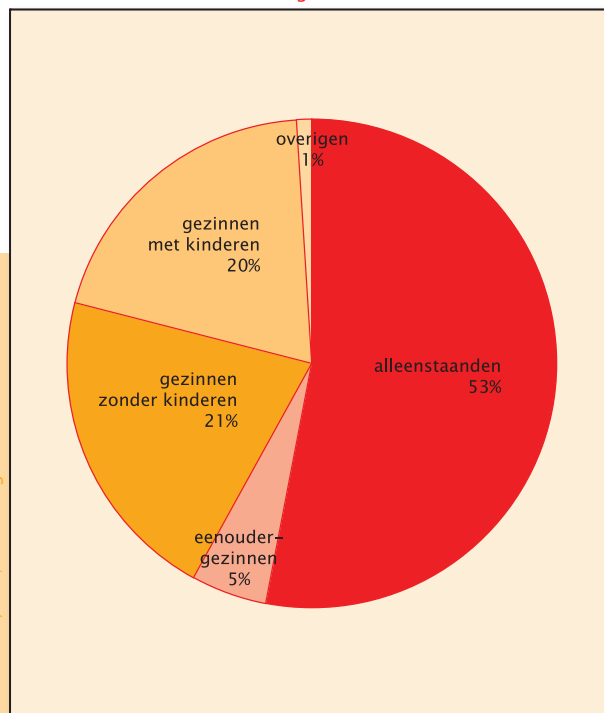
afb. 4 Inwoners Utrecht naar leeftijd, 1 januari 2011

Het aandeel niet-westerse allochtone Utrechters is de laatste jaren constant. Het grootste deel van de niet-westerse allochtone Utrechters heeft een Marokkaanse herkomst. Er wonen 27.522 Marokkaanse Utrechters in de stad, dit komt overeen met 9% van de Utrechters. Hiernaast heeft 4% van de Utrechters een Turkse herkomst, 3% van de Utrechters een Surinaams-Antilliaanse herkomst en 5% een herkomst uit andere niet-westerse landen. Van de westerse allochtone Utrechters komt het grootste deel uit voormalig Nederlands Indië en Indonesië, dit is 3% van de Utrechters, en 1% komt uit Duitsland.

In de wijk Overvecht (46%) en Zuidwest (40%) wonen relatief veel niet-westerse allochtone Utrechters. Het

afb. 5 Huishoudensamenstelling Utrecht 2011

laagste percentage niet-westerse Utrechters zien we in de wijken Oost (8%), Noordoost (8%) en de Binnenstad (9%).

Het aandeel allochtone Utrechters (32%) is laag in vergelijking met het aandeel allochtone Amsterdammers (50%), allochtone Rotterdammers (48%) en allochtone Hagenaars (48%). Ook het aandeel niet-westerse allochtonen is in Utrecht lager dan in de andere grote steden. Het aandeel inwoners van Marokkaanse herkomst (9%) is in Utrecht vergelijkbaar met het aandeel Marokkaanse Amsterdammers (9%) en hoger dan het aandeel Marokkaanse Rotterdammers (7%) en Marokkaanse Hagenaars (6%).

2 Lokale democratie

Lokale democratie

- Het opkomstpercentage bij de Utrechtse gemeenteraadsverkiezingen is de afgelopen twee keer vrij stabiel; in 2010 heeft 53% van de stemgerechtigde Utrechters een stem uitgebracht.
- Een kwart van de Utrechters is in het afgelopen jaar actief betrokken geweest bij het gemeentebestuur (26%).
- In 2010 vindt 71% van de Utrechters invloed op plannen van de gemeente belangrijk; 20% van de Utrechters vindt dat ze genoeg invloed hebben op het gemeentebestuur, in 2009 was dit nog 14%. Ondanks een positieve ontwikkeling vindt nog 40% van de Utrechters dat men onvoldoende invloed heeft.
- Het percentage Utrechters dat bekend is met het leefbaarheidsbudget is gestegen van 12% in 2006 naar 46% in 2010.

53% stemt bij gemeenteraadsverkiezingen

Van de ruim 243.200 Utrechtse stemgerechtigden voor de gemeenteraadsverkiezingen van 2010 heeft 53% een stem uitgebracht. Die opkomst is iets lager dan bij de gemeenteraadsverkiezingen in 2006. Toen bracht 54% van de stemgerechtigde Utrechters hun stem uit. Het opkomstpercentage in Utrecht ligt dicht bij het landelijk gemiddelde (54%) en is vergelijkbaar met dat van Amsterdam (53%) en Den Haag (53%), in Rotterdam lag

de opkomst bij de laatste gemeenteraadsverkiezingen in 2010 lager (48%).

Vertrouwen in en tevredenheid over gemeentebestuur neemt toe

Meer dan twee van de vijf Utrechters (43%) geeft aan vertrouwen te hebben in burgemeester en wethouders van de stad. Daarbij vindt ruim een derde (36%) van de Utrechters dat de gemeente goed bestuurd wordt. Iets

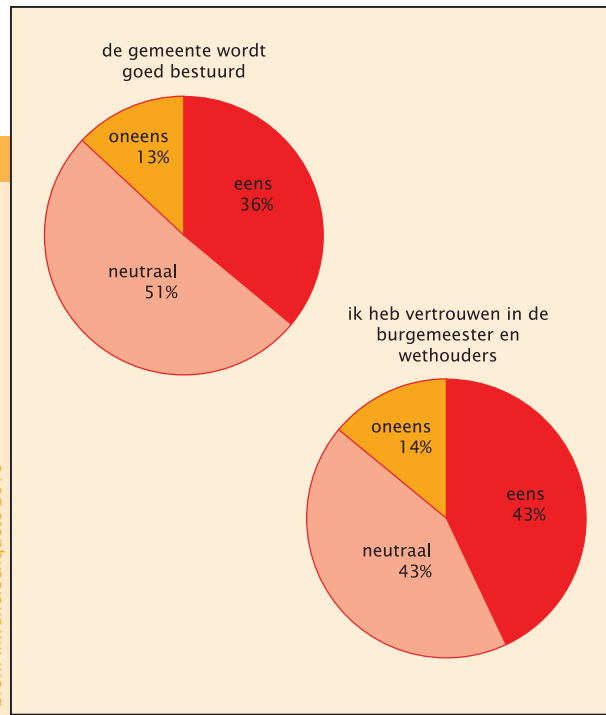
Indicatoren lokale democratie			
	2008	2009	2010
% inwoners dat voldoende invloed op gemeentebestuur denkt te hebben	13%	14%	20%
% inwoners dat iets heeft gedaan om het beleid te beïnvloeden	30%	27%	26%
% bekend met leefbaarheidsbudget	37%	38%	46%
aantal initiatieven leefbaarheid	4.644	3.523	2.611
aantal adviezen wijkraad	47	71	65
opkomst Gemeenteraadsverkiezingen (%)	-	-	53%

Bron: Inwonersenquête; Dienst Wijken

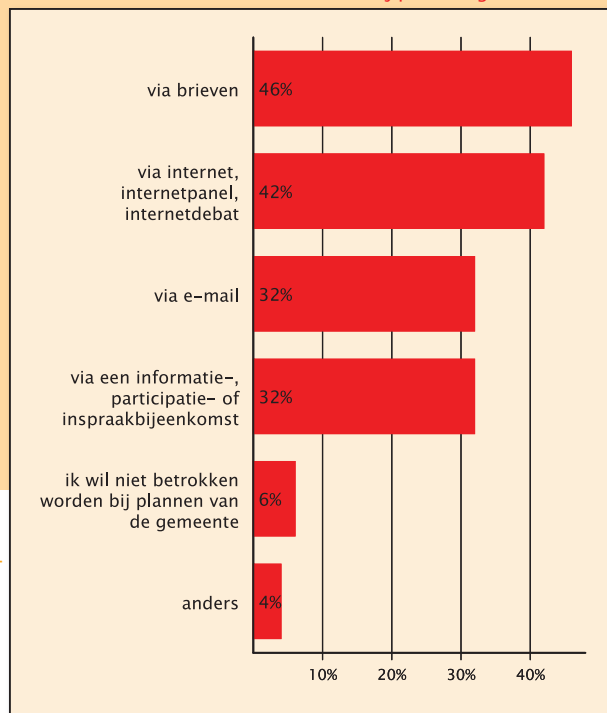
Extra informatie over lokale democratie:
www.utrecht.nl/Utrechtmonitor

Ongeveer de helft van de stemgerechtigde Utrechters heeft gestemd bij de laatste gemeenteraadsverkiezingen. De opkomst is hiermee gemiddeld en vergelijkbaar met Amsterdam en Den Haag. Ruim tweederde van de Utrechters vindt het belangrijk om invloed te hebben op plannen van de gemeente. Ruim een kwart van de Utrechters is in 2010 ook actief betrokken geweest bij het gemeentebestuur. Het aandeel Utrechters dat tevreden is over de invloed op het gemeentelijk beleid is toegenomen, een grotere groep echter vindt hun invloed nog altijd onvoldoende.

afb.1 Mening Utrechters over gemeentebestuur

afb. 2 Gewenste manier van betrekken bij plannen gemeente

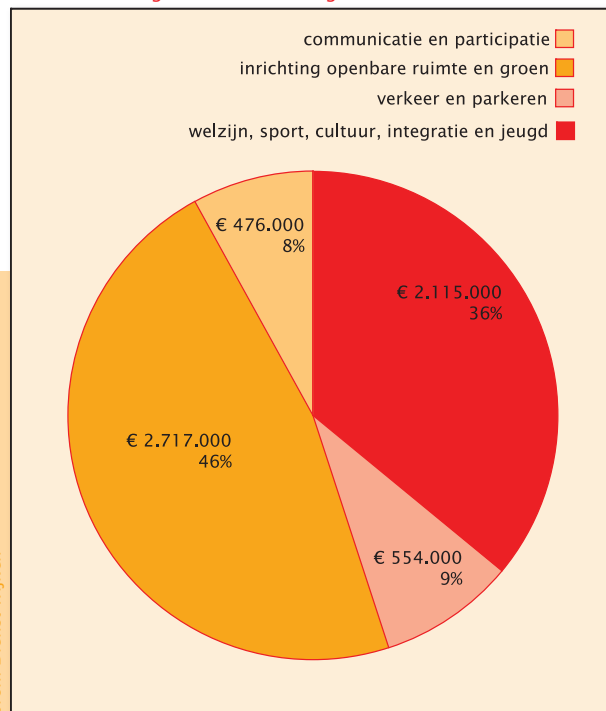

minder dan een kwart van alle Utrechters voelt zich ook vertegenwoordigd door het gemeentebestuur (24%). Ten opzichte van 2009 is in alle gevallen sprake van een toename, dus een groter aandeel Utrechters heeft vertrouwen in het bestuur, een groter aandeel Utrechters vindt dat de stad goed bestuurd wordt en het aandeel dat zich vertegenwoordigd voelt, is ook toegenomen (afb. 1).

71% van de Utrechters vindt invloed op plannen gemeente belangrijk

In de Inwonersenquête 2010 is gevraagd in welke mate bewoners het belangrijk vinden om invloed uit te oefenen op de plannen van de gemeente in de buurt. Van de Utrechters vindt 71% dit belangrijk. Een kwart van de Utrechters staat hier neutraal tegenover. Gevraagd naar de wijze waarop bewoners betrokken willen worden bij plannen van de gemeente noemt 46%

afb. 3 Besteding leefbaarheidsbudget 2010

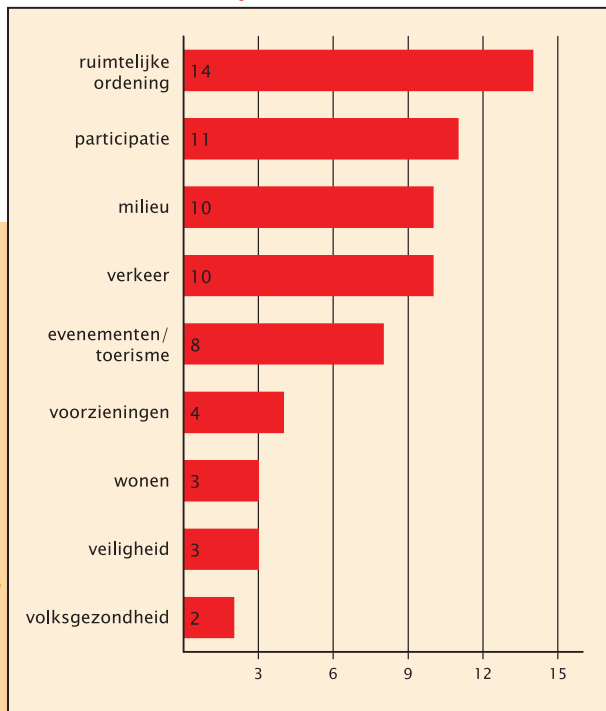

van de Utrechters via brieven, 42% via internet en eenderde van de Utrechters wil bij voorkeur betrokken worden via een informatie-, participatie- of inspraakbijeenkomst of via e-mail (afb.2).

Tevredenheid over invloed op beleid neemt toe, grotere groep nog ontevreden

Een op de vijf Utrechters (20%) vindt dat ze voldoende invloed hebben op het gemeentebeleid. Het aandeel Utrechters dat tevreden is over de invloed op het gemeentebeleid is gestegen ten opzichte van 2009 toen nog 14% van de Utrechters tevreden was. Net als in 2009 vindt twee van de vijf Utrechters (40%) echter dat ze onvoldoende invloed hebben op het gemeentebeleid. Utrechters die ontevreden zijn over de mate waarin zij invloed hebben op het beleid, onderscheiden zich van de tevreden Utrechters doordat zij minder bekend zijn met de verschillende manieren waarop invloed uitgeoefend kan worden en zij vaker vinden dat zij niet genoeg informatie krijgen van de gemeente over de manier waarop zij het beleid kunnen beïnvloeden. Ook hebben deze Utrechters vaker geprobeerd het beleid te beïnvloeden door een telefoontje, brief of mail aan de gemeente of door contact met het wijkbureau op te nemen.

afb. 4 Aantal adviezen wijkraden 2010

bron: Dienst Wijken

Bijna de helft (48%) van de Utrechters heeft het idee dat de gemeente geïnteresseerd is in de mening van de burger. Gemiddeld geeft 38% van de Utrechters aan voldoende informatie te krijgen over hoe de Utrechter het beleid van de gemeente kan beïnvloeden.

Een kwart actief betrokken bij gemeentebeleid

Het aandeel Utrechters dat in het afgelopen jaar actief betrokken is geweest bij het gemeentebeleid is met 26% in 2010 vrijwel gelijk met vorig jaar (27% in 2009). Dit aandeel schommelt de afgelopen vier jaar tussen 24% en 30%.

Toenemende bekendheid leefbaarheidsbudget, ondanks daling budget

Per wijk is in Utrecht budget beschikbaar om de leefbaarheid in de wijk te bevorderen. Plannen of ideeën van bewoners voor bijvoorbeeld verbetering in de wijk wat betreft veiligheid, verkeer, inrichting van de straat of voorzieningen voor de jeugd komen in aanmerking voor een bijdrage uit het leefbaarheidsbudget (afb. 3). In 2010 zijn 2.611 initiatieven uitgevoerd om de leefbaarheid in de wijken te vergroten. Het aantal initiatieven is de afgelopen jaren minder geworden. Ook het

beschikbare budget is gedaald van 10 miljoen euro in 2008 naar 6 miljoen euro in 2010. Desondanks kent bijna de helft van de Utrechters (46%) het leefbaarheidsbudget. In 2006 was dit nog 12%.

Verhoudingsgewijs wordt het meeste geld uit het leefbaarheidsbudget besteed aan initiatieven gericht op openbare ruimte en groen (46%) en welzijn (36%). In 2010 kwamen de meeste initiatieven uit de wijken Noordoost en Zuid. In 2009 kwamen de meeste initiatieven uit Leidsche Rijn.

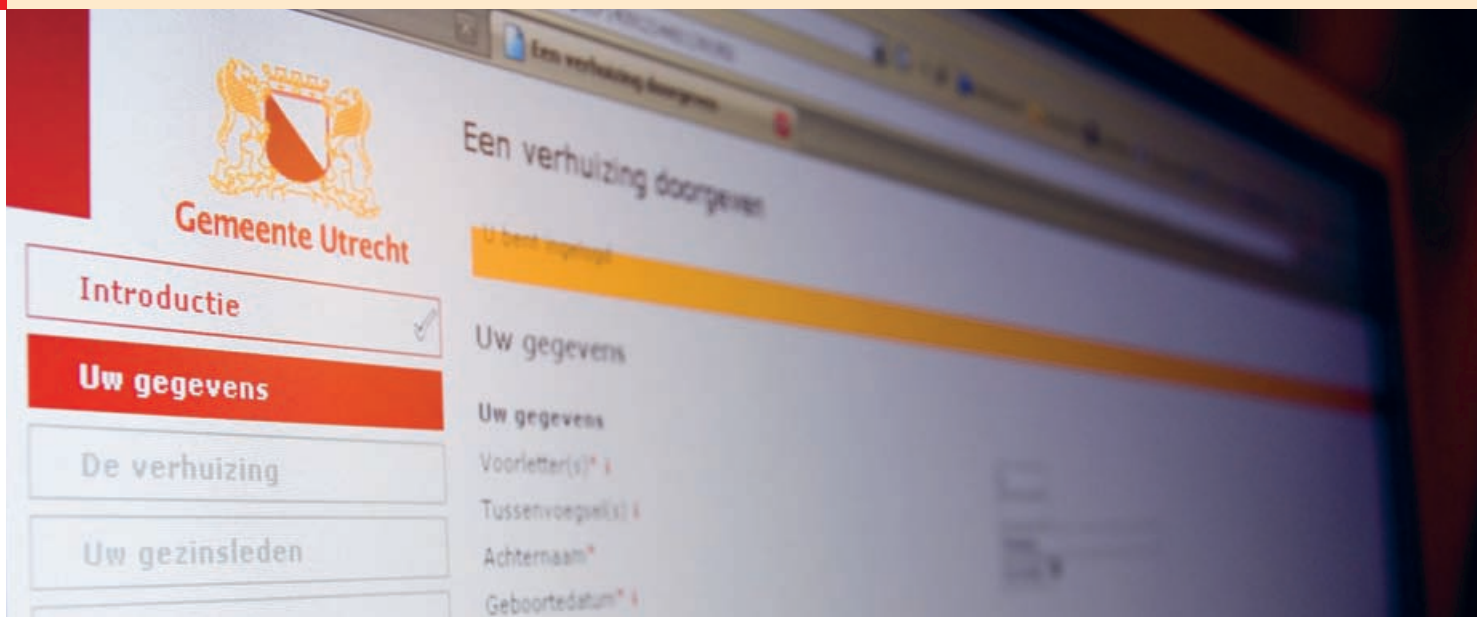
Minder adviezen, meer dialoog wijkraden

In 2010 hebben de wijkraden 65 adviezen uitgebracht. Dit zijn iets minder adviezen dan in 2009 toen het er nog 71 waren. Wel is de gewenste dialoog met de gemeente over de adviezen in 2010 op gang gekomen. De meeste adviezen die werden uitgebracht betroffen de ruimtelijke ordening (14), gevolgd door adviezen op het gebied van participatie en wijkgericht werken (11). Er zijn 10 adviezen uitgebracht die gingen over milieu en ook 10 over verkeer. In 2009 gingen de meeste adviezen van de wijkraden over wijkgericht werken en participatie (22) (afb. 4).

3 Publieksdienstverlening

Publieksdienstverlening

- Net als in 2009 geven Utrechters gemiddeld een rapportcijfer 7,7 voor het contact dat zij hebben gehad met de publieksbalies van de gemeente.
- Inwoners geven de gemeentelijk dienstverlening in het algemeen een rapportcijfer 6,8.
- Informatie van de gemeente wordt positief beoordeeld; de informatie is duidelijk en leesbaar.
- Voor contact met de gemeente geven veel Utrechters de voorkeur aan internet. In 2010 heeft de gemeente bijna 39.000 digitale formulieren ontvangen.

Utrecht 78^e op ranglijst Benchmark Publiekszaken

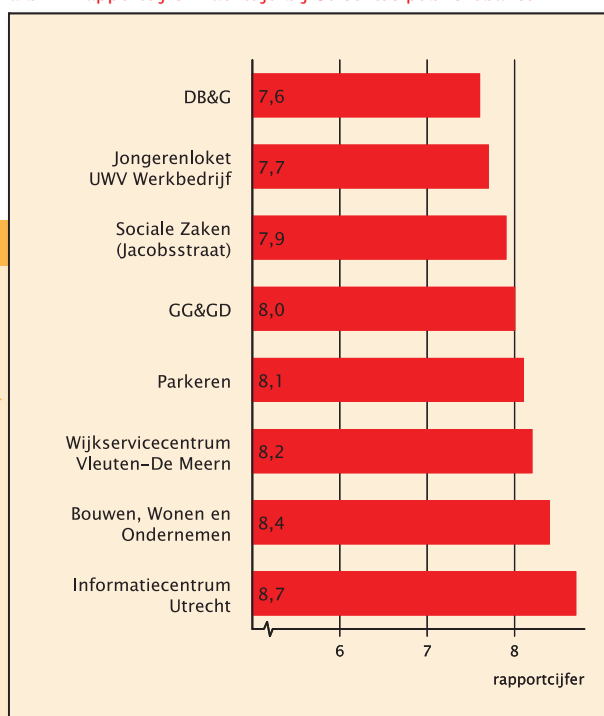
De Benchmark Publiekszaken, waaraan de gemeente Utrecht jaarlijks deelneemt, onderzoekt diverse aspecten op het gebied van de kwaliteit van de dienstverlening. Utrecht staat op de 78^e plaats op de ranglijst van alle deelnemende gemeenten. Belangrijkste verklaring voor deze plaats is de matige score op de landelijke criteria voor gemeentelijke websites. Een onderdeel van de Benchmark is de tevredenheid

over de publieksbalies. Net als in 2009 geven Utrechters gemiddeld een rapportcijfer 7,7 voor het contact dat zij hebben gehad met de publieksbalies van de gemeente. Dat is een ruime voldoende en ligt iets boven het gemiddelde voor andere steden met meer dan 100.000 inwoners (7,6). De tevredenheid van het contact hangt voornamelijk samen met de beoordeling van de deskundigheid en vriendelijkheid van het personeel, de duidelijkheid van de informatie en de wachttijd aan de balie.

Extra informatie over
publieksdienstverlening:
www.utrecht.nl/Utrechtmonitor

Het contact dat Utrechters hebben met de gemeente Utrecht wordt met een ruime voldoende gewaardeerd. Inwoners weten de gemeente vooral via internet te bereiken. Over de informatie van de gemeente zijn inwoners te spreken, deze vinden ze duidelijk en leesbaar. Ten opzichte van 2009 oordelen Utrechters hier positiever over. De gemeentelijke website staat daarentegen redelijk laag op de landelijke ranglijst.

afb. 1 Rapportcijfer wachttijd bij Utrechtse publieksbalies

De wachttijd wordt over het algemeen positief beoordeeld. De rapportcijfers over de wachttijd bij de verschillende publieksbalies van de gemeente variëren tussen 7,6 en 8,7 (afb. 1).

Ruime voldoende voor gemeentelijke dienstverlening

Naast de Benchmark Publiekszaken biedt de Inwonersenquête informatie over de tevredenheid van Utrechters over de gemeentelijke dienstverlening. In deze enquête wordt aan Utrechters gevraagd om aan te geven hoe tevreden zij over het algemeen zijn over de dienstverlening van de gemeente Utrecht. Gemiddeld

komt dit uit op een 6,8. Dit is wat lager dan het rapportcijfer voor het klantencontact via de balie (rapportcijfer 7,7).

Gemeentelijke informatie duidelijk en leesbaar

Urechters oordelen positief over de informatievoorziening van de gemeente. Ze vinden de informatie duidelijk (67%), leesbaar (83%) en het is duidelijk dat deze informatie afkomstig is van de gemeente (86%). Drie van de vijf Utrechters kunnen bovendien gemakkelijk aan informatie van de gemeente komen (afb. 2).

Aan het Bewonerspanel is gevraagd hoe mensen denken over de gemeenteberichten die de gemeente in Ons

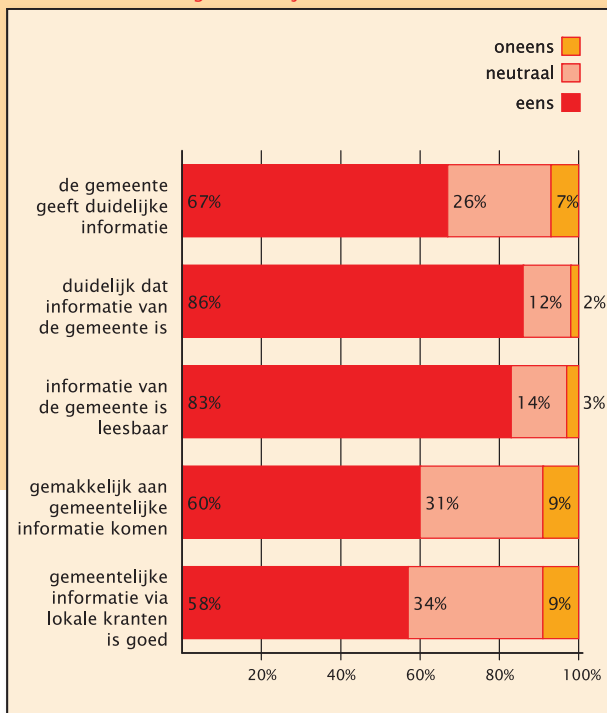
Indicatoren publieksdienstverlening			
	2008	2009	2010
rapportcijfer baliebezoekers voor publieksbalies	7,6	7,7	7,7
rapportcijfer bellers met Klant Contactcentrum voor telefonisch contact	-	7,3	7,5
rapportcijfer inwoners voor dienstverlening algemeen	-	6,8	6,8
% inwoners dat de gemeentelijke informatie duidelijk vindt	62%	61%	67%
% inwoners dat de gemeentelijke informatie leesbaar vindt	72%	76%	83%
% inwoners dat de informatie op Utrecht.nl goed vindt	57%	55%	60%
aantal digitale aanvragen via website www.Utrecht.nl	-	-	38.949

Bron: VNG Benchmark Publiekszaken; Inwonersenquête; Programma Publieksdienstverlening

3. Publieksdienstverlening

Utrecht en op de website publiceert. Van de panelleden is 81% bekend met deze gemeenteberichten en driekwart (76%) leest deze berichten ook. De meeste leden (61%) vinden het voor henzelf een goed idee als de gemeenteberichten voortaan alleen op internet te

afb. 2 Oordeel over gemeentelijke informatie

bron: Inwonersenquête 2010

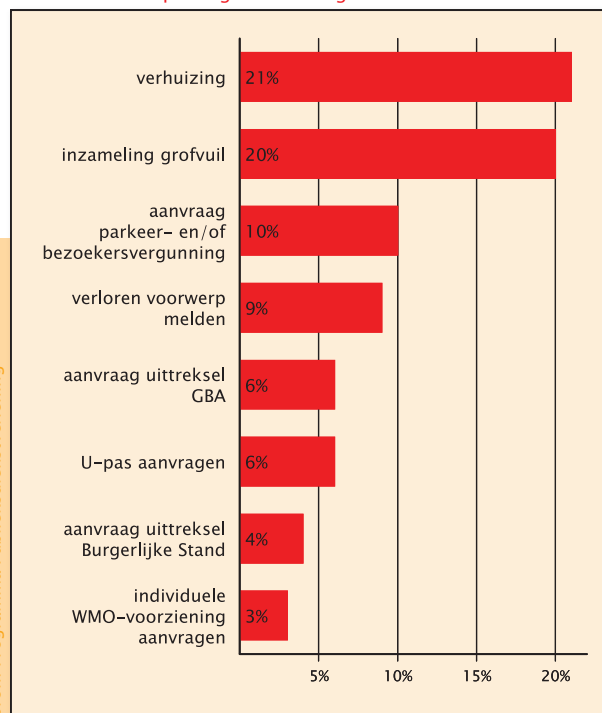
vinden zijn. Slechts 29% van de panelleden zou deze ook zelf opzoeken.

Bijna 39.000 digitale aanvragen

In 2010 heeft de gemeente Utrecht bijna 39.000 digitale aanvragen ontvangen via de website. In de meeste gevallen gaat het om het doorgeven van een verhuizing (21%) of een verzoek voor het ophalen van grofvuil (20%, afb. 3). Het aantal digitale aanvragen ligt het hoogst in het derde kwartaal van 2010 (28% van het totaal aantal formulieren).

Half november hebben de producten en diensten van de gemeente een prominente plek op de gemeentelijke website gekregen. Het aantal bezoeken aan de producten en dienstenpagina is sindsdien flink toegenomen.

afb. 3 Onderwerpen digitale aanvragen

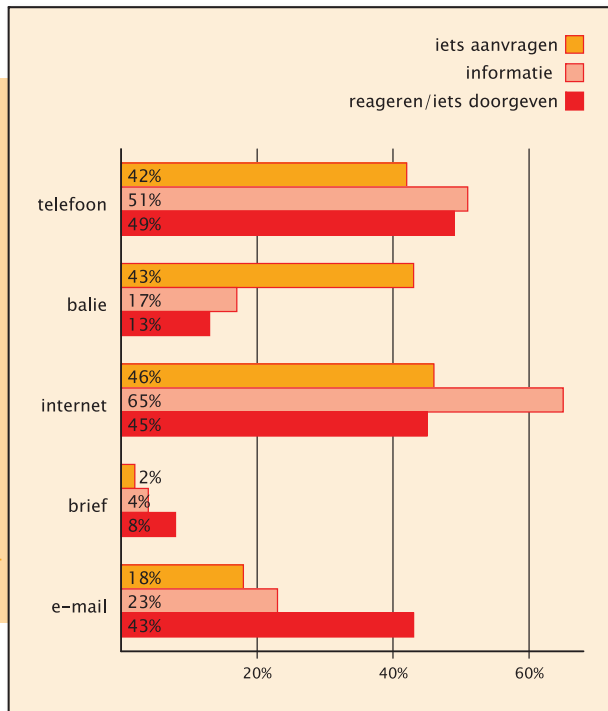
bron: Programma Publieksdienstverlening

Voorkeur voor contact met gemeente via internet

Voor contact met de gemeente geven veel Utrechters de voorkeur aan internet (afb. 4). Bij een informatievraag zoekt 65% dat bij voorkeur op via internet. Slechts 17% vindt het fijn om hiervoor naar een balie te gaan en meer dan de helft (51%) pakt de telefoon als zij informatie van de gemeente nodig hebben. En ook als inwoners een aanvraag doen bij de gemeente (zoals een paspoort of het ophalen van grofvuil), heeft internet (46%) de voorkeur. Opvallend genoeg willen mensen voor een aanvraag bij de gemeente ook best even naar de balie komen (43%). Dit is wellicht deels verklaarbaar door de verwachting dat de balie nog steeds de manier is waarop inwoners direct zaken met de gemeente kunnen regelen. Maar mensen vinden het ook fijn om hiervoor op te bellen (42%).

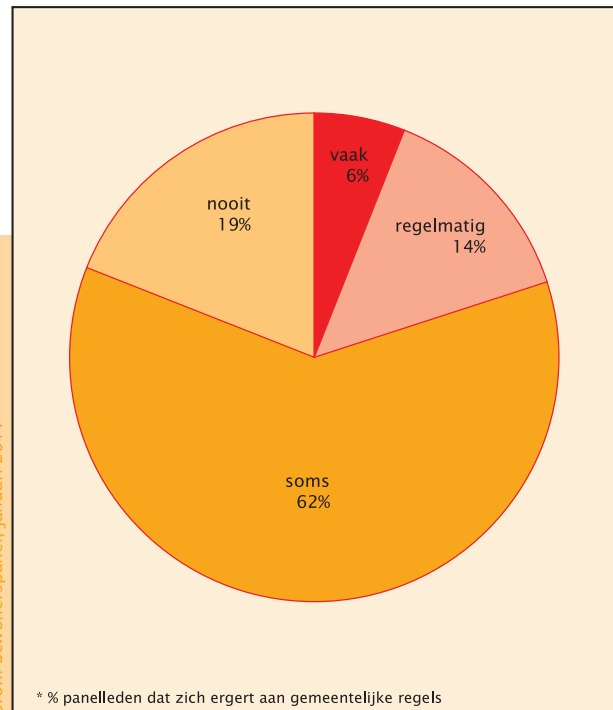
Als mensen ergens op willen reageren of een klacht hebben dan heeft de telefoon de voorkeur (49%). Deze contactwijze wordt door iets meer mensen genoemd dan internet (45%) en e-mail (43%). Het schrijven van een brief is onder Utrechters geen populaire manier om contact te hebben met de gemeente.

afb. 4 Gewenste contactwijze met de gemeente voor verschillende situaties

bron: Inwonersenquête 2010

afb. 5 Ergernissen aan gemeentelijke regels*

bron: Bewonerspanel, januari 2011

* % panelleden dat zich ergert aan gemeentelijke regels

Gemeentelijke website laag op landelijke ranglijst

De Overheid.nl Monitor houdt een ranglijst bij met de kwaliteit van gemeentelijke websites. Hierbij wordt vooral gekeken naar de informatie en dienstverlening die de gemeente via de website aanbiedt. Op de ranglijst van maart 2011 staat de gemeente Utrecht op plaats 115 (van de 418 deelnemende gemeenten). De gemeente met de beste website is Capelle aan den IJssel. Vergeleken met de G4 neemt Utrecht een lage plaats in op de ranglijst. Amsterdam staat het hoogst, op plaats vier, gevolgd door Den Haag op een 21e plaats. De website van de gemeente Rotterdam staat op plaats 31. Vragen we de inwoners van Utrecht wat ze van de gemeentelijke website vinden dan geeft 60% aan dat de informatie die hierop staat goed is.

Gemeentelijke regels zorgen soms voor ergernis

Sinds 2008 probeert de gemeente met het project 'Utrecht Prettig Geregeld' de regels en procedures van de gemeente te verminderen en versimpelen. Om te peilen hoe inwoners tegen deze gemeentelijke regels aankijken is begin 2011 het Bewonerspanel geraadpleegd. Een grote meerderheid (81%) van het panel ergert zich wel eens aan gemeentelijke regels (afb. 5). Deze ergernissen gaan met name over verkeer en parkeren (zoals betaald parkeren en parkeervergunningen). Maar ook plaatselijke belastingen roepen wel eens ergernissen op. Panelleden geven aan dat deze ergernissen vooral te maken hebben met de kosten (45%), de inhoud van de regels (22%) en de lange wach- en doorlooptijden (20%).

Onder de panelleden vindt 41% bovendien dat de gemeente te veel regels en procedures heeft. Een grotere groep antwoordt neutraal (47%).

4 Veiligheid

Veiligheid

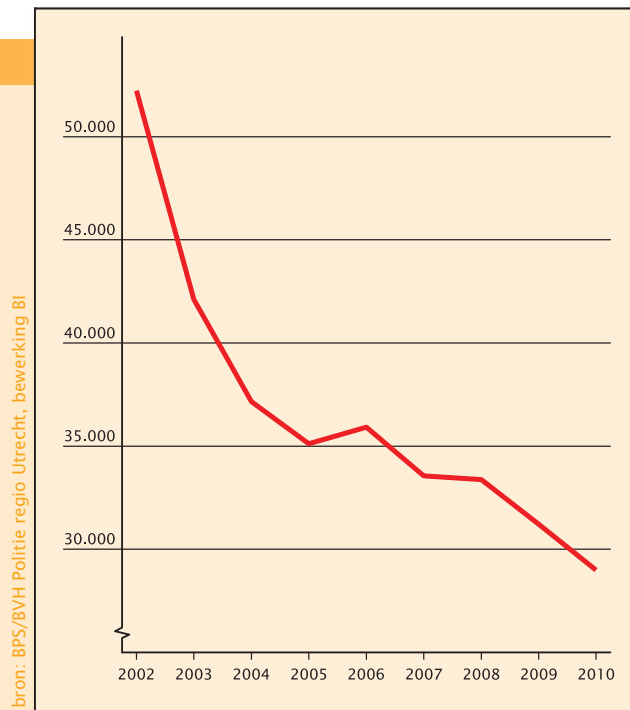
- De geregistreeerde criminaliteit is in 2010 met 7% gedaald. Hiermee houdt Utrecht de dalende trend van de afgelopen jaren vast. Ten opzichte van 2002 is de criminaliteit met 45% afgenomen.
- De daling van de criminaliteit in 2010 wordt voor een groot deel veroorzaakt door de afname van het aantal geweldsdelicten (-19%) en winkeldiefstallen (-18%). Ook autokraak neemt in 2010 fors af (-13%).
- Woninginbraak blijft een knelpunt vormen. Het aantal woninginbraken is in 2010 met 11% toegenomen.
- Utrechters zijn zich veiliger gaan voelen in 2010. Het aandeel Utrechters dat zich wel eens onveilig voelt, daalt van 45% in 2009 naar 38% in 2010.
- Het aandeel inwoners dat overlast van jongeren ervaart is in 2010 toegenomen van 14% naar 19% en daarmee weer terug op het niveau van 2008.

Extra informatie over veiligheid:
www.utrecht.nl/Utrechtmonitor

De geregistreerde criminaliteit in Utrecht ontwikkelt zich positief en is voor het negende opeenvolgende jaar gedaald. Woninginbraak is het enige delict dat toegenomen is, een trend die ook zichtbaar is in de andere G4-steden. Qua onveiligheidsgevoelens zijn de cijfers van Utrecht in lijn met die van Amsterdam, Rotterdam en Den Haag.

afb. 1 Aangiften in Utrecht

Geregistreerde criminaliteit gedaald

In 2010 is in Utrecht 28.985 keer aangifte gedaan. Dit betekent dat de geregistreerde criminaliteit ten opzichte van 2009 met 7% is afgenomen bij een gelijkblijvende aangiftebereidheid (afb. 1).

De afname is zichtbaar bij vrijwel alle delictsoorten. De meest in het oog springende dalingen zijn

gewelddelicten (exclusief huiselijk geweld) (-21%), diefstal uit winkels (-18%), diefstal (brom)fietsen (-16%) en autokraak (-13%) (afb. 2).

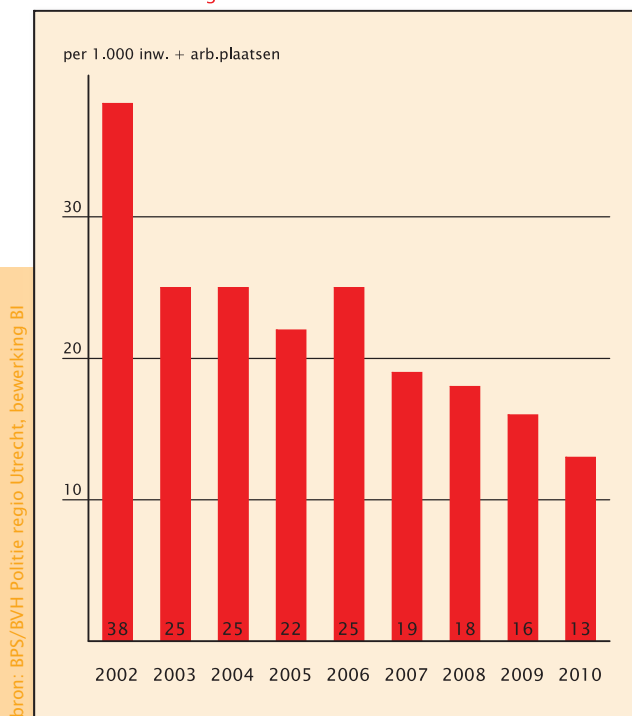
Woninginbraak is de enige delictsoort die in 2010 is toegenomen. Het aantal woninginbraken stijgt met 11% ten opzichte van 2009 (afb. 3).

Indicatoren veiligheid			
	2008	2009	2010
totaal aantal aangiften	33.368	31.215	28.985
aantal woninginbraken	2.255	2.454	2.728
aantal autokraken	9.470	8.151	7.106
aantal gewelddelicten (exclusief huiselijk geweld)	2.481	2.501	1.985
% inwoners dat zich wel eens onveilig voelt	41%	45%	38%
% inwoners dat zich vaak onveilig voelt	7%	7%	8%
% inwoners dat vaak jongerenoverlast in de buurt ervaart	19%	14%	19%
% inwoners dat vaak vandalisme in de buurt ervaart	11%	9%	9%

Bron: BPS/BVH Politie Utrecht; Inwonersenquête

4. Veiligheid

afb. 2 Ontwikkeling autokraak in Utrecht

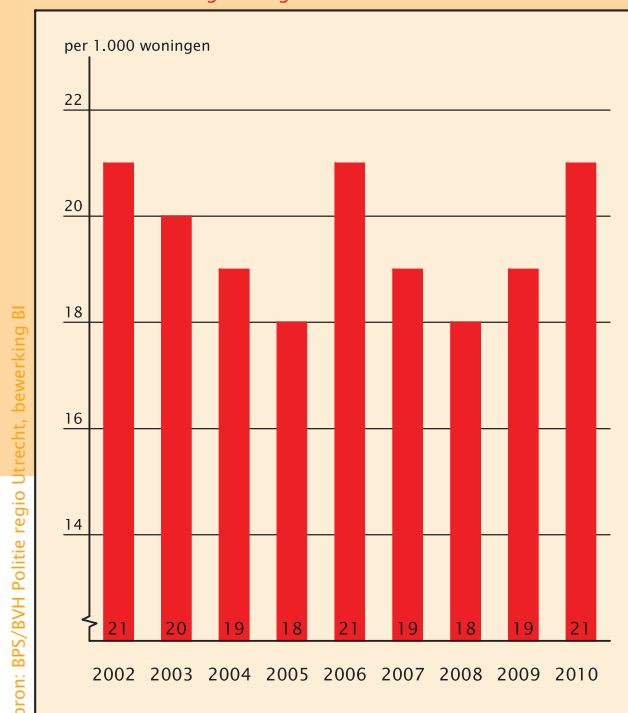
De daling van de criminaliteit is zichtbaar in vrijwel alle Utrechtse wijken. Op Oost na is in alle wijken de criminaliteit in 2010 afgenomen. De afname is het grootst in Overvecht (-17%). Maar ook Zuidwest en Vleuten-De Meern laten een flinke afname zien (beide -10%). Vergeleken met 2006 zijn nagenoeg alle delictsoorten afgenomen. Alleen zakkenrollerij (+29%) en woninginbraak (+6%) zijn ten opzichte van vier jaar geleden gestegen. De grootste daling is te zien bij het aantal autokraken. Dit is ten opzichte van 2006 met 41% afgenomen. Ten opzichte van 2002 is de daling nog groter, namelijk 60%. Wanneer we de totale criminaliteit vergelijken met 2002, is een afname zichtbaar van 45%, beduidend meer dan gemiddeld in de regiogemeenten (-34%).

Vergeleken met de G4 telt Utrecht relatief veel vermogensdelicten. Uit de Integrale Veiligheidsmonitor (CBS, 2010) blijkt dat zowel in het slachtofferschap als bij de beleving van buurtproblemen Utrechters vaak vermogensdelicten noemen. Vooral diefstal uit auto's scoort hierbij hoog.

Utrechters voelen zich veiliger

Niet alleen de geregistreeerde criminaliteit is in 2010 gedaald, ook de onveiligheidsgevoelens zijn afgenomen. Het aandeel Utrechters dat zich wel eens onveilig voelt, is gedaald van 45% in 2009 naar 38% in

afb. 3 Ontwikkeling woninginbraken in Utrecht

2010 (afb. 4). Vorig jaar namen de onveiligheidsgevoelens nog toe. Er zijn dus minder inwoners die zich wel eens onveilig voelen. Echter, het aandeel inwoners dat zich vaak onveilig voelt, is niet gedaald. In vergelijking met de G4 blijkt dat de onveiligheidsgevoelens vrijwel gelijk zijn (CBS, 2010). Utrechters voelen zich wel iets minder vaak onveilig dan in de andere drie grote steden.

Ook de onveiligheidsgevoelens in de eigen buurt zijn het afgelopen jaar afgenomen. Het aandeel inwoners dat zich wel eens onveilig voelt in de eigen buurt is gedaald van 33% in 2009 naar 27% in 2010. In Binnenstad (-10%), Overvecht (-9%) en Zuidwest (-9%) zijn de afnamen het grootst. Ook bij de buurt-onveiligheidsgevoelens is het aandeel inwoners dat zich vaak onveilig voelt toegenomen. De sterkste stijging is zichtbaar in West (+8%) en in Leidsche Rijn (+6%).

Een derde van de inwoners (33%) zegt dat zij hun kinderen niet toestaan ergens naartoe te gaan in hun buurt omdat zij dat niet veilig vinden. In 2009 was dit nog 45%. Een ongeveer even groot deel (32%) zegt 's avonds of 's nachts niet open te doen omdat zij dat niet veilig vinden.

Ervaren jongerenoverlast gestegen

Na de forse daling van de ervaren jongerenoverlast in 2009, is dit percentage in 2010 weer gestegen naar 19%. In 2009 was het aandeel inwoners dat zegt vaak last te hebben van jongeren gedaald van 19% naar 14%. De stijging van de ervaren jongerenoverlast is zichtbaar in alle wijken, maar is het sterkst in Zuidwest (+9%). Van de inwoners die jongerenoverlast ervaren, ondervinden bijna zes op de tien inwoners (58%) geluidsoverlast. Ook vervuiling (45%) en intimiderend gedrag (38%) zijn veelgenoemde vormen van overlast.

Het aandeel inwoners dat aangeeft last te hebben van vandalisme in de eigen buurt is gelijk gebleven. Net als vorig jaar is het aandeel inwoners dat aangeeft hier vaak last van te hebben 9%.

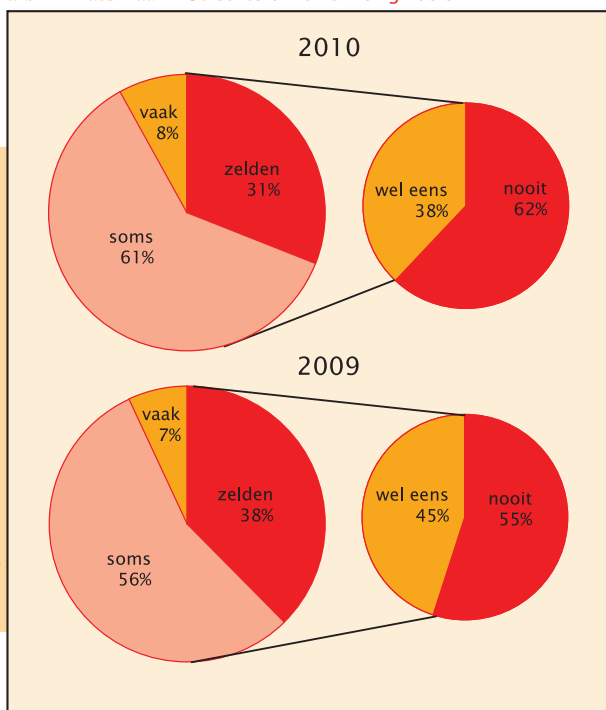
Sinds 2008 zet de gemeente in sommige gebieden straatcoaches in die jongeren aanspreken op overlast. Daarnaast brengen de straatcoaches kinderen thuis die 's avonds laat nog op straat lopen. De meerderheid van

de Utrechters (71%) is op de hoogte van de inzet van straatcoaches. De bekendheid van de straatcoaches is hiermee vergelijkbaar met vorig jaar. Van alle inwoners oordeelt 63% positief over de straatcoaches, een iets lager aandeel dan vorig jaar (69%). Een kwart van alle Utrechters heeft wel eens een straatcoach in hun wijk gezien.

In Utrecht zijn 43 jeugdgroepen actief

Utrecht telt in 2010 43 jeugdgroepen. Deze groepen worden volgens een vaste methodiek getypeerd waarbij onderscheid gemaakt wordt naar hinderlijke, overlastgevende en criminele jeugdgroepen. In hinderlijke jeugdgroepen zitten jongeren die luidruchtig rondhangen in de buurt en zich incidenteel schuldig maken aan kleine vernielingen. Jongeren in overlastgevende jeugdgroepen vallen mensen lastig, provoceren en richten regelmatig vernielingen aan. Jongeren in criminele jeugdgroepen zijn al vaker met de politie in aanraking geweest en zien criminaliteit als middel om er financieel op vooruit te gaan. Van de 43 jeugdgroepen in Utrecht zijn er 23 te typeren als hinderlijk, 11 als overlastgevend en 9 als crimineel. In 2009 telde Utrecht nog 49 jeugdgroepen. Deze afname wordt enerzijds veroorzaakt door een objectievere manier van meten waarbij de uitkomsten getoetst worden aan hardere feiten, zoals politiegegevens. Anderzijds is het aannemelijk dat de groepsaankpak een belangrijke bijdrage heeft geleverd aan de afname. Net als vorig jaar zijn de meeste jeugdgroepen actief in Noordwest. In vijf wijken zijn criminele jeugdgroepen actief.

afb. 4 Mate waarin Utrechters zich onveilig voelen

bron: Inwonersenquête

5 Openbare ruimte en groen

Openbare ruimte en groen

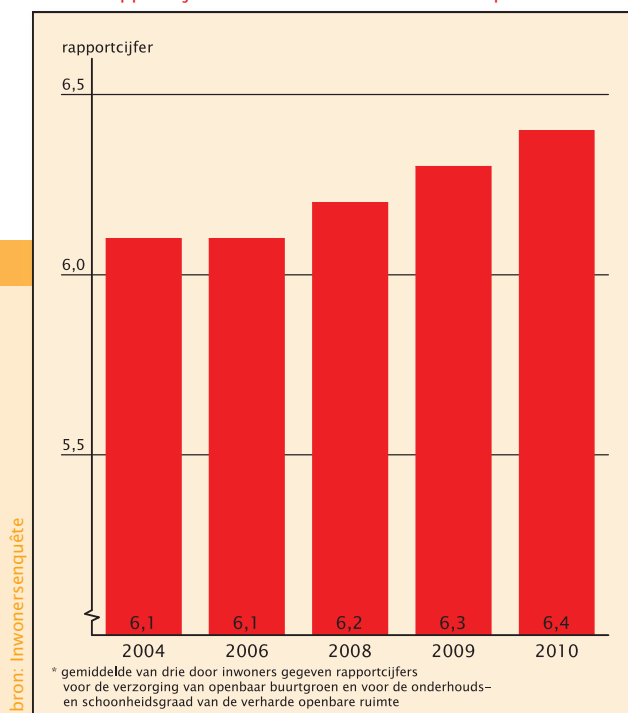
- Een kwart van de Utrechters vindt het onderhoud van de openbare ruimte een probleem in de buurt dat met voorrang moet worden aangepakt.
- Het rapportcijfer dat Utrechters geven voor onderhoud van de openbare ruimte is tussen 2006 en 2010 gestegen van een 6,1 naar een 6,4.
- Uit objectieve schouwen van de openbare ruimte komt naar voren dat de onderhoudssituatie van de openbare ruimte iets is verslechterd. Dit komt door slechtere scores voor boomspiegels en zwerfvuil.

Extra informatie over openbare ruimte en groen:
www.utrecht.nl/Utrechtmonitor

Na verkeer vinden Utrechters het onderhoud van de openbare ruimte het belangrijkste probleem in hun buurt dat moet worden opgelost. Utrechters beoordelen de staat van de openbare ruimte de afgelopen jaren steeds iets beter. Volgens gemeentelijke schouwen is de onderhoudssituatie van de openbare ruimte in 2010 verslechterd ten opzichte van 2009. Dit zien we niet terug in het oordeel van de bewoners.

afb. 1 Rapportcijfer Utrechters voor staat van de openbare ruimte*

Utrechters iets positiever over openbare ruimte

Het rapportcijfer dat Utrechters geven aan de openbare ruimte is de afgelopen jaren steeds licht gestegen en komt in 2010 uit op een 6,4. In 2006 was dit nog een 6,1 (afb. 1). Dit is een positieve trend voor een indicator die doorgaans stabiel is.

Het rapportcijfer bestaat uit drie onderdelen waarvan de afzonderlijke cijfers nauwelijks uiteenlopen: groenverzorging (6,5), schoonheid verharde openbare ruimte (6,4) en onderhoud verharde openbare ruimte (6,3). Op alle drie de onderdelen is de score dit jaar een fractie

hoger dan vorig jaar. De verschillen per wijk zijn klein: nergens komt het rapportcijfer lager uit dan een 6,0. In lijn hiermee is ook het rapportcijfer voor netheid licht gestegen van 6,7 naar 6,8. Dit cijfer is opgebouwd uit het oordeel over hoe vaak bewoners last hebben van rommel op straat, vernieling, bekladding en hondenpoep (afb. 2). Opvallend is dat het aantal Utrechters dat aangeeft vaak last te hebben van hondenpoep op straat de afgelopen jaren is gedaald van 24% in 2008 naar 18% in 2010. Meer algemeen is 17% van de Utrechters (zeer) ontevreden over het schoonhouden van de

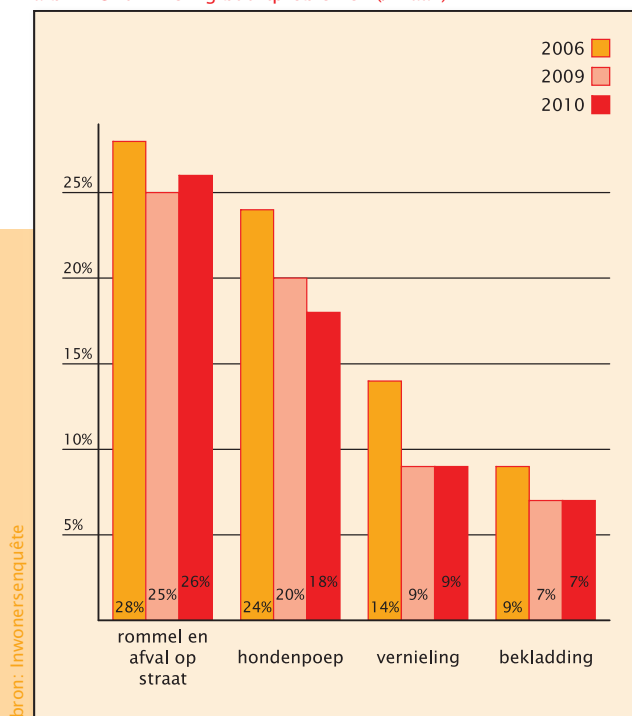
Indicatoren openbare ruimte en groen

	2008	2009	2010
rapportcijfer inwoners voor staat van de openbare ruimte	6,2	6,3	6,4
rapportcijfer inwoners voor netheid	6,7	6,7	6,8
% inwoners dat openbare ruimte noemt als stedelijk probleem	22%	26%	-
% inwoners dat openbare ruimte noemt als buurtprobleem	23%	24%	25%
aantal bewonersmeldingen openbare ruimte	39.071	40.782	39.358
% inwoners vaak last van rommel op straat	25%	25%	26%
% inwoners vaak last van hondenpoep	24%	20%	18%
% inwoners dat ontevreden is over onderhoud wegen en fietspaden	-	25%	23%
% inwoners dat ontevreden is over straatverlichting	11,4%	7,9%	8,7%

Bron: Inwonersenquête

5. Openbare ruimte en groen

afb. 2 Ontwikkeling buurtproblemen (% vaak)

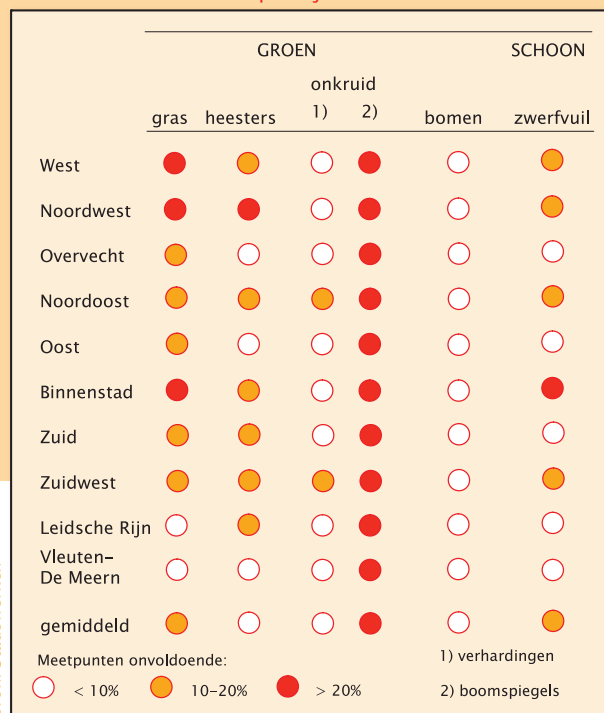
buurt door de gemeente. Meer dan de helft (57%) is (zeer) tevreden. Een kwart van de Utrechters heeft hierover een neutrale mening.

Schouw: onderhoud openbare ruimte iets verslechterd

Naast een algemeen oordeel van de inwoners vindt een meer objectieve en gedetailleerde meting van de staat van onderhoud en verzorging van de openbare ruimte plaats. In 2010 heeft Stadswerken maandelijks een schouw voor zwerfvuil gehouden (schoon) en vier keer een schouw voor groen en onkruid (groen). Door externe professionals is daarbij steeds een selectie van 5.000 vaste meetpunten van 10x10 meter in ogenschouw genomen. In afbeelding 3 is per wijk het aandeel meetpunten met een onvoldoende score weergegeven dat boven de 10% (geel) of boven de 20% (rood) ligt. Hieruit blijkt dat de situatie ten opzichte van 2009 enigszins is verslechterd. In 2009 ging het om 8 rode en 18 gele onderdelen. In 2010 zijn er 15 rode 20 gele. De verslechtering is vooral toe te schrijven aan het onkruid in boomspiegels. Over het geheel genomen ligt de openbare ruimte er volgens de schouwen redelijk bij. De geconstateerde verslechtering is door de Utrechters

overigens niet waargenomen, gezien de toegenomen waardering van inwoners voor de staat van de openbare ruimte.

afb. 3 Onderhoudssituatie per wijk 2010

Boomspiegels en zwerfvuil scoren slechter

De boomspiegels, die overigens een klein onderdeel uitmaken van het totale groenonderhoud, zijn in 2010 niet onderhouden. In alle wijken is de gemeten kwaliteit daarom meer dan 20% onvoldoende. Gemiddeld is de score 31% onvoldoende. In 2009 was dit 15%. De lagere scores op het gebied van zwerfvuil heeft onder andere te maken met de sneeuwval in januari en december 2010. In die maanden is een zeer beperkte inzet op schoon mogelijk geweest. Op het gebied van zwerfvuil scoort met name Binnenstad onder de norm, evenals in 2009. Gemiddeld scoort 32% van de gemeten punten in de Binnenstad onvoldoende. In 2009 was dit 21%. Stadsbreed scoort 10% van de gemeten punten onvoldoende (2009: 8%).

De onderdelen onkruid op verhardingen en bomen scoren op een enkele uitzondering na beter dan de 10%-norm. De gemeten beeldkwaliteit voor bomen is in 2010

verbeterd ten opzichte van 2009. Gemiddeld scoort 2% van de bomen onvoldoende. Geen enkele wijk scoort boven de norm van 10%.

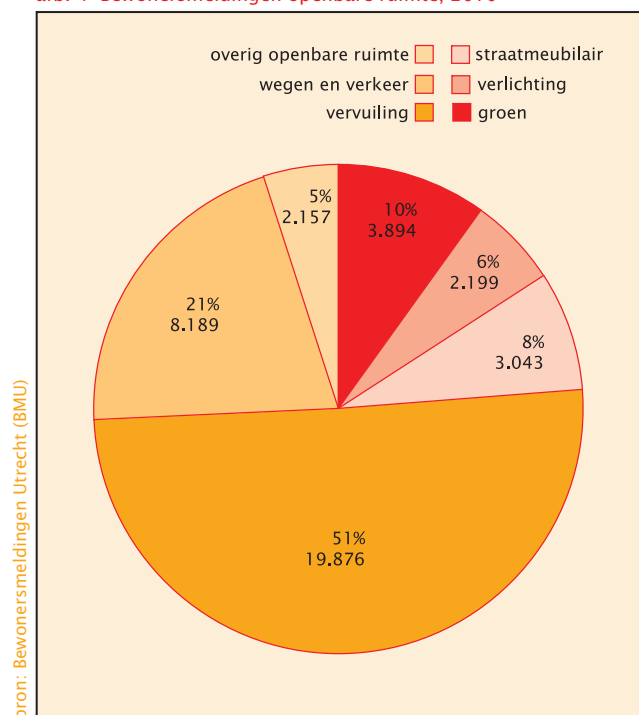
Openbare ruimte veel genoemd als buurtprobleem

Utrechters vinden het onderhoud van de openbare ruimte belangrijk. Aan Utrechters is in de Inwonersenquête gevraagd drie zaken te noemen die volgens hen met voorrang door de gemeente moeten worden aangepakt. Na verkeer en parkeren (34%) wordt het schoonhouden van de openbare ruimte het meest genoemd (25%).

Minder bewonersmeldingen

Het aantal bewonersmeldingen over de openbare ruimte is het afgelopen jaar voor het eerst licht gedaald, naar 39.358 meldingen. De meeste meldingen hebben te maken met vervuiling (19.867) (afb. 4). Het aantal meldingen hierover is met 6% afgenomen. Binnen de categorie vervuiling is een belangrijk onderdeel het niet ophalen van huisvuil. Hier is het aantal meldingen overigens wel gedaald van 8.400 naar 6.300. Alleen in Noordwest (+5%) en Zuidwest (+12%) nam het totaal

afb. 4 Bewonersmeldingen openbare ruimte, 2010

aantal bewonersmeldingen toe. In Leidsche Rijn is het aantal meldingen flink gedaald (-19%).

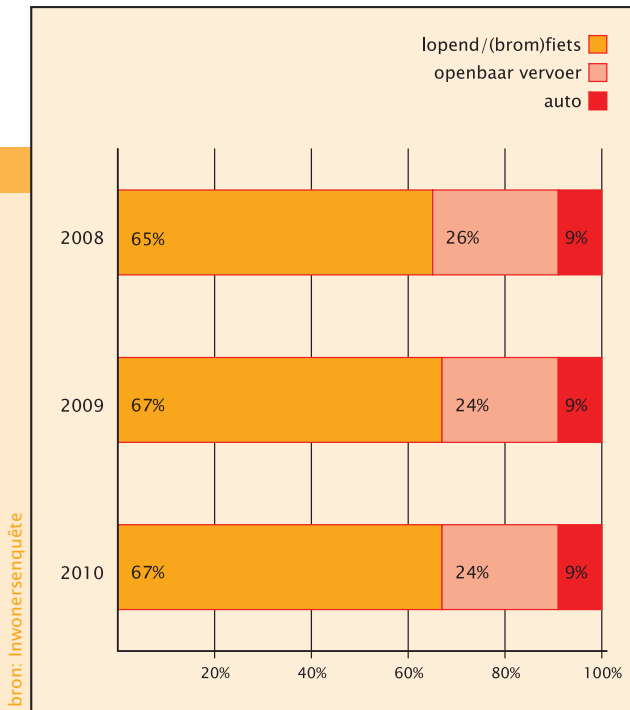
6 Verkeer

Verkeer

- Verkeer en parkeren wordt door Utrechters nog altijd het meest genoemd als belangrijk probleem in de buurt dat moet worden opgelost.
- De tevredenheid van Utrechters over de parkeergelegenheid en verkeersveiligheid in hun buurt, en over de bereikbaarheid van hun buurt per auto is de laatste jaren gegroeid.
- In de Utrechtse transferia zijn in 2010 circa 125.400 combikaarten verkocht, 42% meer dan in 2009. Een deel van die groei is afkomstig van bezoek van het naast het Transferium Westraven gelegen RWS-kantoor.
- Het aantal treinpassagiers dat gebruik maakt van Utrechtse stations neemt jaar op jaar toe. Op Utrecht CS is het aantal in- en uitstappers op een gemiddelde werkdag de laatste vijf jaar met 32.500 gegroeid (+24%).

afb. 1 Vervoerswijze Utrechters naar stadscentrum

Extra informatie over verkeer:
www.utrecht.nl/Utrechtmonitor

De afgelopen vijf jaar is het forensenverkeer in Utrecht met bijna 8% gegroeid. Een deel van die groei is terug te zien in de toename van het aantal reizigers op Utrecht CS. Utrechters zijn iets tevredener over verkeer en parkeren in hun buurt. Bewoners hebben het meest last van verkeerslawaaï (21%). Ze zijn zeer overwegend tevreden over de bereikbaarheid van hun buurt per openbaar vervoer en per auto.

Helpt Utrechters tevreden over verkeer en parkeren in hun buurt

Verkeer en parkeren wordt nog altijd het meest genoemd als probleem in de buurt dat moet worden opgelost (34%). Ongeveer de helft van de Utrechters is redelijk tevreden over de verkeers- en parkeersituatie in hun eigen buurt. Over de parkeergelegenheid op straat en de verkeersveiligheid in de buurt is ongeveer de helft van de bewoners tevreden. Ruim een kwart is daarover ontevreden. De bereikbaarheid van de buurt per auto wordt hoger gewaardeerd: driekwart is tevreden en 10% ontevreden.

Het aandeel bewoners dat vaak last heeft van het verkeer in de buurt is vrij constant. Ruim een vijfde heeft vaak last van verkeerslawaaï en een wat lager aandeel (16%) vindt het verkeer in de buurt vaak gevaarlijk. In 2009 zijn er 170 ziekenhuisgewonden en 5 verkeerdoden gevallen op de Utrechtse gemeentelijke wegen.

Sterke groei gebruik transferia

In 2010 is het gebruik van de Utrechtse transferia sterk gegroeid. Er zijn 42% meer combikaarten verkocht dan in 2009; een combikaart geeft recht op een parkeerplaats en openbaar vervoer naar het

stadscentrum voor maximaal vijf personen.

P+R Westraven is nog steeds verreweg het belangrijkste transferium, met een aandeel van 92% van de verkochte combikaarten. Van de totale groei met 36.800 verkochte combikaarten is het merendeel (34.000 kaarten) bij P+R Westraven gerealiseerd. Een deel van die groei bij P+R Westraven komt doordat bezoekers van het naastgelegen kantoorgebouw van Rijkswaterstaat een combikaart kopen.

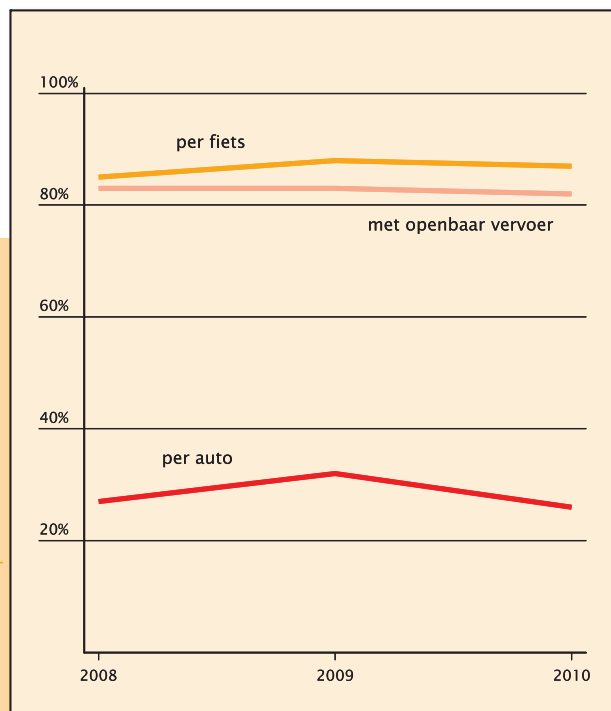
Vooraf lopen en fietsen naar stadscentrum

Uit de Inwonersenquête blijkt dat voor Utrechters de langzame vervoerswijzen (lopen en fietsen) de belangrijkste manier blijven om naar het stadscentrum te gaan (afb. 1). Deze vervoerswijzen hebben een constant aandeel van tweederde (67%). Openbaar vervoer komt met een aandeel van ongeveer een kwart op de tweede plaats en het aandeel van de auto blijft 9%.

Uit ander onderzoek blijkt dat bij alle verplaatsingen binnen de stad (dus ook buiten het centrum) de auto een beduidend hoger aandeel van 42% heeft.

Utrechters blijven overwegend (zeer) tevreden over de bereikbaarheid van het stadscentrum per fiets of met het openbaar vervoer (afb. 2). Over de bereikbaarheid van het stadscentrum per auto is de tevredenheid veel

afb. 2 Aandeel Utrechters tevreden over bereikbaarheid stadscentrum

lager. Er is een vergelijkbaar lage tevredenheid over de parkeermogelijkheden in het centrum.

Meer forensenverkeer

Van de voltijdbanen in Utrecht wordt 59% bezet door mensen die buiten de stad wonen (werkforensen). Van de werkende Utrechtse beroepsbevolking heeft 49% een baan buiten de stad (woonforensen). Die twee bij elkaar geeft een totaal van 194.200 pendelaars, dus van mensen die op weg naar hun werk de gemeentegrens passeren (afb. 3).

De afgelopen vijf jaar is zowel het aantal voltijdbanen in de stad (+13.700) als de werkende beroepsbevolking (+18.700) sterk gegroeid. Die ontwikkeling is gepaard gegaan met een groei van het aantal pendelaars met 13.800 personen (7,6%), want in 2006 waren dat er nog 180.400. Van alle verplaatsingen de stad in en uit, dus niet alleen van pendelaars, wordt 64% met de auto afgelegd en 30% met het openbaar vervoer (APPM et al. 2010).

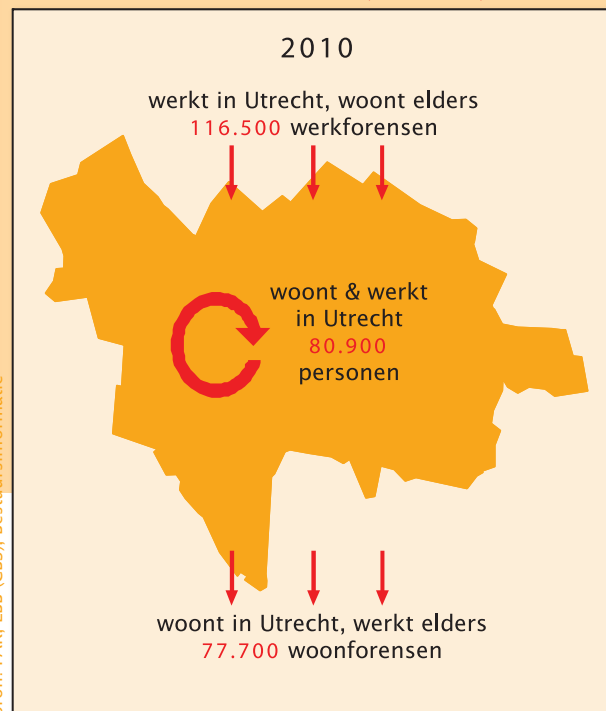
Bereidheid tot minder autogebruik

Uit een onderzoek naar het reisgedrag van Utrechtse huishoudens, die recent een verandering hebben ondergaan die van invloed kan zijn op hun reisgedrag (SEGMENT 2010/2011), blijkt dat globaal 15-20%

plannen heeft om het gebruik van de auto te beperken. Ruim de helft is dat zeker niet van plan en ongeveer een derde weet het nog niet (afb. 4).

De in het onderzoek benaderde Utrechtse huishoudens zijn verdeeld over twee groepen. Er is een eerste groep die recent is verhuisd en die zeer overwegend uit één-

afb. 3 Woon-werkrelaties stad Utrecht (medio 2010)

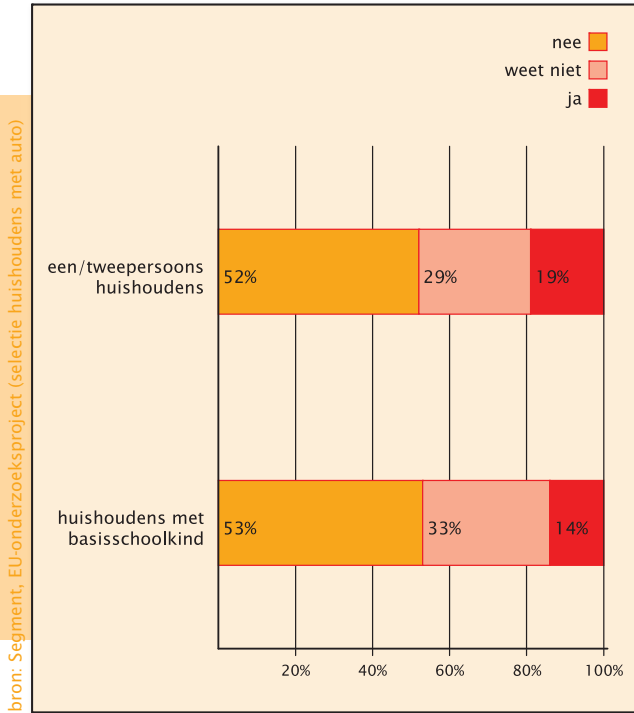

en tweepersoonshuishoudens zonder kinderen bestaat. De tweede groep bestaat uit huishoudens met kinderen waarvan er tenminste één sinds kort naar de basisschool gaat. Bij de eerste groep is de bereidheid om de auto minder te gebruiken wat groter dan bij de tweede. Deze huishoudens zien ook vaker alternatieven voor het gebruik van de auto (37%) dan de groep met jonge kinderen (23%). Beide groepen zijn het er over eens dat reizen met de auto meestal sneller gaat.

40% geïnteresseerd in beperken autogebruik

Het aandeel huishoudens dat sympathiek staat tegenover minder autogebruik is groter dan de bovengenoemde 15-20% die concrete plannen heeft de auto minder te gebruiken. Een aandeel van 40-45% is geïnteresseerd in het beperken van hun autogebruik en bijna 40% voelt zich schuldig bij het gebruiken van de auto voor ritjes van minder dan drie kilometer. Als het gaat om maatregelen die het verminderen van hun autogebruik zouden kunnen stimuleren, zijn er

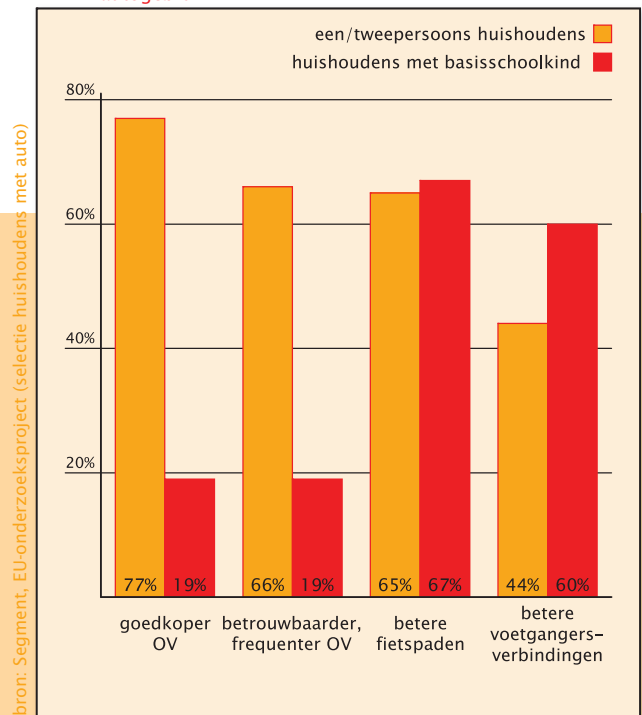
afb. 4 Huishoudens met plannen om autogebruik te beperken

bron: Segment, EU-onderzoeksproject (selectie huishoudens met auto)

duidelijke verschillen tussen de twee groepen huishoudens (afb. 5). De meerderheid van de groep die zeer overwegend uit één/tweepersoonshuishoudens zonder kinderen bestaat, verwacht effect van zowel beter openbaar vervoer als van betere fietspaden. De huishoudens met jonge kinderen verwachten minder effect van verbetering van het openbaar vervoer. Van betere fiets-

afb. 5 Aandeel "maatregel zal (redelijk) effectief zijn in beperken autogebruik"

bron: Segment, EU-onderzoeksproject (selectie huishoudens met auto)

paden en betere routes voor voetgangers wordt dan veel meer effect verwacht. Voor deze groep huishoudens is de vraag overigens toegespitst op gebruik van de auto voor het naar school brengen van het kind; in de huidige situatie gebruikt 18% de auto voor het brengen en halen van het kind (het gaat om gezinnen met kind(eren) die dit jaar of vorig jaar voor het eerst naar school zijn gegaan).

Indicatoren verkeer

	2008	2009	2010
% inwoners tevreden over parkeergelegenheid op straat	47%	51%	52%
% inwoners tevreden over plaats om fiets neer te zetten	52%	57%	55%
% inwoners tevreden over verkeersveiligheid	46%	49%	49%
% inwoners tevreden over bereikbaarheid buurt per auto	69%	75%	76%
% inwoners tevreden over bereikbaarheid per openbaar vervoer	81%	82%	81%
aantal ziekenhuisgewonden op gemeentelijke wegen	174	170	-
aantal verkeersdoden op gemeentelijke wegen	2	5	-
aantal verkochte combikaarten transferia	70.542	88.530	125.373
aantal in- en uitstappende treinpassegeris Utrecht CS*	164.383	169.759	-
aantal in- en uitstappende treinpassegeris overige Utrechtse stations*	14.141	15.577	-

Bron: Inwonersenquête; afd. Verkeer; afd. Parkeren; NS

* gemiddelde werkdag, exclusief overstappers

7 Milieu en duurzaamheid

Milieu en duurzaamheid

- Driekwart van de Utrechters ervaart geluidsoverlast. Daarbij valt het aantal Utrechters op dat vaak overlast van verkeerslawaaï ervaart (21%).
- In Utrecht zijn op dit moment vier wegvakken die niet voldoen aan de Europese normen voor NO₂ die vanaf 2015 gelden.
- In Utrecht wordt een relatief groot deel van het afval 36% door huishoudens gescheiden aangeboden. Ook op deelstromen zijn de scheidingspercentages hoog.
- 91% van de Utrechters vindt stilte rondom de eigen woning belangrijk. 65% bezoekt minimaal 1 keer per maand een stille plek in de stad.
- In het programma Utrechtse energie is de ambitie neergelegd om de CO₂-uitstoot in de stad in 2020 met 30% te verminderen.

Indicatoren milieu en duurzaamheid			
	2008	2009	2010
% inwoners dat (soms of vaak) overlast van lawaai ervaart	-	72%	73%
% inwoners dat vaak overlast van verkeerslawaaï ervaart	20%	22%	21%
% inwoners dat vaak overlast van overig lawaai ervaart	16%	14%	16%
% inwoners dat (vaak of soms) overlast door stank ervaart	-	38%	40%
% inwoners dat vaak overlast van stank door verkeer ervaart	12%	10%	10%
% inwoners dat vaak overlast van overige stank ervaart	8%	5%	6%
% inwoners dat vaak overlast luchtverontreiniging ervaart	15%	13%	13%
aantal afgeronde bodemonderzoeken	181	167	279
aantal afgeronde bodemsaneringen		15	6
aantal bodemaanvragen (via internet)	10.337	8.267	10.135

Bron: Inwonersenquête; afd. Milieu en Duurzaamheid

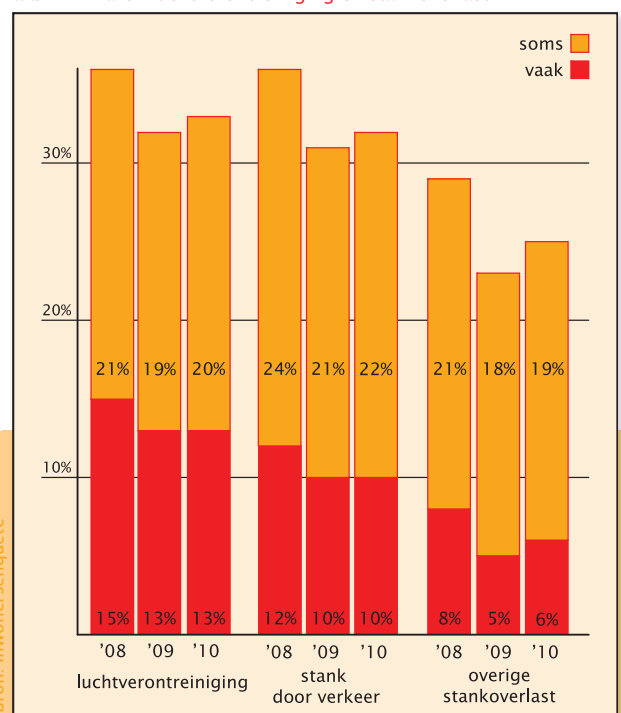
Driekwart Utrechters ervaart wel eens geluidsoverlast

Een groot deel (73%) van de Utrechters ervaart soms of vaak overlast van geluid. Daarbinnen is verkeerslawaaï een belangrijk onderdeel. Zo'n 59% ervaart soms geluidsoverlast door verkeer. Iets meer mensen (61%) geven aan ander lawaai soms als last te ervaren. Als alleen gekeken wordt naar mensen die vaak overlast ervaren dan is verkeerslawaaï (21%) bij meer mensen tot last dan overig lawaai (16%).

Twee op de vijf Utrechters ervaart stankoverlast

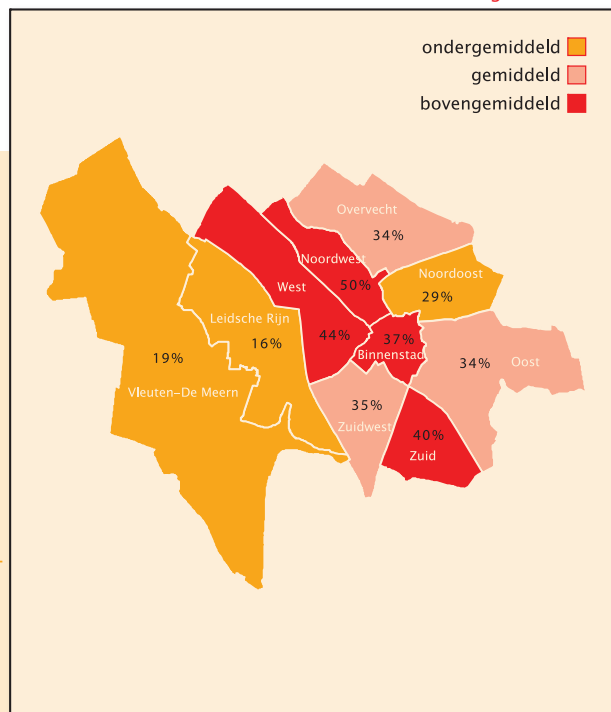
Stankoverlast wordt door duidelijk minder Utrechters ervaren dan geluidsoverlast (40%). Hierbinnen heeft een op de tien Utrechters vaak last van verkeersstank en 6% van overige stank (afb. 1). Een groter deel van de Utrechtse bevolking geeft aan vaak last te hebben van luchtverontreiniging (13%). In de wijken Binnenstad, West, Noordwest en Zuid is het aandeel bewoners dat aangeeft last van luchtverontreiniging te hebben relatief hoog (afb. 2). In Vleuten-De Meern en Leidsche Rijn is het aandeel bewoners dat hiervan last heeft relatief laag.

afb. 1 Ervaren luchtverontreiniging en stankoverlast

bron: inwonersenquête

afb. 2 Aandeel Utrechters met last van luchtvervuiling

bron: Inwonersenquête 2010

Extra informatie over milieu en duurzaamheid:
www.utrecht.nl/Utrechtmonitor

Utrecht werkt hard aan het verbeteren van de luchtkwaliteit en aan energiebesparing en duurzame energie. Op dit moment zijn er nog 4 locaties in de stad waar de luchtkwaliteit verbeterd moet worden. Een derde van de Utrechters geeft aan wel eens last te hebben van luchtverontreiniging in zijn woonbuurt. Een probleem waar meer Utrechters in hun buurt wel eens mee te maken hebben is geluidsoverlast. Bijna driekwart van de Utrechters heeft er wel eens mee te maken. De parken in de stad zijn belangrijke stilteplekken voor de Utrechters.

Vier locaties met overschrijdingen norm NO₂

Nederland heeft van de Europese Commissie tot 2015 uitstel gekregen om aan de Europese regels voor luchtkwaliteit te voldoen. Om het proces daarheen te begeleiden is het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL) opgesteld. Daarin zijn alle grote bouw- en infrastructurele projecten opgenomen, waaronder acht Utrechtse projecten. Daarnaast zijn ook maatregelen in het programma opgenomen die de negatieve effecten op de luchtkwaliteit moeten compenseren. In Utrecht zijn veertien maatregelen in het NSL opgenomen. Uit modelberekeningen blijkt dat de luchtkwaliteit in Utrecht in 2015 veel beter is dan in 2009 en 2011. Het aantal Utrechters dat aan een te hoge concentratie NO₂ wordt blootgesteld is verminderd. Utrecht telt op dit moment (nog) vier locaties waar de Europese norm voor de concentratie NO₂ wordt overschreden: In de eerste NSL-monitor worden de Karl Marxdreef en Albert Schweitzerdreef aangemerkt als knelpunten, de aanvullende gemeentelijke quickscan heeft daarnaast de Amsterdamsestraatweg en Catharijnesingel aangemerkt

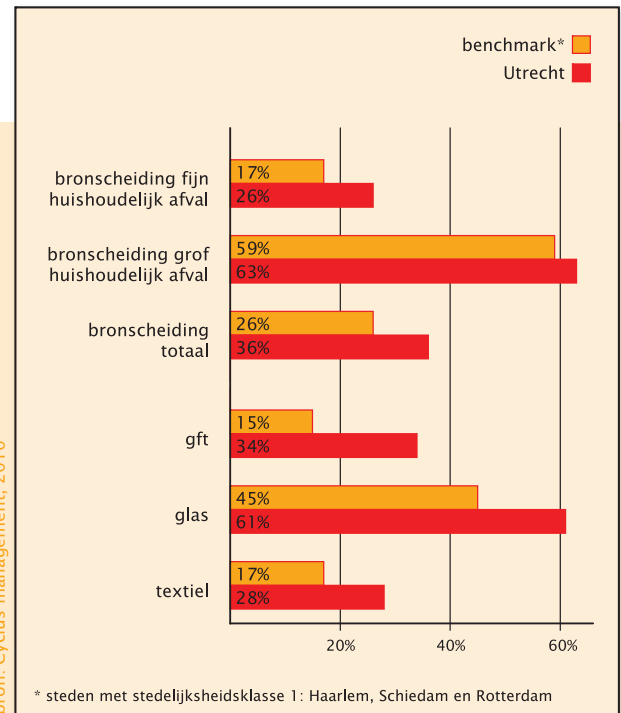
als punten waar extra aandacht nodig is om de NO₂ norm voor 2015 te halen.

Relatief veel afval gescheiden aangeboden

Ten opzichte van andere grote steden scoort Utrecht gunstig op de bronscheiding van afval. Dit blijkt uit de jaarlijkse benchmark van het AgentschapNL naar afvalprestaties van gemeenten. In Utrecht wordt 36% van het afval aan de bron gescheiden. Het gemiddelde van de benchmark is 26%. Ook op onderdelen zijn de scheidingspercentages in Utrecht gunstig (afb. 3). Bij het gescheiden inzamelen van afval zijn de faciliteiten die de gemeente biedt nog belangrijker dan de houding van burgers. Zo is er een duidelijke relatie tussen het relatief hoge percentage gescheiden groente-, fruit- en tuinafval en de dekkingsgraad van inzamelsystemen hiervoor. In Utrecht wordt bij 88% van de huishoudens het groente-, fruit- en tuinafval separaat ingezameld. Dit is hoog vergeleken met de benchmark - gemeenten. Ten opzichte van deze hoge dekkingsgraad valt de opgehaalde hoeveelheid groente-, fruit- en tuinafval wat

afb. 3 Scheidingspercentages Utrecht en benchmarksteden, 2009

bron: Cyclus management, 2010

tegen, onder andere door de lage bruikbare hoeveelheid groente-, fruit- en tuinafval uit de hoogbouw. In 2009 produceerde een gemiddeld Utrechts huishouden 245 kg huishoudelijk restafval. Dit is minder dan in 2008 (253 kg), maar meer dan in 2006 (218 kg). Vergeleken met de benchmarksteden is dit laag. Dat bevestigt de hoge scheidingspercentages in Utrecht.

Utrechters waarderen stilteplekken in de stad

Een overgrote meerderheid van de Utrechters (91%) vindt stilte rondom de eigen woning belangrijk. Stilte in de buurt is voor ruim driekwart (76%) belangrijk en in de stad voor eenderde (32%). Zo'n 65% van de Utrechters bezoekt minimaal een maal per maand een stille plek in de stad, een op de vijf (21%) zelfs een keer per week. Opvallend is dat de parken in alle wijken als meest genoemde stilteplek naar voren komen. Uitzondering is de Binnenstad. Daar is niet het Zocher-park (nummer 2), maar het Pandhof (de kloostertuin van de Domkerk) de belangrijkste stilteplek genoemd.

Aantal bodemonderzoeken gestegen

In 2010 zijn in Utrecht 279 bodemonderzoeken afgerond. Dit is meer dan in 2009 (167). De toename houdt verband met een toename als gevolg van de landelijke opgave ISV (Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing) om eind 2010 de locaties in beeld te hebben, die met spoed moeten worden gesaneerd om risico's voor de bevolking te voorkomen. Daarnaast zijn er in 2010 officieel zes bodemsaneringen afgerond (2009: 15).

Programma Utrechtse energie

Het programma Utrechtse energie 2011-2014 wil door energiebesparing en het opwekken van duurzame energie de uitstoot van CO₂ in de stad in 2020 met 30% verminderen. Een uitvoeringsprogramma moet zorgen dat de doelstellingen worden gehaald. Onderdelen zijn: wonen, bedrijven, mobiliteit, energieopwekking en de eigen organisatie.

8 Economie

Economie

- De Nederlandse economie is in 2010 met 1,7% gegroeid (2009: -3,9%).
- Het ondernemersvertrouwen van Utrechtse bedrijven is sterk gestegen van 0 in 2009 naar 65 in 2010.
- Na een moeilijke periode geeft een meerderheid van de Utrechtse bedrijven aan dat de omzetten weer stijgen en de personeelsomvang weer toeneemt.
- De werkgelegenheid is na jaren van groei het afgelopen jaar gelijk gebleven met 224.246 banen (peildatum april 2010).
- In de laatste meting van het ondernemersklimaat in het kader van het Grotestedenbeleid wordt Utrecht door ondernemers positief gewaardeerd (rapportcijfer 6,9).

Economie trekt weer aan

De Nederlandse economie is in 2010 langzaam uit het dal gekropen. In 2010 is de economie (bruto binnenlands product) gegroeid met 1,7%, zo blijkt uit een eerste voorlopige berekening van het CBS. In 2009 kromp de economie met 3,9%. De groei van de economie komt met name door een groei van de uitvoer. Binnen de Euro-zone is de groei van de Nederlandse economie in 2010 gemiddeld, en in het vierde kwartaal bovengemiddeld.

Voor de komende jaren verwacht onderzoeksbureau Ecorys voor de stadsregio Utrecht een economisch

groeipercentage in de Europese middenmoot. Vanaf 2011 zal de Utrechtse economie naar verwachting met gemiddeld 1,4% groeien en staat daarmee op een twintigste plaats op een lijst van 70 Europese stadsregio's. In de andere drie grote steden wordt een iets lagere groei verwacht (0,7% tot 1,0%). De Nederlandse stadsregio's groeien sneller dan vorig jaar werd aangenomen. Dit geldt met name voor Utrecht. De commerciële diensten zijn belangrijk in de economische groei van Utrecht. Volgens Ecorys zal de Utrechtse bouwsector naar verwachting vanaf 2012 weer groeien.

Indicatoren economie

	2008	2009	2010
aantal banen	220.849	224.273	224.246
aantal vestigingen	21.521	23.406	25.523
ondernemersvertrouwen (excl. export)	34	0	65
ondernemersvertrouwen (incl. export)	40	5	98
aantal startende bedrijven	2.767	2.924	3.871
ondernemersklimaat*	6,9	-	6,9

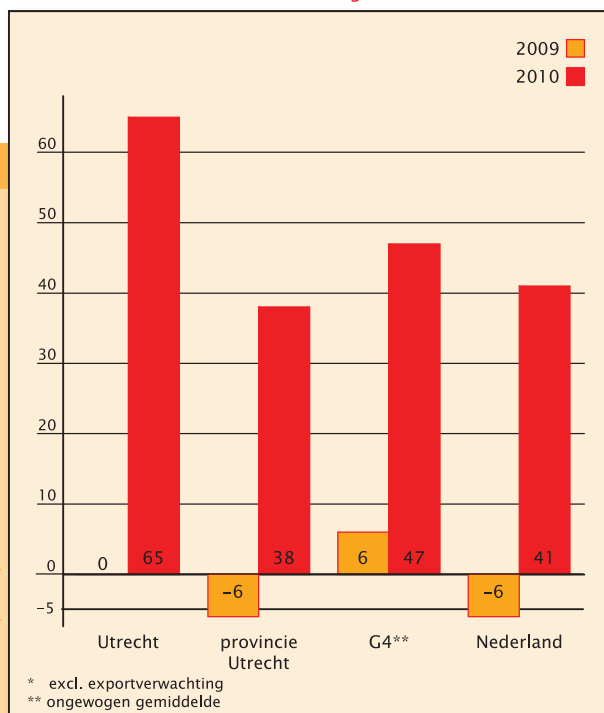
Bron: PAR, CBS (COEN)

* 2007 ipv 2008

Extra informatie over economie:
www.utrecht.nl/Utrechtmonitor

De Nederlandse economie laat een voorzichtig herstel zien. Ook het Utrechtse bedrijfsleven laat meer in de breedte tekenen van groei zien. Het herstel is broos, zoals blijkt uit landelijke en lokale gegevens voor het slechtere derde kwartaal van 2010. De werkgelegenheid in Utrecht is het afgelopen jaar gelijk gebleven. In de zakelijke dienstverlening was het banenverlies het grootst. De gezondheidszorg was een van de groeiers.

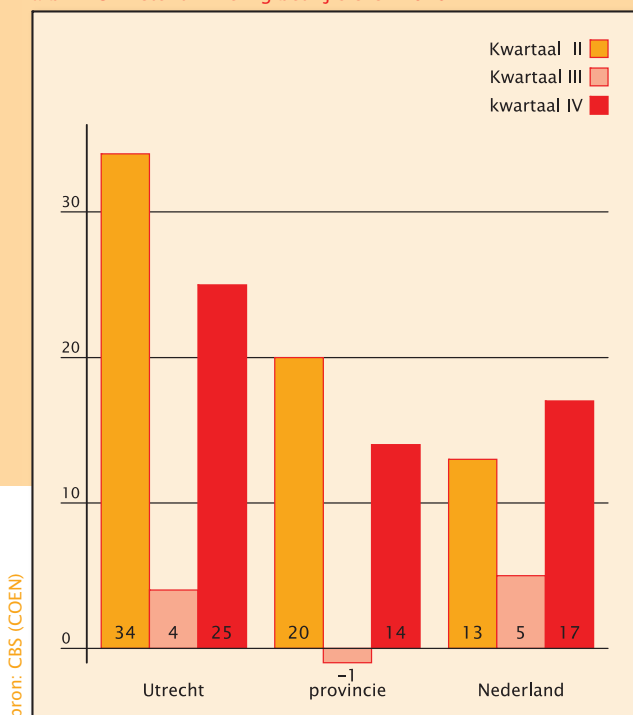
afb. 1 Ondernemersvertrouwen naar gebied*

Ondernemersvertrouwen sterk gestegen

De opleving van de economie uit zich ook in het vertrouwen dat ondernemers in de toekomst hebben. Het ondernemersvertrouwen was in het laatste kwartaal van 2010 veel hoger dan een jaar daarvoor. Het ondernemersvertrouwen is hier gedefinieerd als het saldo van

afb. 2 Omzetontwikkeling bedrijfsleven 2010

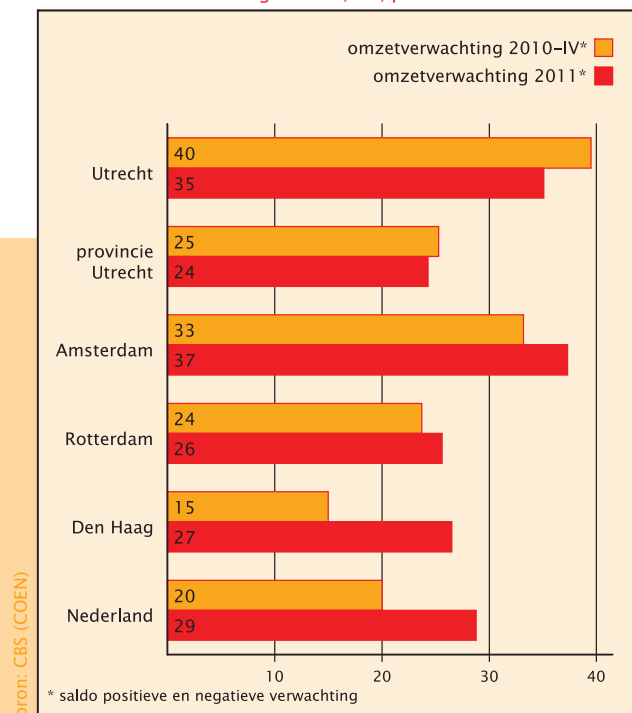
positieve en negatieve verwachtingen van ondernemers voor het eigen bedrijf ten aanzien van personeelssterkte, omzet en investeringen. Het ondernemersvertrouwen is met name hoog door de positieve omzetverwachting. De helft van het ondernemersvertrouwen (35 van de 65) komt door het saldo positieve en negatieve verwachtingen ten aanzien van de omzet in 2011.

Het ondernemersvertrouwen in Utrecht is hoog vergeleken met Rotterdam (33), Den Haag (30), Nederland (41) en de provincie Utrecht (38) (afb. 1). In Amsterdam (62) is deze vergelijkbaar.

Ondernemers positiever over omzet dan personeel

Na een moeilijke periode zien Utrechtse ondernemers hun omzetten weer stijgen, al lijkt het herstel wat fragiel (januari-peiling Coen-enquête). Zo was er in het

afb. 3 Omzetverwachting Utrecht, G4, provincie Utrecht en Nederland

tweede (saldo +34) en vierde kwartaal (+25) van 2010 een duidelijke meerderheid van bedrijven die hun omzet zag stijgen (afb. 2). In het derde kwartaal gaat het om veel minder bedrijven (saldo +4). Voor het eerste kwartaal van 2011 zijn de verwachtingen van ondernemers weer minder positief. In de provincie Utrecht en Nederland is een soortgelijke trend waarneembaar, maar zijn gemiddeld genomen minder ondernemers positief (afb. 3).

In het laatste kwartaal van 2010 zijn er in Utrecht voor het eerst weer meer bedrijven die een uitbreiding van de personeelssterkte laten zien, dan met een afname (saldo +10). Daarmee doen Utrechtse ondernemers het beter dan die in de provincie Utrecht (saldo -3) en Nederland (+2). Voor het eerste kwartaal van 2011 zijn de verwachtingen van Utrechtse ondernemers voor de personeelsomvang in hun eigen bedrijf weer iets minder positief.

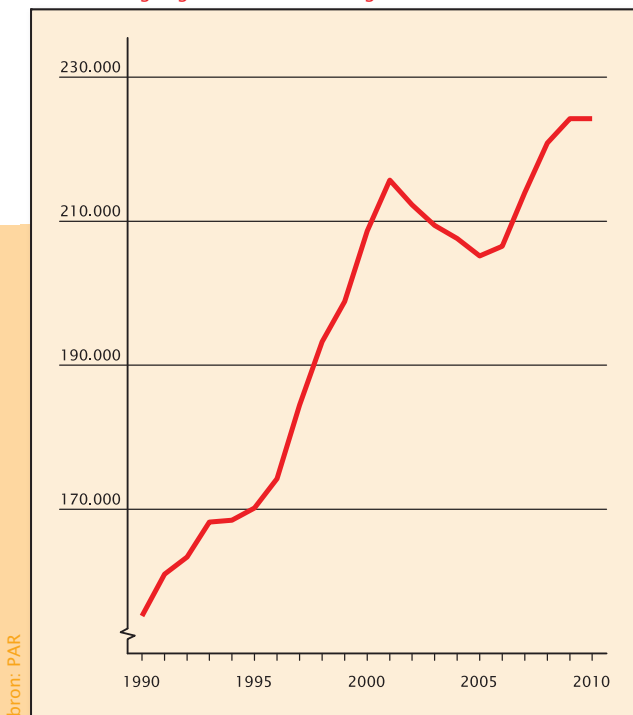
Werkgelegenheid blijft gelijk

De werkgelegenheid in Utrecht is het afgelopen jaar nagenoeg gelijk gebleven. Op 1 april 2010 werkten er in Utrecht 224.246 mensen (afb. 4). In de drie jaren daarvoor (2006-2009) is de Utrechtse werkgelegenheid

sterk gestegen, met 8,6% van 206.500 naar 224.300 banen. De huidige stagnatie is een duidelijk gevolg van de economische crisis.

In de meeste sectoren is de werkgelegenheid licht gedaald (afb. 5). In de zakelijke diensten is het grootste banenverlies terug te vinden (bijna 1.600 banen; -3,5%). De sector Informatie en communicatie is het sterkst gegroeid met ruim 10% naar 19.700 banen. Ook in de sectoren Cultuur, sport & recreatie (+7,1%) en de gezondheidszorg (+3,2%) zijn er meer banen. De laatste sector is met 36.127 werknemers de op een na grootste sector, na de zakelijke dienstverlening (43.575 banen).

afb. 4 Werkgelegenheidsontwikkeling Utrecht 1990 - 2010

De gelijkblijvende werkgelegenheid in Utrecht steekt positief af bij de werkgelegenheidsontwikkeling in de gehele provincie en Nederland. Daar is de werkgelegenheid gedaald met respectievelijk -1,3% en -1,9%. Binnen de provincie Utrecht nam de werkgelegenheid maar in een enkele gemeente toe.

Aantal vestigingen stijgt

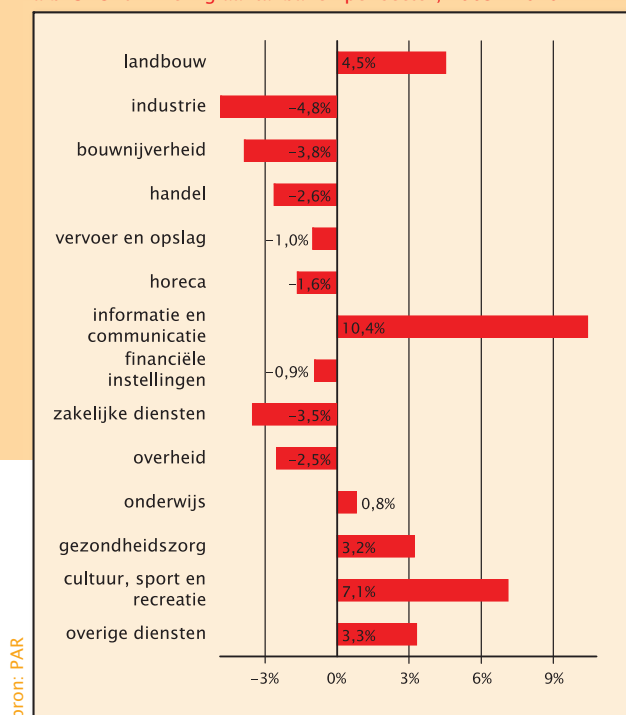
Het aantal bedrijfsvestigingen is het afgelopen jaar flink gestegen van 23.400 naar 25.500 (+9,0%). De sterke stijging van het aantal vestigingen in Utrecht komt

onder andere door een toenemend aantal startende bedrijven. In Utrecht is in 2010 een recordaantal van 3.871 bedrijven opgericht. Dit is een derde (32%) meer dan in 2009. Driekwart van de bedrijven start in de dienstverlening. De groei van het aantal starters is niet alleen een Utrechts verschijnsel. Landelijk zijn in 2010 17% meer startende bedrijven geregistreerd dan in 2009. Een groot deel van deze startende bedrijven bestaat uit zelfstandigen zonder personeel. Onduidelijk is nog of de toename van het aantal starters een direct gevolg is van de toename van het aantal zzp-ers. Wat meespeelt in de sterke stijging van het aantal starters is dat de vrije beroepen (notarissen, artsen etc.) sinds 2009 inschrijvingsplichtig zijn.

Ondernemersklimaat positief gewaardeerd

In 2010 is de laatste benchmark ondernemersklimaat gehouden in het kader van het Grotestedenbeleid. Met een algemeen oordeel van het Utrechtse ondernemersklimaat met rapportcijfer 6,9 scoort Utrecht iets boven

afb. 5 Ontwikkeling aantal banen per sector, 2009 - 2010

het gemiddelde van de G31 (6,8). In 2004 werd het ondernemersklimaat met een 6,4 gewaardeerd, een fractie onder het G31-gemiddelde (6,5). In bijna alle steden is een positieve ontwikkeling zichtbaar.

9 Wonen

Wonen

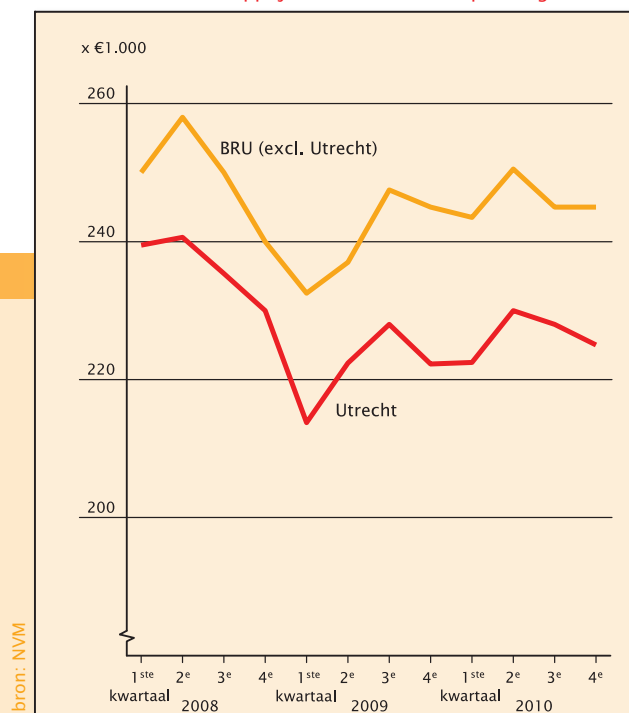
- In het afgelopen jaar is de mediane verkoopprijs van bestaande koopwoningen gestegen van €222.000 naar €225.000. In dezelfde periode is de mediane verkooptijd gestegen van 65 naar 74 dagen.
- Het totaal aantal vrijgekomen sociale huurwoningen is het afgelopen jaar met 14% gedaald en komt in 2010 uit op 1.402.
- In het afgelopen jaar zijn in totaal 1.500 nieuwbouwwoningen opgeleverd. Dit is een halvering vergeleken met 2009 (3.373). Voor de komende jaren is het streven om gemiddeld 2.400 nieuwbouwwoningen per jaar op te leveren.
- De gemiddelde wachttijd voor een studentenkamer van de SSHU is gestegen van 15 naar 21 maanden.
- In Utrecht is het aantal woningen met een energielabel gestegen met 34% tussen 2008 (21.215) en 2009 (28.340).

Extra informatie over wonen:
www.utrecht.nl/Utrechtmonitor

De effecten van de crisis zijn duidelijk merkbaar op de Utrechtse woningmarkt: de periode dat een woning te koop staat neemt toe en de wachttijd voor een sociale huurwoning stijgt. Tegelijkertijd is er sprake van stabilisatie: het aantal woningtransacties daalt niet verder en verkoopprijzen laten een lichte stijging zien. Het gemiddeld rapportcijfer voor de eigen woning blijft in het afgelopen jaar stabiel staan op een 7,6.

afb. 1 Mediane verkoopprijs van bestaande koopwoningen

Stijging verkoopprijs in zowel stad als regio

In 2010 is de mediane verkoopprijs van een bestaande koopwoning in Utrecht licht gestegen van €222.000 naar €225.000. Dit is een ander beeld dan in 2009 toen sprake was van een daling (-6%). In het laatste kwartaal van 2010 komt de mediane verkoopprijs uit op €225.000 (afb. 1). Ook in de BRU-regio (exclusief Utrecht) stijgt de mediane verkoopprijs het afgelopen jaar: €240.000 naar €245.000.

Stijging verkooptijd met 14%

De mediane verkooptijd van een bestaande woning in Utrecht stijgt in 2010 met 14% (van 65 naar 74 dagen). In het laatste kwartaal komt de mediane verkooptijd uit op 70 dagen (afb. 2). Het aantal verkochte woningen komt dit jaar uit op 2.800. Dit is een stuk lager dan in 2008 en nagenoeg gelijk aan het lage aantal in 2009. In de BRU-regio Utrecht (exclusief Utrecht) zien we dat de mediane verkooptijd blijft staan op 82 dagen in 2010.

Indicatoren wonen

	2008	2009	2010
mediane verkoopprijs bestaande koopwoningen (in €)	236.500	222.000	225.000
mediane verkooptijd bestaande koopwoningen (in dagen)	37	65	74
aantal woningtransacties bestaande koopwoningen	3.823	2.796	2.800
aantal verhuurde sociale huurwoningen*	2.457	1.625	1.402
gemiddelde wachttijd sociale huurwoning (in jaren)	7,2	7,3	7,9
gemiddelde wachttijd studentenkamer (in maanden)	13	15	21
aantal opgeleverde nieuwbouwwoningen	3.000	3.373	1.500
rapportcijfer inwoners voor woning	7,5	7,6	7,6
% inwoners met verhuiscens binnen twee jaar	22%	21%	23%
% inwoners met gewenste eigendomsvorm: koop, bij verhuiscens	57%	56%	55%

Bron: Inwonersenquête; NVM; WoningNet; afd. Wonen; SSHU

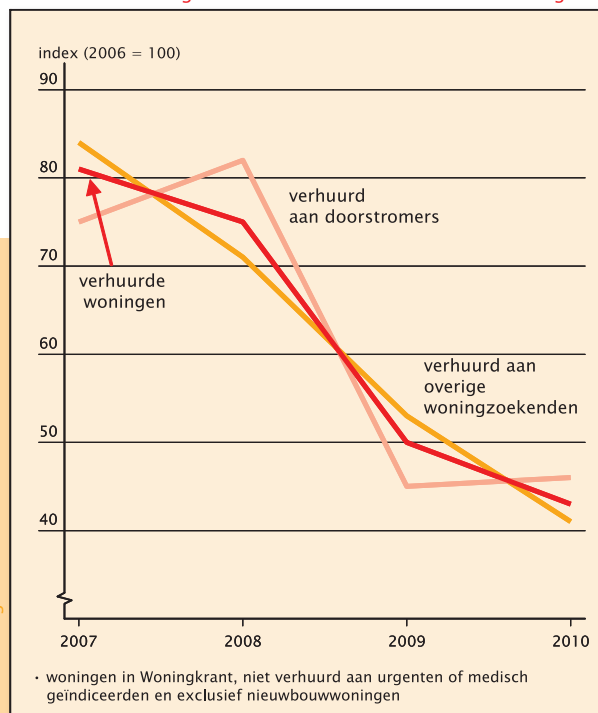
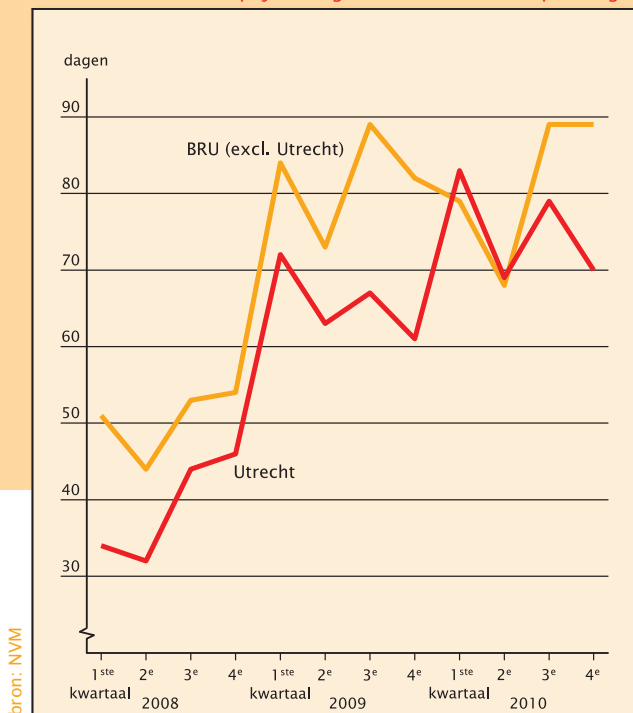
* een woning die in het systeem is afgemeld als zijnde verhuurd, exclusief urgenten en medisch geïndiceerden

Aantal verhuurde sociale huurwoningen daalt 14%

Het totaal vrijgekomen sociale huurwoningen is in 2010 met 14% gedaald vergeleken met 2009 (van 1.625 in 2009 naar 1.402 in 2010) (afb. 3). De groep doorstromers laat een stabilisatie zien waarbij het aantal nieuw verhuurde huurwoningen in 2009 (533) en

afb. 3 Ontwikkeling verhuurde Utrechtse sociale huurwoningen*

afb. 2 Mediane verkooptijd in dagen van bestaande koopwoningen

2010 (549) nagenoeg gelijk is. Voor overige woningzoekenden geldt dat het aantal nieuw verhuurde woningen in het afgelopen jaar is gedaald (van 1.092 in 2009 naar 850 in 2010). Deze groep bestaat voor een groot deel uit starters op de woningmarkt.

Wachttijd sociale huurwoning stijgt tot 7,9 jaar

In het afgelopen jaar is de gemiddelde wachttijd voor een sociale huurwoning gestegen van 7,3 naar 7,9 jaar (afb. 4). Voor doorstromers is de wachttijd met 9,5 jaar het hoogst. Vergeleken met vijf jaar geleden is de wachttijd voor deze groep wel gedaald (9,9). Voor doorstromers geldt vanaf 1 januari 2007 dat hun woonduur niet meer meetelt als wachttijd voor een nieuwe sociale huurwoning. Wat nu van belang is, is de inschrijfduur. Doorstromers die zich voor 1 januari 2007 hadden ingeschreven voor een sociale huurwoning, kregen 40% van hun woonduur omgezet in

inschrijfduur. Onder overige woningzoekenden bedraagt de wachttijd voor een sociale huurwoning 6,9 jaar. Dit is een toename van 1,9 jaar vergeleken met vijf jaar geleden. Een opmerking bij het begrip wachttijd is dat ongeveer 12% van de woningzoekenden in 2010 actief aan het zoeken was.

Gemiddelde zoektijd 3,8 jaar

In het afgelopen jaar bedraagt de gemiddelde zoektijd voor een woning 3,8 jaar. Voor doorstromers en overige woningzoekenden gaat het om respectievelijk 3,4 en 4,0 jaar. Het begrip zoektijd zegt iets over de daadwerkelijke tijd dat men actief opzoek is naar een woning; ofwel het verschil tussen de datum van de eerste reactie en de laatste reactie.

Flinke stijging huurprijzen particuliere markt

De gemiddelde huurprijs van een particuliere huurwoning in Nederland is tussen oktober 2009 en oktober 2010 met 4,7% gestegen (van €718 in oktober 2009 naar €752 in oktober 2010). Dit blijkt uit onderzoek van Direct Wonen, een grote verhuurder op de particuliere huurwoningenmarkt. Voor Utrecht is sprake van een stijging van de gemiddelde huurprijzen

met 18,4%: van €710 in 2009 naar €841 in 2010. Ook in Rotterdam (27%) en Den Haag (9%) is sprake van een stijging van de gemiddelde huurprijzen. Amsterdam is de enige G4-stad waar de gemiddelde huurprijzen zijn gedaald (-16%).

Woningproductie gehalveerd in 2010

De economische terugval laat duidelijke sporen na op de woningproductie. In 2010 zijn in totaal 1.500 nieuwbouwwoningen opgeleverd: dit is een halvering ten opzicht van het jaar daarvoor (afb. 5). Voor de periode 2011 tot en met 2014 is het streven om in totaal 9.650 woningen op te leveren ofwel 2.400 per jaar. Of alle woningen daadwerkelijk gerealiseerd worden, is afhankelijk van de afzetbaarheid van de koopwoningen. Het aantal verkochte nieuwbouwwoningen in Utrecht bedraagt 813 in de eerste drie kwartalen van 2010.

Gemiddeld rapportcijfer woning stabiel op 7,6

Het gemiddeld rapportcijfer waarmee Utrechters hun woning waarderen komt in 2010 uit op een 7,6. Dit is gelijk aan het gemiddeld rapportcijfer van 2009. In Leidsche Rijn (8,1) en Vleuten-De Meern geven inwoners

de hoogste rapportcijfers voor hun woning. Van de Utrechters geeft 14% aan dat de woning slecht is onderhouden. Huurders (87%) zijn minder te spreken over het onderhoud aan hun woning dan kopers (13%).

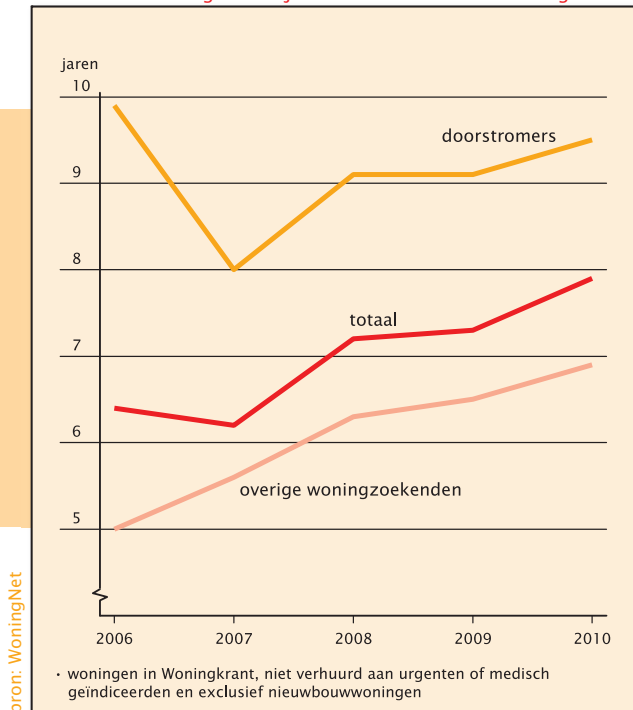
Gemiddelde wachttijd studentenkamer stijgt

In het afgelopen jaar is de gemiddelde vermoedelijke wachttijd voor een studentenkamer (SSHU complex) toegenomen van 15 naar 21 maanden. De langste wachttijd geldt voor een kamer op de Ina Boudier-Bakkerlaan (25 maanden).

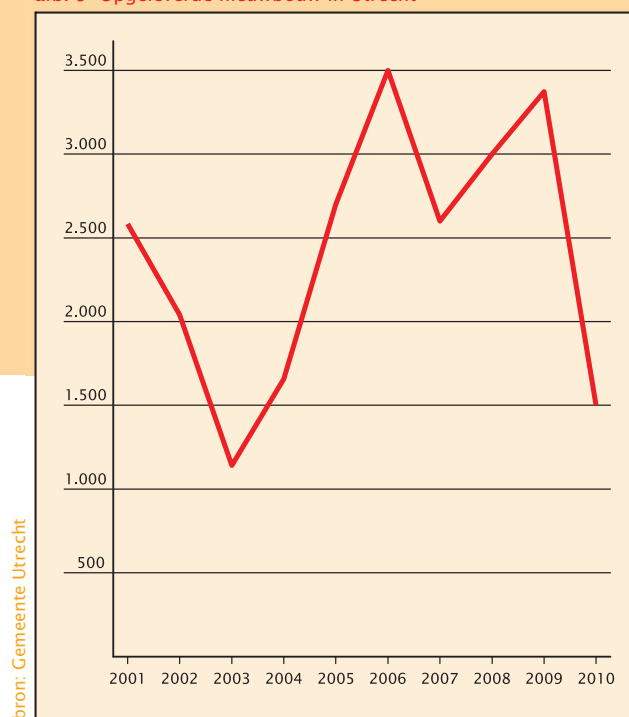
28.340 woningen met een energielabel in 2009

In Utrecht is het aantal woningen met een energielabel gestegen met 34% tussen 2008 (21.215) en 2009 (28.340, waarvan 3.077 met een B-label). Sinds 1 januari 2008 moeten eigenaren van woningen bij het verkopen of verhuren van hun woning een energielabel beschikbaar stellen. Dit label geeft inzicht in de energiezuinigheid van woningen en is bedoeld om energiebesparende maatregelen te stimuleren. Daarnaast ondersteunt de provincie Utrecht de regeling 'Meer met Minder in Utrecht', een subsidieregeling voor energiebesparing en duurzame energie in woningen. Sinds de start op 1 oktober 2010 hebben ruim 230 huishoudens in Utrecht een aanvraag ingediend.

afb. 4 Ontwikkeling wachttijd voor een sociale huurwoning*

afb. 5 Opgeleverde nieuwbouw in Utrecht

10 Utrecht vernieuwt en krachtwijken

Utrecht vernieuwt en krachtwijken

- Uit de Inwonersenquête 2010 blijkt dat Utrechters die in een Utrecht Vernieuwt gebied wonen, hun woning waarderen met het rapportcijfer 7,1. Dit is lager dan gemiddeld in de stad (7,6).
- Uit de gemeentelijke Monitor Krachtwijken 2010 blijkt dat het merendeel van de indicatoren zich positief ontwikkelt ten opzichte van het beoogde streefpad van 2011: 37 van de 58 indicatoren liggen voor of op schema.
- In alle krachtwijken is het aandeel inwoners met een negatieve toekomstverwachting gedaald in het afgelopen jaar. Deze daling is het sterkst in Ondiep (-4%) en in Hoograven (-4%).

Extra informatie over Utrecht vernieuwt en krachtwijken:

www.utrecht.nl/Utrechtmonitor

De gemeente Utrecht richt zich met het programma Utrecht Vernieuwt en het programma Krachtwijken op de meest kwetsbare gebieden in de stad. Het doel is om de woon- en leefsituatie van bewoners te verbeteren en betere kansen te scheppen in de maatschappij. Met Utrecht Vernieuwt zijn vanaf 2001 1.332 sociale huurwoningen opgeleverd. In het programma Krachtwijken ligt het merendeel van de indicatoren voor of op schema.

Programma Utrecht Vernieuwt

De gemeente Utrecht streeft ernaar om de woon- en leefsituatie van bewoners te verbeteren in de buurten die dit het meest nodig hebben. Het programma Utrecht Vernieuwt geeft hier vorm aan door te investeren in vernieuwingen in de wijk en in woningdifferentiatie. Hierdoor hebben bewoners meer keuzemogelijkheden in hun eigen buurt en is de wijk aantrekkelijker voor mensen van buiten de wijk. Het programma is opgesteld en uitgevoerd in nauwe samenwerking met woningcorporaties Mitros, Portaal en Bo-Ex.

Utrecht Vernieuwt: rapportcijfer voor de woning 7,1

Inwoners die in een gebied wonen waar het programma Utrecht Vernieuwt van kracht is, waarderen hun woning met het rapportcijfer 7,1. Het cijfer komt hiermee lager uit dan gemiddeld in Utrecht (7,6). In zowel de Utrecht Vernieuwt gebieden als in de stad als geheel is de waardering die inwoners uitspreken over de woning in de afgelopen jaren constant.

Indicatoren Utrecht Vernieuwt (UV) en krachtwijken

	2008	2009	2010
aantal nieuwbouwwoningen (sociaal) op UV locaties*	1.189	1.255	1.450
aantal nieuwbouwwoningen (vrije sector koop en huur) op UV locaties*	454	689	858
aantal woningrenovaties op UV locaties*	1.786	1.884	2.023
rapportcijfer inwoners voor woning	7,1	7,1	7,1
% negatieve toekomstverwachting	22%	20%	17%
% inwoners dat (vaak) jongerenoverlast ervaart	33%	24%	30%
% inwoners met matige of slechte gezondheid	22%	20%	17%
rapportcijfer sociale samenhang	5,0	5,0	6,3
rapportcijfer schoonheid verharde openbare ruimte	5,8	5,7	6,1

Bron: Inwonersenquête; Mitros; Portaal; Bo-Ex

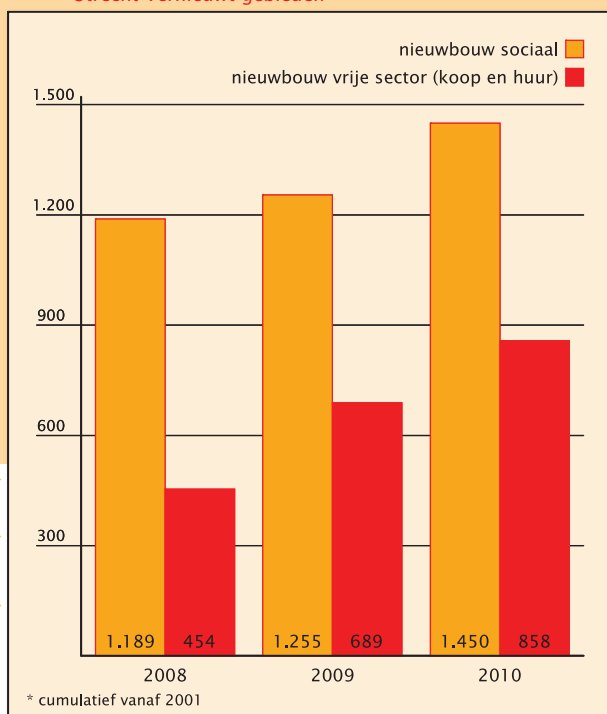
* cumulatieve aantallen

10. Utrecht vernieuwt en krachtwijken

Utrecht Vernieuwt: 1.450 nieuwe sociale huurwoningen vanaf 2001

In de periode 2008-2010 zijn in totaal 261 nieuwe sociale huurwoningen opgeleverd in de Utrecht Vernieuwt gebieden (afb. 1). Het totaal komt daarmee

afb. 1 Aantal nieuwbouwwoningen* (sociaal en vrije sector) in Utrecht Vernieuwt-gebieden

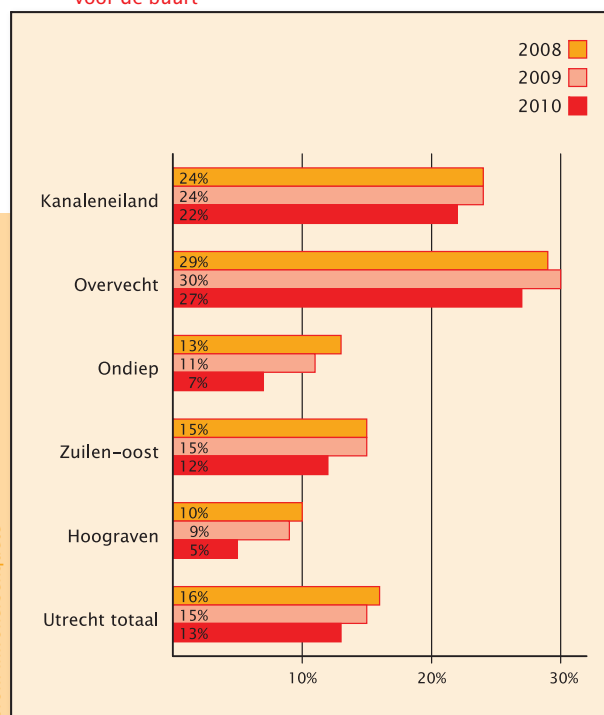

1.450 woningen. Het aantal opgeleverde woningen in de vrije sector (huur en koop) komt in dezelfde periode uit op 404. Het aantal woningrenovaties vanaf 2010 komt het afgelopen jaar uit op 2.023.

Programma Krachtwijken

Het programma Krachtwijken biedt bewoners kansen om hun maatschappelijke positie te verbeteren. Het programma biedt een scala aan maatregelen op het gebied van wonen, werken, leren, integreren, veiligheid en gezondheid. Utrecht kent vier door het Rijk aangewezen krachtwijken (Overvecht, Kanaleneiland, Ondiep en Zuilen-Oost) en heeft daar zelf Hoograven aan toegevoegd.

afb. 2 Aandeel inwoners met een negatieve toekomstverwachting voor de buurt

Merendeel indicatoren voor of op schema

De Monitor Krachtwijken 2010 (2-meting) volgt de indicatoren die in de wijkactieplannen van de krachtwijken zijn vastgesteld. Uit de monitor blijkt dat het merendeel van de indicatoren zich volgens het beoogde streefpad ontwikkelt voor het behalen van de streefwaarden voor 2011. Van de 58 indicatoren zijn er 21 die zich gunstiger ontwikkelen dan het beoogde streefpad. Daarnaast liggen 16 indicatoren op schema voor het behalen van de streefwaarden. Uit de Monitor Krachtwijken 2011, die voor de zomer 2011 uitkomt, moet blijken wat de meest recente ontwikkelingen zijn.

Krachtwijken: toekomstverwachting voor de buurt verbeterd

Uit de Inwonersenquête 2010 blijkt dat 13% van de Utrechters denkt dat hun buurt in de toekomst achteruit gaat (afb. 2). In de krachtwijken ligt dit aandeel hoger en heeft 17% van de inwoners een negatieve toekomstverwachting voor de buurt. Positief is dat dit aandeel is gedaald vergeleken met 2009. Dit geldt zowel voor de hele stad als voor elke afzonderlijke krachtwijk, waarbij Ondiep en Hoograven de grootste daling (-4%) laten zien en uitkomen op respectievelijk 7% en 5%.

11 Vastgoedmarkt

Vastgoedmarkt

- De opname aan kantoorruimte in Utrecht daalt in 2010 met 38% en komt uit op 65.000 m².
- De kantorenleegstand in Utrecht neemt af en komt uit op 7,8% in 2010. Landelijk komt het leegstandspercentage een stuk hoger uit (14%). Ook in de andere G4-steden komt de leegstand gemiddeld hoger uit dan in Utrecht.
- Het aantal leegstaande winkelpanden in de Utrechtse Binnenstad is in 2010 ongeveer gelijk aan dat in 2009 (3,7%).

Extra informatie over vastgoedmarkt:
www.utrecht.nl/Utrechtmonitor

De Utrechtse kantorenmarkt weet zich in 2010 redelijk staande te houden ondanks de economische situatie. Het aanbod stijgt (4%), maar minder dan landelijk (7%). Het leegstandspercentage op de kantorenmarkt in Utrecht is het afgelopen jaar gedaald en lager dan in de andere G4-steden. Op de bedrijfsruimtemarkt is het beeld minder positief: de opname stijgt licht maar tegelijkertijd neemt het aanbod toe met 4,4%. Op de Utrechtse winkelmarkt is de leegstand relatief laag.

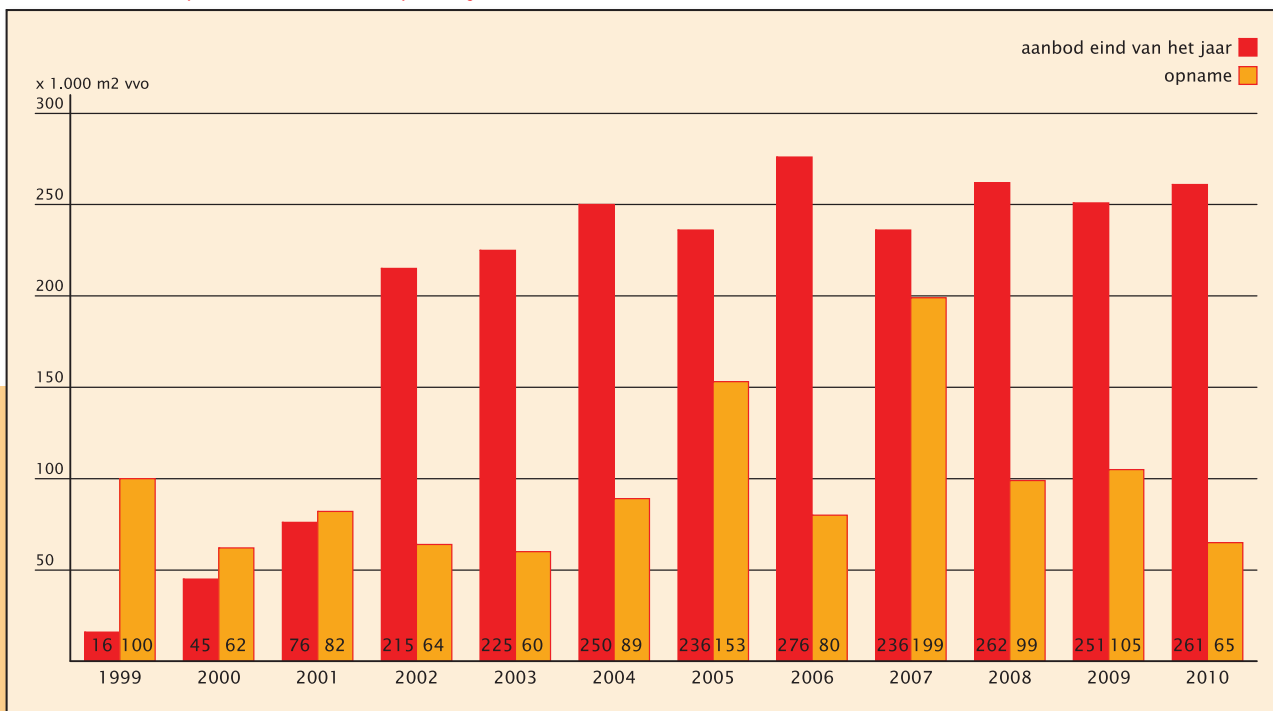

Opname kantoorruimte Utrecht daalt met 38%

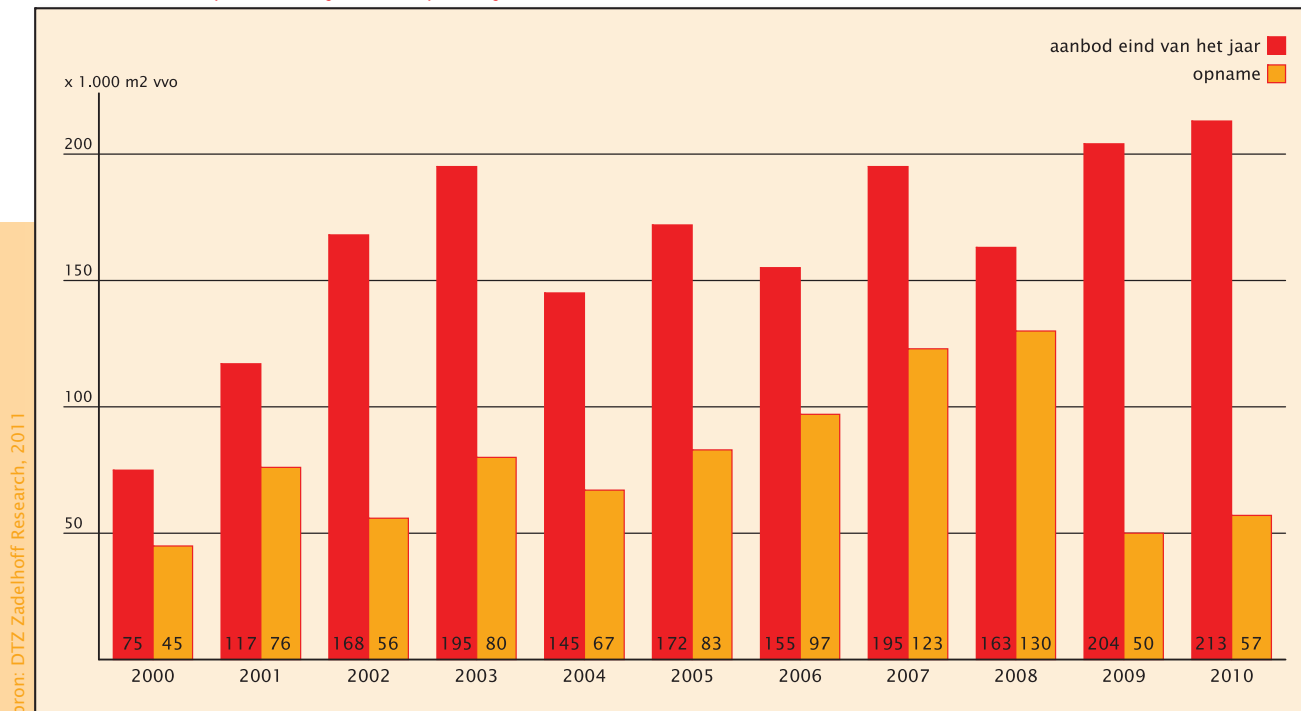
Over 2010 bedroeg de opname, waarbij kantoorruimte verhuurd of verkocht is, in totaal 65.000 m² (afb. 1). Vergeleken met 2009 is dit een daling van 38%. Tot en met maart 2011 is de opname 27.100 m². De grootste transactie in 2010 is de opname van 6.100 m² door

Stork Industrial Services op Papendorp. Andere grote transacties zijn de opname van Corio Nederland (5.600 m²) in het Stationsgebied en de Dienst Landelijk Gebied (5.100 m²) in de Binnenstad.

afb. 1 Aanbod en opname kantoorruimte op de vrije markt in Utrecht

afb. 2 Aanbod en opname bedrijfsruimte op de vrije markt in Utrecht

Aanbod aan kantoorruimte stijgt met 4%

Het totale aanbod aan kantoorruimte in Utrecht is eind 2010 uitgekomen op 261.000 m² (afb. 1). Vergeleken met het aanbod eind 2009 is dit een stijging van 4%. Met deze groei blijft Utrecht achter bij de landelijke groei (7%). In maart 2011 is het aanbod gedaald naar 258.000 m².

7,8% leegstand kantoorruimte in 2010

In 2010 bedroeg de leegstand in de stad Utrecht 7,8%: een daling vergeleken met de 8,5% van het jaar daarvoor. Landelijk is het leegstandpercentage een stuk hoger (14%). Ook in Amsterdam (18,4%), Den Haag (10,6%) en Rotterdam (12,2%) is de leegstand beduidend hoger dan in Utrecht. In de regio Utrecht is de leegstand vooral hoog in Nieuwegein (22,9%) en Houten (15,0%).

Opname bedrijfsruimte met 57.000 m² opnieuw laag

In 2010 bedraagt de opname van verhuurde of verkochte bedrijfsruimte 57.000 m² (afb. 2). Dit is een toename van 14% vergeleken met de 50.000 m² opname uit 2009. Tegelijkertijd is het aanbod aan bedrijfsruimte in het afgelopen jaar gestegen met 4,4% en komt uit op 213.000 m².

Huurprijzen eersteklas bedrijfsruimte dalen

Huurprijzen voor eersteklas bedrijfsruimte hebben betrekking op vastgoedobjecten die tegemoet komen aan de huidige kwaliteitseisen. In de regio Utrecht (Utrecht, Maarssen, Nieuwegein en Houten) zijn huurprijzen voor eersteklas bedrijfsruimte in 2010 gedaald met 2,6% naar €46 per m² per jaar. Een soortgelijke ontwikkeling zien we ook landelijk waar sprake is van een daling van 3,6% (€49/m² per jaar). In de regio's Amsterdam (-4,6%, €52/m² per jaar) en Den Haag (-0,6%, €55/m² per jaar) dalen de huurprijzen eveneens. De regio Rotterdam laat een stabilisatie van de huurprijzen zien (€55/m² per jaar).

Leegstand winkelpanden Binnenstad stabiel

In de Oude Binnenstad en Hoog Catharijne bevinden zich in totaal 756 winkels. Hiervan bedraagt het gezamenlijk winkelvloeroppervlak 136.460 m². In 2009 steeg het aantal verkooppunten in de dienstverlening met 8% (van 437 naar 470). Het aantal leegstaande panden is in 2009 nagenoeg gelijk aan dat van het jaar daarvoor. Het gaat om 3,7% van het totale winkelopervlak. Landelijk komt het leegstandspercentage in 2009 uit op 5,4%.

Indicatoren vastgoedmarkt

	2008	2009	2010	maart 2011
opname kantoorruimte Utrecht (m ²)	99.000	105.000	65.000	27.100**
aanbod kantoorruimte Utrecht (m ²)	262.000	251.000	261.000	258.000
% leegstand kantoorruimte Utrecht	7,0%	8,5%	7,8%	-
kantorenvorraad Utrecht (per 1 januari, m ²)	2.482.250	2.492.150	2.529.050*	-
gemiddelde huurprijzen eerste klas kantoorruimte Utrecht (€)	205	205	205*	-
opname bedrijfsruimte Utrecht (vvo in m ²)	130.000	50.000	57.000	-
aanbod bedrijfsruimte Utrecht (vvo in m ²)	163.300	204.200	213.000	-
direct uitgeefbaar bedrijventerrein (per 1 januari, ha netto)	22,1	19,9	31,4*	-
gemiddelde huurprijzen eerste klas bedrijfsruimte Utrecht (€ per m ² vvo per jaar)	65	64	64	-

Bron: Vastgoedmonitor; DTZ Zadelhoff

* medio 2010

** januari t/m maart 2011

12 Stationsgebied

Stationsgebied

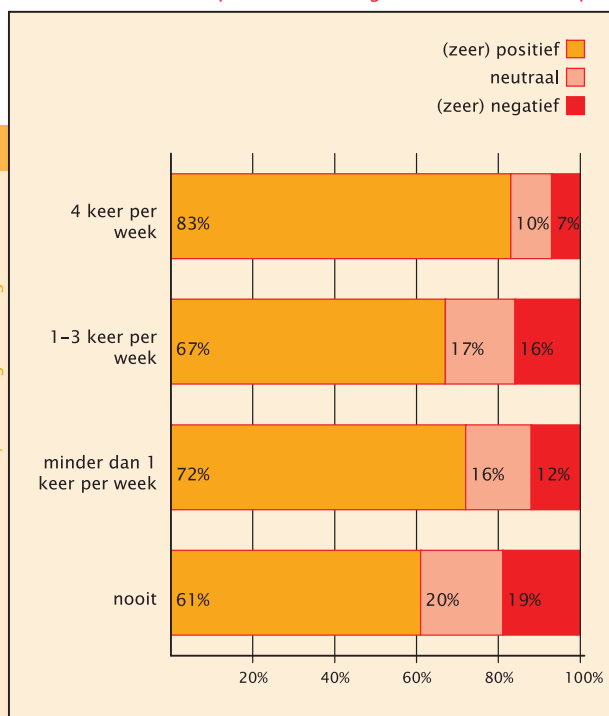
- Van de Utrechters staat 73% positief tegenover de plannen voor het Stationsgebied. Voor bezoekers van buiten de stad is dat 69%.
- Gebruikers van het Stationsgebied geven een ruime voldoende aan de bereikbaarheid (7,5) en de winkelmogelijkheden (7,4). De veiligheid krijgt een voldoende (6,3).
- De tevredenheid van Utrechters over de voorzieningen voor fietsparkeren bij Utrecht CS is de afgelopen jaren gestegen. Over fietsparkeren op straat zijn nog wel twee keer zoveel Utrechters ontevreden (51%) als tevreden (25%).
- Er is een begin gemaakt met de vernieuwing van het Stationsgebied. Het woon/winkelgebouw De Vredenburg (14.000 m² bvo) en het Muziekpaleis (28.000 m² bvo) zijn in aanbouw genomen.

Extra informatie over Stationsgebied:
www.utrecht.nl/Utrechtmonitor

Een deel van de projecten voor het Stationsgebied is in aanbouw genomen. Zowel Utrechters als bezoekers van buiten de stad staan overwegend positief tegenover realisatie van de plannen. Een meerderheid staat ook positief tegenover de manier waarop de werkzaamheden worden uitgevoerd. Utrechters zijn nog altijd niet tevreden over de mogelijkheden om de fiets te parkeren op straat bij Utrecht CS. De tevredenheid is wel iets toegenomen. Feit is dat er nog steeds een tekort is aan fietsparkeerplekken op straat.

afb. 1 Utrechters over plannen Stationsgebied naar bezoekfrequentie

bron: Bestuursinformatie 2010, 3-meting Stationsgebied

Utrechters positief over plannen

Gemiddeld staat 73% van de Utrechters positief tegenover de plannen voor het Stationsgebied en het aandeel dat er negatief over denkt is 12%. De inwoners die het vaakst in het gebied komen staan het meest positief tegenover de plannen: 83% positief en 7% negatief. De inwoners die er nooit komen, hebben de

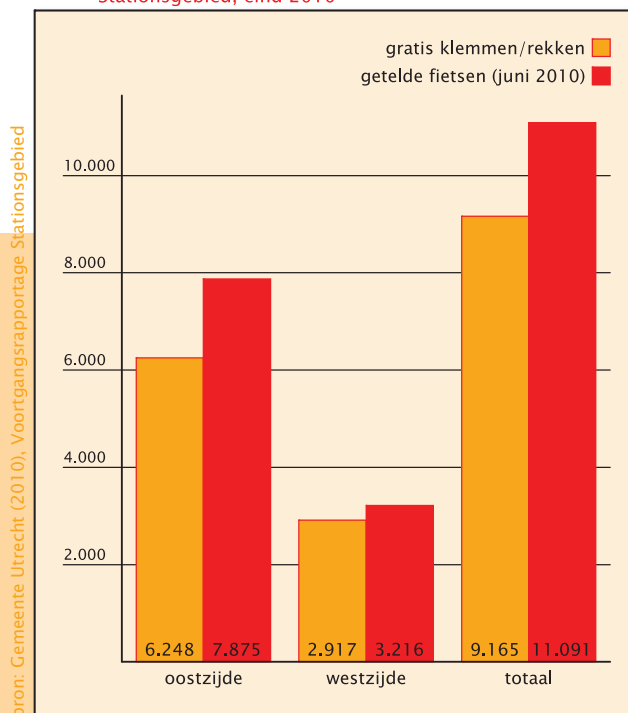
meeste reserves: 61% positief en 19% negatief (afb. 1). Ook bezoekers van buiten Utrecht zijn in meerderheid positief over de plannen: 69% positief en 4% negatief. Voor hun waardering maakt het nauwelijks uit of ze veel of weinig in het gebied komen.

Indicatoren Stationsgebied

	2008	2009	2010
% Utrechters positief over plannen Stationsgebied	68%	66%	73%
% niet-Utrechters positief over plannen Stationsgebied	-	-	69%
rapportcijfer gebruikers voor bereikbaarheid Stationsgebied	7,4	7,5	-
rapportcijfer gebruikers voor winkelmogelijkheden Stationsgebied	7,4	7,4	-
rapportcijfer gebruikers voor veiligheid Stationsgebied	6,2	6,3	-
% inwoners tevreden over fietsparkeren op straat bij Utrecht CS	13%	21%	25%
% inwoners tevreden over betaalde fietsenstallingen centrum	43%	49%	55%
volume in aanbouw (m ² bvo)	-	14.000	44.000

Bron: Inwonersenquête; Intomart GfK

afb. 2 Fietsparkeren in de openbare ruimte van het Stationsgebied, eind 2010

Een voldoende voor veiligheid

Gebruikers van het Stationsgebied –passanten, werknemers en bewoners samen– geven het rapportcijfer 6,3 voor de veiligheid (Intomart GfK, 2009). In de afgelopen tien jaar is de beleving van de veiligheid in het gebied sterk verbeterd; in 2001 werd de veiligheid nog met een 5,2 gewaardeerd.

Het aandeel gebruikers dat zich wel eens onveilig voelt is gedaald van 49% in 2001 naar 32% in 2009. Daarvan voelen de meesten zich soms onveilig; het aandeel dat zich vaak onveilig voelt is in dezelfde periode gedaald van 9% naar 3%.

Fietsparkeren gaat vooruit

De tevredenheid van Utrechters over het fietsparkeren bij Utrecht CS gaat vooruit. Het aandeel dat tevreden is over het fietsparkeren op straat is gestegen van 13% in 2008 naar 25% in 2010; het aandeel ontevreden inwoners is gedaald van 66% naar 51%. Nog twee keer zoveel ontevreden als tevreden inwoners dus, maar wel

duidelijk verbetering. Ook over het parkeren van de fiets in betaalde stallingen is de tevredenheid in de periode 2008-2010 gestegen, namelijk van 43% naar 55%. Een nog bescheiden aandeel inwoners (13%) is daar niet tevreden over.

In 2010 zijn er per saldo 320 gratis plekken bijgekomen, maar er zijn 1.000 betaalde plaatsen verdwenen. Volgens de fietsparkeerbalans van eind 2010 is er in totaal een tekort van 2.500 plekken. Dat tekort heeft vooral betrekking op gratis parkeren in de openbare ruimte. Daar is het aantal getelde fietsen ruim 1.900 hoger dan het aantal gratis plekken (afb. 2). Dat tekort bevindt zich vooral aan de oostzijde van het station, de kant van de Oude Binnenstad; in 2011 wordt het opgelost door uitbreiding van de tijdelijke fietsenstalling op het Smakkelaarsveld met 3.500 gratis plekken. Uitbreiding van het aantal betaalde stallingsplaatsen is gepland voor 2013, met de realisatie van 4.200 plaatsen aan het Stationsplein-west (de Jaarbeurskant).

13 Leidsche Rijn

Leidsche Rijn

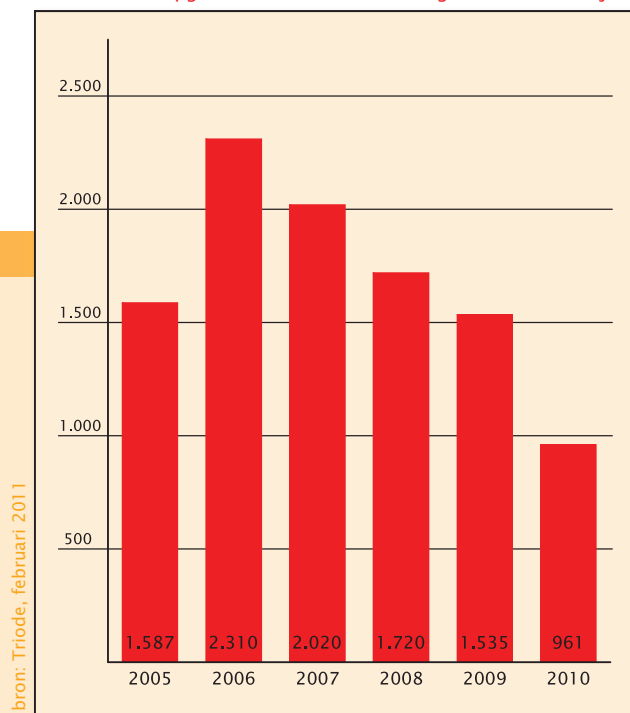
- In het afgelopen jaar daalde het aantal opgeleverde woningen met 37% (van 1.535 naar 961). De gemiddelde woningproductie lag in de afgelopen vijf jaar op gemiddeld 1.700 woningen per jaar.
- Van de inwoners van Leidsche Rijn beoordeelt 92% de eigen woonbuurt als (zeer) prettig.
- Over de winkelvoorzieningen, parken en sportvoorzieningen zijn bewoners van Leidsche Rijn in 2010 positiever dan in 2009.

Extra informatie over Leidsche Rijn:
www.utrecht.nl/Utrechtmonitor

In Leidsche Rijn zijn de effecten van de economische crisis goed merkbaar: in 2010 is de woningproductie 37% lager dan in 2009. Bewoners van Leidsche Rijn zijn positief over de buurt waarin zij wonen (92%). Een op de drie (34%) is daarnaast positief over de toekomst in de buurt. Verder oordelen bewoners in 2010 positiever over de winkelveorzieningen, parken en sportvoorzieningen in hun buurt dan in 2009.

afb. 1 Aantal opgeleverde nieuwbouwwoningen in Leidsche Rijn

37% minder opgeleverde woningen

De gevolgen van de economische crisis op het woningbouwtempo zijn goed zichtbaar in Leidsche Rijn (bestaande uit de wijk Leidsche Rijn en het nieuwbouwdeel in Vleuten-De Meern). In het afgelopen jaar zijn 37% minder woningen opgeleverd dan vorig jaar (afb. 1). In de afgelopen vijf jaar bedroeg het gemiddeld aantal opgeleverde woningen 1.700 per jaar. Voor 2011

is het de verwachting dat het aantal nieuwbouwwoningen waarvan de bouw zal starten rond de 1.100 zal uitkomen.

637.000 m² aan gepland metrage kantoren en kantoorachtige bedrijfsruimte

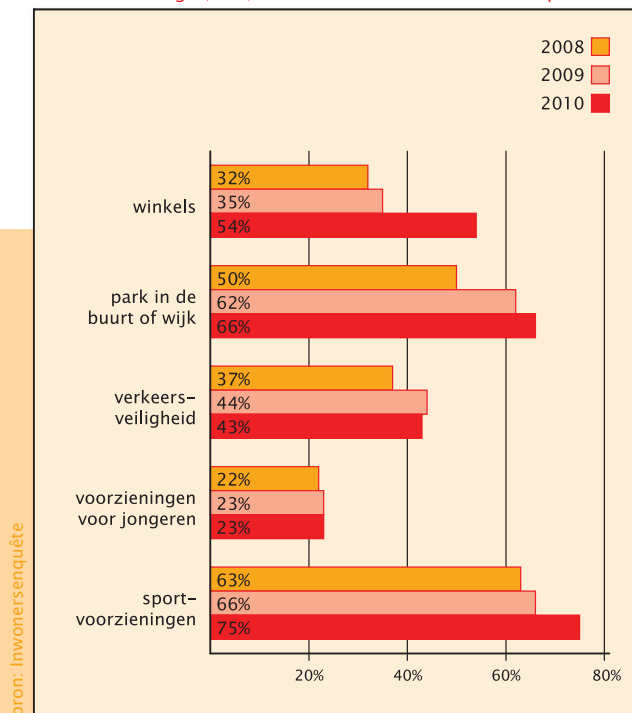
Voor 2010 en de jaren daarna staat er in het gebied Leidsche Rijn voor 637.300 m² gepland metrage

Indicatoren Leidsche Rijn

	2008	2009	2010	stad Utrecht 2010
woningproductie per jaar	1.720	1.535	961	1.500
rapportcijfer algemeen buurtoordeel	6,8	7,1	7,0	7,2
% eigen woonbuurt is (zeer) prettig	93%	96%	92%	91%
rapportcijfer inwoners voor schoonheid straten, pleinen, stoepen en fietspaden	6,5	6,7	6,6	6,4
% inwoners tevreden over winkels in de buurt	32%	35%	54%	71%
% inwoners tevreden over het park in de buurt of wijk	50%	62%	66%	72%
% inwoners tevreden over verkeersveiligheid in de buurt	37%	44%	43%	49%
% inwoners tevreden over voorzieningen voor jongeren in de buurt	22%	23%	23%	27%
% inwoners tevreden over sportvoorzieningen in de buurt	63%	66%	74%	60%

Bron: Inwonersenquête; Triode

afb. 2 Percentage (zeer) tevreden inwoners over buurtaspecten

kantoren en kantoorachtige bedrijfsruimte. Het betreft hier de planvoorraad voor de kantorenlocaties Papendorp, Leidsche Rijn Centrum en Oudenrijn samen. Het metrage aan opgeleverde nieuwe kantoren tussen 2009 en medio 2010 komt in geheel Leidsche Rijn uit op 30.100 m².

92% van de bewoners is positief over hun buurt

Negen op de tien inwoners van Leidsche Rijn (92%) ervaren hun buurt als (zeer) prettig om in te wonen. Hiermee oordelen zij op dezelfde manier over hun buurt als gemiddeld in de stad (91%). Een op de drie bewoners (34%) is daarnaast positief over de toekomst in de buurt. Het stedelijk gemiddelde komt uit op 30%.

Toename tevredenheid winkelvoorzieningen

Over vrijwel alle bekeken aspecten in de buurt laten bewoners zich nu positiever uit dan in 2008 (afb. 2). Opvallend is de toename van de tevredenheid over de winkelvoorzieningen in de buurt. Mogelijk is de opening

van winkelcentrum Vleuterweide in oktober 2010 hierop van invloed geweest. Ook de tevredenheid over de parken in de eigen buurt laat een stijgende lijn zien. Dit hangt waarschijnlijk samen met het steeds meer gereed komen van het Leidsche Rijn Park, een 300 ha groot park in het midden van de wijk. Over de verkeersveiligheid en de voorzieningen voor jongeren oordelen Leidsche Rijners hetzelfde als vorig jaar.

Leidsche Rijn gezien als ruim opgezette wijk

Volgens de Inwonersenquête 2010 karakteriseren Utrechters Leidsche Rijn als een gebied dat ruim en groot is opgezet en waar vooral gezinnen wonen. Ook is het goed mogelijk om er met de trein of bus te komen. Inwoners die zelf in Leidsche Rijn wonen, noemen daarnaast vaak dat er genoeg scholen, sportverenigingen en parken zijn en dat het een groene wijk is.

14 Werk en inkomen

Werk en inkomen

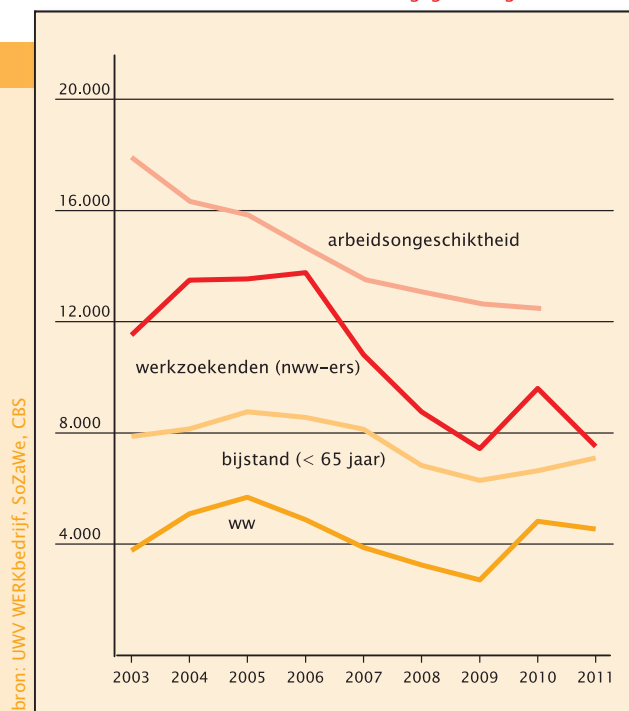
- Het aantal niet-werkende werkzoekenden neemt in de loop van 2010 sterk af (22%) en komt op 1 januari 2011 uit op 7.508 personen. De daling is het grootst onder jongeren t/m 26 jaar.
- In 2010 zijn aanzienlijk meer vacatures ingediend bij het UWV Werkbedrijf dan in 2009. Een toename van 32% tot bijna 8.500 vacatures.
- Utrecht telt 7.100 huishoudens met bijstand, ruim 4.500 WW-ers en 12.000 arbeidsongeschikten. Het aantal WW-ers is in 2010 licht gedaald, het aantal bijstandshuishoudens is gestegen.
- Ongeveer 11.500 Utrechtse huishoudens leven rond het sociaal minimum, dat is een lichte toename in 2009. Ook het aantal aanvragen schuldhulpverlening neemt toe.

Extra informatie over werk en inkomen:
www.utrecht.nl/Utrechtmonitor

Ook de Utrechtse voelen de effecten van de crisis en het herstel. Het aantal Utrechtse huishoudens met een bijstandsuitkering is toegenomen, het aantal WW-ontvangers is gedaald, maar flink hoger dan in 2009. Het aantal niet-werkende werkzoekenden is in 2010 sterk afgenomen, de daling is het grootst onder jongeren. Het aantal ingediende vacatures bij het UWV werkbedrijf is toegenomen ten opzichte van 2009. Naar schatting leeft een op de elf Utrechtse huishoudens in 2009 van een inkomen op of rond het sociaal minimum. Ten opzichte van de andere grote steden staat Utrecht er gunstiger voor wat betreft het aantal werkzoekenden, uitkeringsontvangers en armoede.

afb. 1 Aantal werkzoekenden en uitkeringsgerechtigden

Bijna 70% van de Utrechtse beroepsbevolking werkt
 Ongeveer 150.000 Utrechtse hebben werk. In de beginjaren van deze eeuw lag dat aantal nog rond de 120.000. Dit zien we ook terug in een toename van de netto arbeidsparticipatie, dat is het aantal Utrechtse dat werkt op de potentiële beroepsbevolking. Sinds begin 2002 is de arbeidsparticipatie gestegen van 65%

naar rond de 70%. In Utrecht is de arbeidsparticipatie iets groter dan in Nederland (67%), Rotterdam (62%) en Den Haag (64%) en bijna gelijk aan Amsterdam (69%). In vergelijking met de vijftig grootste gemeenten van Nederland heeft Utrecht de hoogst opgeleide beroepsbevolking (Atlas voor Gemeenten 2010).

Indicatoren werk en inkomen			
	2008	2009	2010
% netto arbeidsparticipatie	71%	70%	70%
aantal niet-werkende werkzoekenden*	7.438	9.605	7.508
aantal ingediende vacatures UWV WERKbedrijf	6.344	6.422	8.482
kratte indicator arbeidsmarkt	0,52 (gemiddeld)	0,38 (ruim)	0,53 (gemiddeld)
aantal wsw-ers (excl. 65+, incl. buiten Utrecht wonend)*	1.122	1.110	1.121
aantal huishoudens met bijstand (incl. WIJ)*	6.295	6.641	7.100
aantal WW-ers*	2.707	4.822	4.535
aantal arbeidsongeschikten	12.810	12.420	-
aantal huishoudens rond sociaal minimum	10.580	11.500	-
% inwoners dat (zeer) slecht rondkomt	5%	5%	6%

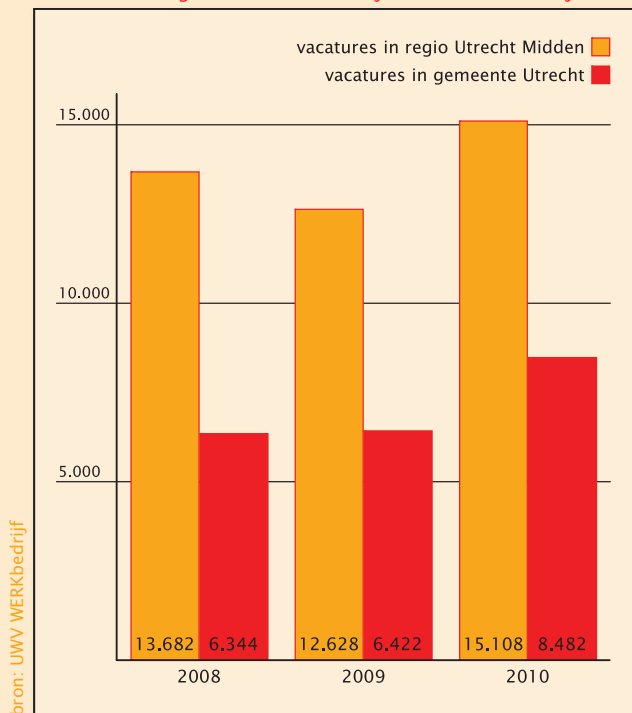
Bron: Inwonersenquête; CBS; UWV WERKbedrijf; Armoedemonitor; SoZaWe

* stand 31 december

Aantal niet-werkende werkzoekenden neemt sterk af

In 2010 is het aantal niet-werkende werkzoekenden dat staat ingeschreven bij het UWV WERKbedrijf fors gedaald met 22%. Op 1 januari 2011 staan iets meer dan 7.500 Utrechters ingeschreven, dat is ongeveer gelijk met het lage niveau van twee jaar geleden

afb. 2 Aantal ingediende vacatures bij het UWV WERKbedrijf

(afb. 1). Het aantal werkzoekenden t/m 26 jaar daalde met 41% in 2010 tot 626 jongeren. De afname in de leeftijdsgroep 27 t/m 44 jaar (24%) en 45 t/m 64 jaar (13%) liggen daar relatief ver achter. De Utrechtse ontwikkeling van het aantal werkzoekenden in 2010 is aanzienlijk gunstiger dan in Amsterdam (-15%), Rotterdam (+3%) en Den Haag (+5%).

Diverse verklaringen voor daling werkloosheid

Volgens het UWV WERKbedrijf is de gunstige ontwikkeling van het aantal werkzoekenden te verklaren door het vasthouden van personeel door bedrijven gezien de toekomstige krapte op de arbeidsmarkt, de deeltijd WW waardoor werknemers in dienst zijn gebleven, scholieren die verder zijn gaan studeren, werkzoekenden die zich terugtrekken van de arbeidsmarkt omdat ze hun kansen laag inschatten en vacatures die worden vervuld door niet-werkende werkzoekenden in plaats van werknemers die van werkgever veranderen.

Meer ingediende vacatures

Het aantal ingediende vacatures bij het UWV WERKbedrijf in Utrecht kent in 2010 een groei van 32%. Bijna 8.500 vacatures zijn bij de instantie binnengekomen (afb. 2). De groei is aanzienlijk groter dan in de arbeidsmarktregio Utrecht Midden (+20%). De toename komt vooral voor rekening van de middelbare technische en administratieve beroepen, maar ook in de lagere technische, verzorgende beroepen en werk in de transportsector zijn meer vacatures ingediend. De positieve vacatureontwikkeling zien we ook terug in de krapte-indicator. Van een ruime arbeidsmarkt in 2009, waarin er aanzienlijk meer werkzoekenden waren dan vacatures, is de arbeidsmarkt in 2010 terecht gekomen in de gemiddelde categorie. Dat betekent één openstaande vacature per twee werkzoekenden die korter dan een half jaar staan ingeschreven bij het UWV WERKbedrijf.

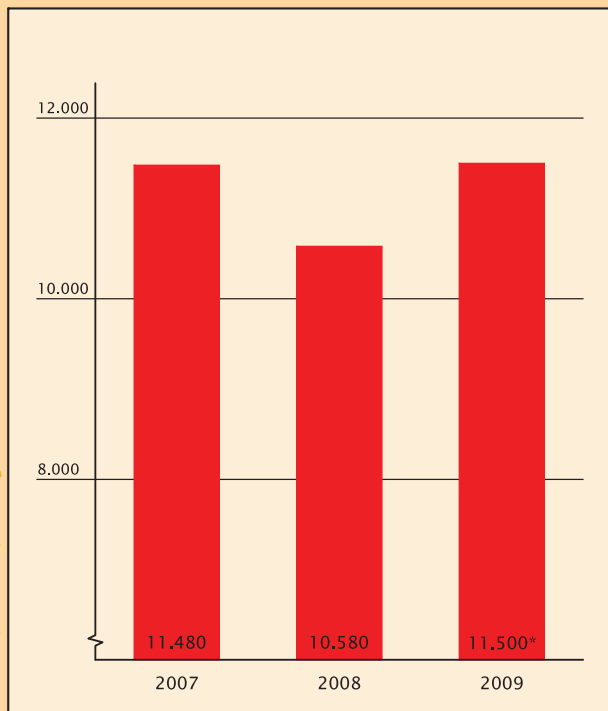
Minder WW-ers, meer bijstandsuitkeringen

Het aantal Utrechters met een WW-uitkering is in 2010 licht afgenomen tot 4.535 uitkeringsontvangers (-6%). Dit aantal ligt overigens nog wel ver boven dat van 1 januari 2009 (2.707). In Utrecht is de ontwikkeling in 2010 positiever dan in Den Haag (+2%) en Rotterdam (-3%), maar blijft iets achter ten opzichte van Amsterdam (-8%). Het aantal huishoudens met een bijstandsuitkering neemt sinds een paar jaar toe. Op 1 januari 2011 telt Utrecht 7.100 huishoudens met bijstand jonger dan 65 jaar, 7% meer dan begin 2010. Utrecht en Amsterdam kennen een minder sterke groei in 2010 dan Den Haag en Rotterdam. Over het aantal arbeidsongeschikten zijn nog geen recente gegevens bekend. Tot 1 januari 2010 stabiliseert het totaal aantal, maar is wel sprake van een toename van het aantal jongeren met een uitkering (Wajong; 3.090 jongeren).

Wisselend resultaat re-integratietrajecten

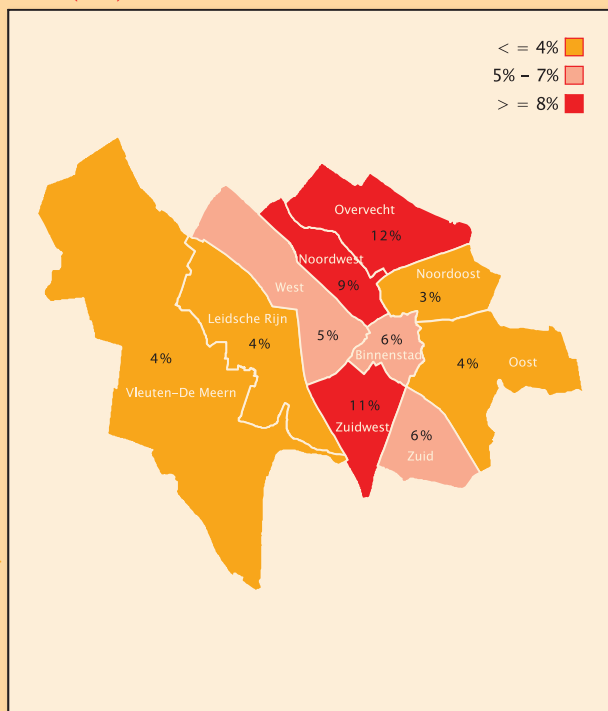
In de periode 2007-2009 hebben bijna 8.900 re-integratietrajecten in opdracht van de afdeling Sociale Zaken en Werkgelegenheid plaatsgevonden. Uit de effectmeting re-integratie 2010 blijkt dat negen van de twintig re-integratieinstrumenten als resultaat een uitstroom uit de bijstand van 50% of meer hebben. Voornamelijk bij instrumenten voor de kansrijken wordt

afb. 3 Aantal huishoudens rond sociaal minimum

bron: CBS/RIO 2008, *Raming Bestuursinformatie 2011

afb. 4 (zeer) slecht rondkomen Utrechters

bron: Inwonersenquête 2010

dit uitstroompercentage gerealiseerd. Bij 11 van de 20 re-integratienstrumenten is het behaalde resultaat hoger dan verwacht, vooral bij de trajecten die zich richten op participatie van kansarmen.

Inburgering: 80% is combinatie taal en participatie

In 2010 zijn 2.145 inburgeraars aan een inburgeringstraject begonnen. In 2011 streeft de gemeente naar 80% duale trajecten, die bestaan uit taalonderwijs en participatie. In 2009 lag het aandeel duale trajecten op 73% en in 2010 op 78%. In 2010 zijn 1.315 inburgeringsexamens afgelegd. Bijna de helft van het aantal afgelegde examens heeft tot een diploma geleid (47%).

Lichte toename van aantal arme huishoudens

Bijna een op de elf Utrechters leeft in 2008 op of rond de armoedegrens. Op basis van een raming blijkt dat dit aantal in 2009 toeneemt van 10.580 naar 11.500 Utrechtse huishoudens. Daarmee is de armoede terug op het niveau van 2007 (afb. 3). Uit de Inwoners-enquête blijkt dat het aandeel Utrechters dat slecht rondkomt gelijk blijft (6%), maar het percentage dat (zeer) goed rondkomt daalt van 73% naar 70%. Tussen de wijken zijn aanzienlijke verschillen (afb. 4). In 2010 is bovendien het aantal aanvragen voor schuldhulpverlening hoger dan in 2009. In de laatste drie kwartalen van 2010 gaat het om maandgemiddelden van 141 aanvragen, tegen een maandgemiddelde van 84 in dezelfde periode in 2009. Landelijk rapporteert het Sociaal Cultureel Planbureau ook een toename van armoede. De kans op armoede is in Utrecht (9%) wel lager dan in Amsterdam (15%), Rotterdam (15%) en Den Haag (13%). De verklaring ligt in de relatief hoogopgeleide en jonge Utrechtse bevolking met bovendien een lager aandeel niet-westerse allochtonen.

Bereik financiële armoederegelingen blijft hoog

Het bereik van de verschillende regelingen om Utrechters met een laag inkomen te ondersteunen, blijft onverminderd hoog. Een enkele uitzondering daargelaten, ligt het bereik tussen de 76% en bijna 100%. De U-pas (95%), huurtoeslag (89%) en kwijtschelding gemeentebelasting (93%) bereiken bijna de volledige doelgroep. Gemiddeld maakt een op de zes Utrechters gebruik van een of meer financiële regelingen.

15 Gezondheid en welbevinden

In dit hoofdstuk staan de meest recente Utrechtse cijfers op het gebied van gezondheid en welbevinden voor volwassenen. Voor het thema Jeugd en Gezondheid verwijzen we naar het hoofdstuk Jeugd.

Gezondheid en welbevinden

- Het percentage Utrechters dat de eigen gezondheid als goed ervaart is de afgelopen jaren stabiel (88%). In Overvecht is aantal mensen dat zich gezond voelt flink gestegen sinds 2008.
- De leefstijl van Utrechters is de laatste jaren licht verbeterd. Toch is nog ruim één op de drie volwassen Utrechters te zwaar, een kwart rookt en in enkele wijken wordt vaker door volwassenen overmatig gedronken (Noordoost, Oost, Binnenstad).
- Sociale uitsluiting treft bepaalde groepen meer dan andere. In Utrecht zijn ruim 8.000 Utrechtse gezinnen met kinderen sociaal uitgesloten.
- In de Utrechtse krachtwijken scoren de meeste gezondheidsindicatoren beduidend slechter dan elders en is ook vaker sprake van stapeling van gezondheidsproblemen.

Utrechters voelen zich gezond en zijn over het algemeen tevreden en gelukkig

De gemiddelde levensverwachting in Utrecht voor de periode van 2005 tot en met 2008 is 79,6 jaar. Gemiddeld in Nederland is deze 80,1 jaar. Een ruime meerderheid van de Utrechtse bevolking van 16 jaar en ouder voelt zich gezond (88%). Eén op de acht Utrechters (12%) beoordeelt de gezondheid als matig of slecht. De afgelopen jaren is dit percentage niet veranderd. De ervaren gezondheid van inwoners verschilt tussen de

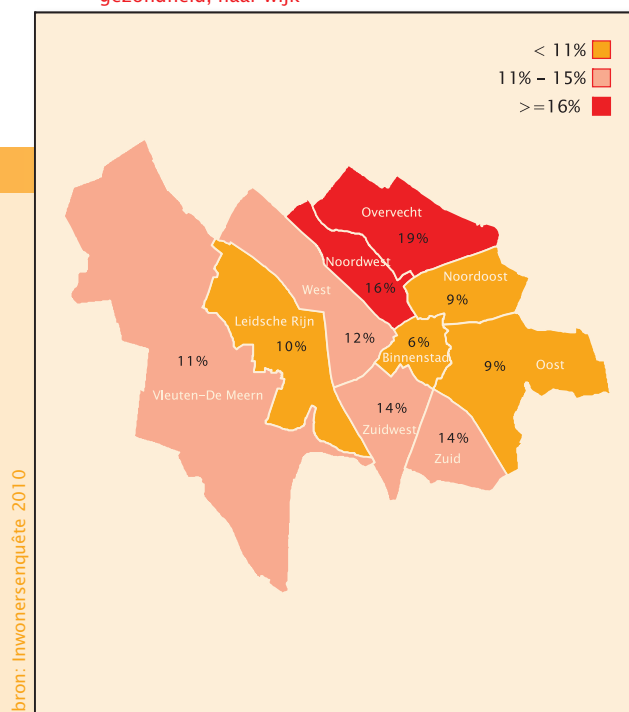
Utrechtse wijken. In Overvecht voelt één op de vijf inwoners zich minder gezond (19%); in de Binnenstad is dit één op zestien (6%; afb. 1).

Persoonlijk welbevinden is een indicator voor geluk en tevredenheid van mensen. Gebaseerd op uitspraken als 'ik ben gelukkig' en 'ik ben tevreden met mijn leven' wordt een score berekend. In 2010 scoren Utrechters iets lager (7,6) op hun persoonlijk welbevinden dan in 2009 (7,8).

Extra informatie over gezondheid en welbevinden:
www.utrecht.nl/Utrechtmonitor

Utrechters voelen zich gezond en zijn over het algemeen tevreden en gelukkig. Een op de negen Utrechters beoordeelt zijn eigen gezondheid als matig of slecht. In de Utrechtse krachtwijken zien we bij bewoners een opeenstapeling van gezondheidsproblemen. Gemiddeld genomen is de leefstijl van Utrechters (bewegen, sporten, alcoholgebruik, roken en voedingsgewoonten) de afgelopen jaren wel licht verbeterd. Naar schatting is nog altijd 5% van de Utrechters sociaal kwetsbaar. Bij ongeveer een op de twintig Utrechters is sprake van sociale uitsluiting, waarvan ruim 8.000 gezinnen met kinderen.

afb. 1 Aandeel Utrechters met een matig tot slecht ervaren gezondheid, naar wijk

Leefstijl van Utrechters verbetert licht

Gedrag van mensen is van invloed op hun gezondheid. Gedragingen als bewegen en sporten, alcoholgebruik, roken en voeding rekenen we tot de leefstijl van mensen. De leefstijl van Utrechters is de afgelopen jaren licht verbeterd (afb. 2). De stijgende trend in

overgewicht stabiliseerde in de periode 2003 – 2008. Op dit moment lijden ruim twee op de vijf volwassen Utrechters aan overgewicht (40%). Meer Utrechters bewegen voldoende (67% in 2010 ten opzichte van 57% in 2003). Meer Utrechters voldoen aan de ontbijtnorm (81% in 2003 ten opzichte van 86% in 2010). Het aantal

Indicatoren gezondheid en welbevinden			
	2008	2009	2010
gemiddelde levensverwachting bij geboorte	79,6	–	–
% Utrechters met een goede ervaren gezondheid	87%	88%	88%
score persoonlijk welbevinden	7,7	7,8	7,6
% inwoners met overgewicht (BMI 25 – 30)	28%	–	30%
% inwoners dat lijdt aan obesitas (BMI > 30)	10%	–	10%
% inwoners dat voldoende beweegt	62%	–	67%
% inwoners dat voldoet aan ontbijtnorm	84%	–	86%
% inwoners dat rookt	25%	–	23%
% inwoners dat overmatig drinkt	13%	–	13%
% inwoners met risico op stemmingsproblemen	44%	–	45%
aantal aangiften huiselijk geweld (politie)	407	537	530
aantal opgelegde tijdelijke huisverboden	–	40	–
aantal huisuitzettingen	103	67	–

Bron: RIVM; Inwonersenquête; GG&GD; BPS/BVH Politie Utrecht

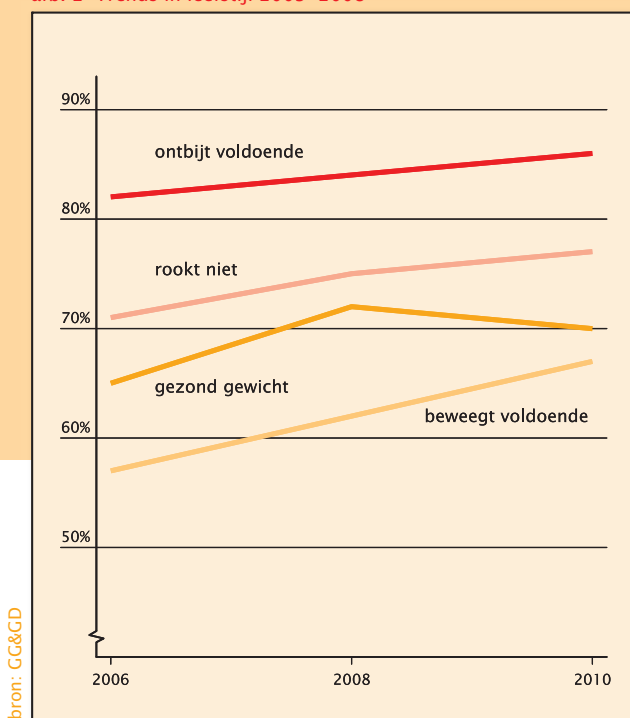
15. Gezondheid en welbevinden

rokers daalt; minder dan één op de vier Utrechters rookt nu (23%). 13% van de volwassen Utrechters drinkt overmatig alcohol.

Overmatig alcoholgebruik nader bekeken

Bij overmatig alcoholgebruik wordt uitgegaan van een

afb. 2 Trends in leefstijl 2003 -2008

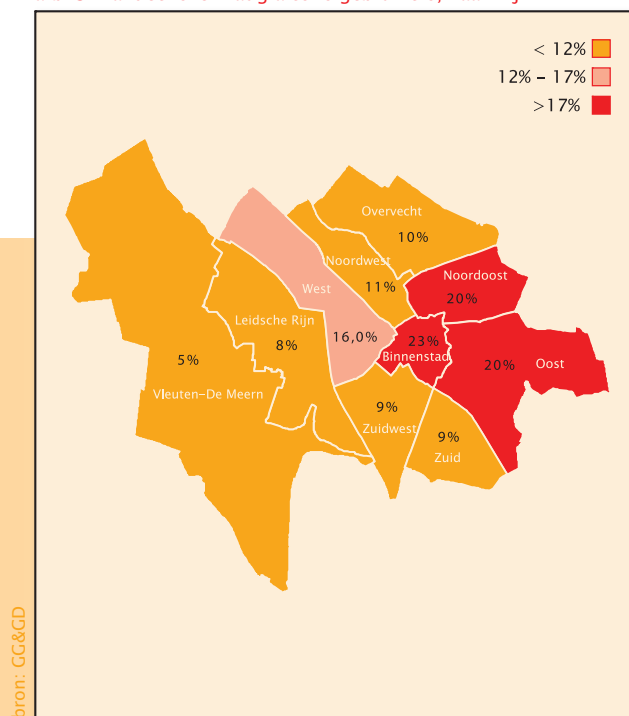

gebruik voor mannen van meer dan 21 standaardglazen alcoholhoudende drank per week en bij vrouwen meer dan 14 glazen. Mannen en vrouwen tussen de 19 en 24 jaar drinken vaker dan gemiddeld overmatig alcohol. Daarnaast neemt de hulpvraag van 55-plussers met alcoholproblematiek bij verslavingszorginstellingen in Nederland de afgelopen jaren toe. Laagopgeleide autochtone Utrechters drinken minder dan middelbaar en hoogopgeleide Utrechters. Tussen Utrechtse wijken zijn dan ook behoorlijke verschillen in overmatig alcoholgebruik. In de wijken Noordoost, Oost en Binnenstad wonen de meeste overmatige drinkers (afb. 3).

Utrecht: meer gezondheidsproblemen dan landelijk, verschillen G4 beperkt

De gezondheid in de grote steden is in het algemeen beduidend minder goed dan gemiddeld in Nederland. De levensverwachting in de vier grote steden is lager

afb. 3 Aandeel overmatig alcoholgebruikers, naar wijk

dan in de rest van Nederland. Tussen de G4-gemeenten bestaan verschillen, maar deze zijn beperkt. Utrecht scoort met name wat gunstiger op overgewicht. Binnen de grote steden bestaan grote gezondheidsverschillen tussen wijken. In de Utrechtse krachtwijken scoren de meeste gezondheidsindicatoren beduidend slechter dan elders. Een uitzondering vormt overmatig alcoholgebruik. Dit komt niet in hogere mate voor in de krachtwijken. In de krachtwijken is daarnaast vaker sprake van een stapeling van gezondheidsproblemen dan elders in Utrecht.

Sociale uitsluiting: ruim 8.000 Utrechtse gezinnen met kinderen hebben er mee te maken

Mensen zijn sociaal kwetsbaar als zij niet op eigen kracht bepaalde moeilijkheden en tegenslagen in hun leven kunnen overwinnen. Het aantal volwassen sociaal kwetsbaren in Utrecht wordt rond de 15.000 geschat (5%). Via koppeling van registraties komt een deel van hen in beeld. Het gaat om 3.690 unieke cliënten die vallen onder de definitie van de OGGZ (Openbare Geestelijke GezondheidsZorg).

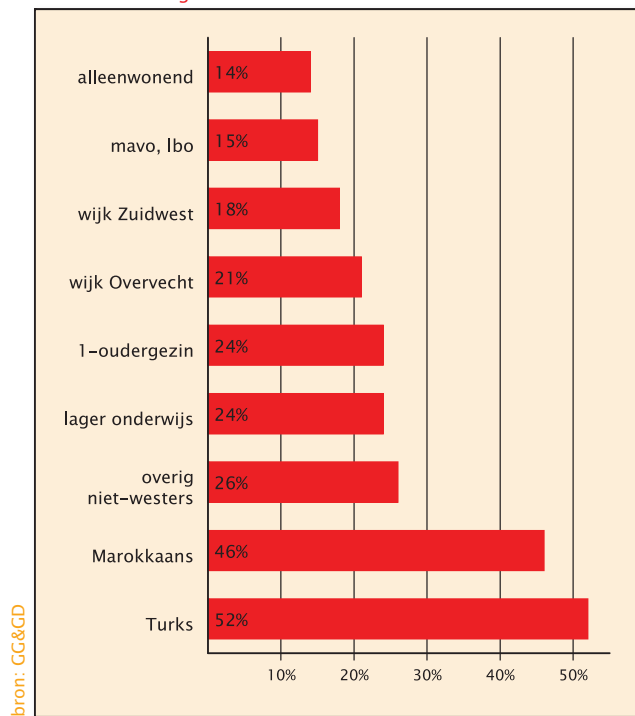
Met behulp van het begrip sociale uitsluiting zijn risicogroepen voor sociale kwetsbaarheid in beeld te brengen. Sociale uitsluiting kan leiden tot sociale kwets-

baarheid. Het gaat daarbij om het hebben van schulden, weinig sociale contacten, een slechte (psychische) gezondheid, problemen met toegang tot instanties en wonen in een minder goede en veilige omgeving. Utrecht heeft naar schatting 8.200 gezinnen met kinderen die hoog scoren op sociale uitsluiting. In deze gezinnen zijn veel risicofactoren aanwezig die de gezonde ontwikkeling van kinderen kunnen belemmeren. Niet-westerse allochtonen vormen de belangrijkste risicogroep voor sociale uitsluiting (afb. 4).

Huiselijk geweld: aantal geregistreerde aangiften blijft gelijk

In Utrecht is het door de politie geregistreerde aangiften huiselijk geweld in 2009 fors toegenomen ten opzichte van 2008 (van 407 naar 537). Deze stijging kan meerdere oorzaken hebben: betere herkenning, betere registratie, hogere aangiftebereidheid, mondiger worden van tweede generatie allochtonen en ingezet preventiewerk. In 2010 is sprake van 530 geregistreerde aangiften. Op dit moment lijkt het aantal aangiften huiselijk geweld zich te stabiliseren. Sinds 1 januari 2009 is de Wet tijdelijk huisverbod van kracht. Deze wet geeft burgemeesters de bevoegdheid om bij acuut dreigende situaties voor slachtoffer en eventuele kinderen direct in te grijpen. In 2009 zijn in

afb. 4 Risicogroepen in Utrecht met een hoge score op de sociale uitsluitingsindex

Utrecht 40 huisverboden opgelegd. Bij 33 van deze verboden waren kinderen betrokken. In 2010 is de uitvoering van het tijdelijk huisverbod in Utrecht geëvalueerd.

16 Samenleven

Samenleven

- De onderlinge omgang tussen buurtbewoners verbetert nog elk jaar. Het rapportcijfer voor de sociale cohesie is gestegen van een 5,7 in 2008 naar een 5,9 in 2010.
- Het aantal bewoners dat zich actief inzet voor de eigen buurt is de afgelopen jaren flink gestegen van 26% in 2008 naar 36% in 2010.
- Eén op de twaalf Utrechters leeft sterk sociaal geïsoleerd; slechts één op de vijftig Utrechters geeft aan zichzelf niet goed te kunnen redden in deze maatschappij.
- Van alle Utrechters scoren Turkse Utrechters het laagst op maatschappelijk welbevinden.

Indicatoren samenleven			
	2008	2009	2010
score algemeen buurtoordeel	7,1	7,2	7,2
score sociale cohesie	5,7	5,8	5,9
% inwoners goede omgang autochtonen/allochtonen	-	86%	86%
% inwoners verantwoordelijk voelt voor de buurt	85%	86%	86%
% inwoners actief in de buurt	26%	30%	36%
% inwoners dat zich gediscrimineerd voelt in de afgelopen 12 maanden	14%*	11%	12%
% inwoners in sociaal isolement	-	7%	8%
% inwoners ontevreden met beschikbaarheid van ruimtes voor bewonersactiviteiten in de buurt	-	-	20%
% inwoners tevreden met beschikbaarheid van ruimtes voor bewonersactiviteiten in de buurt	-	-	36%
% inwoners dat vrijwilligerswerk doet	41%	38%	41%
% inwoners dat intensieve mantelzorg verzorgt	9%	-	-
score maatschappelijk welbevinden	7,9	8,1	7,8
score zelfredzaamheid	7,8	7,8	7,7

Bron: Inwonersenquête
* cijfer 2007

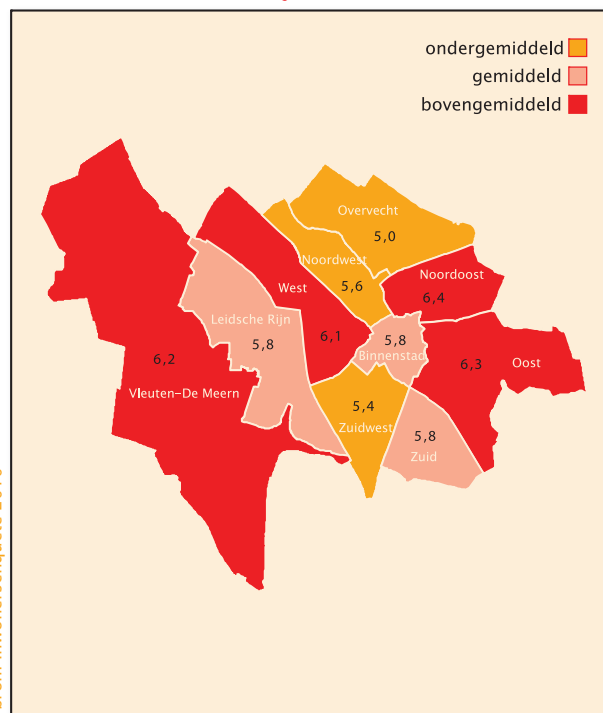

afb. 1 Sociale cohesie naar wijk

Sociale cohesie blijft licht stijgen

De sociale cohesie in een buurt geeft een indicatie van de bekendheid tussen buurtbewoners en hun onderlinge omgang. De score voor sociale cohesie is gebaseerd op een viertal stellingen (bijvoorbeeld 'mensen in deze buurt gaan op een prettige manier met elkaar om'). Nederland scoort gemiddeld een 6,3 op sociale cohesie. In Utrecht stijgt de sociale cohesie jaarlijks licht van de score 5,5 in 2006 naar 5,7 in 2008 en nu 5,9 in 2010. De sociale cohesie verschilt tussen de wijken (afb. 1). Op subwijkniveau scoort Oudwijk/Buiten Wittevrouwen in in Utrecht het hoogst op sociale cohesie (6,6). De laagst scorende subwijk is Kanaleneiland dat met een 4,7 toch weer een iets lager cijfer heeft dan in vorige jaren (5,1 in 2009 en 4,9 in 2008).

bron: Inwonersenquête 2010

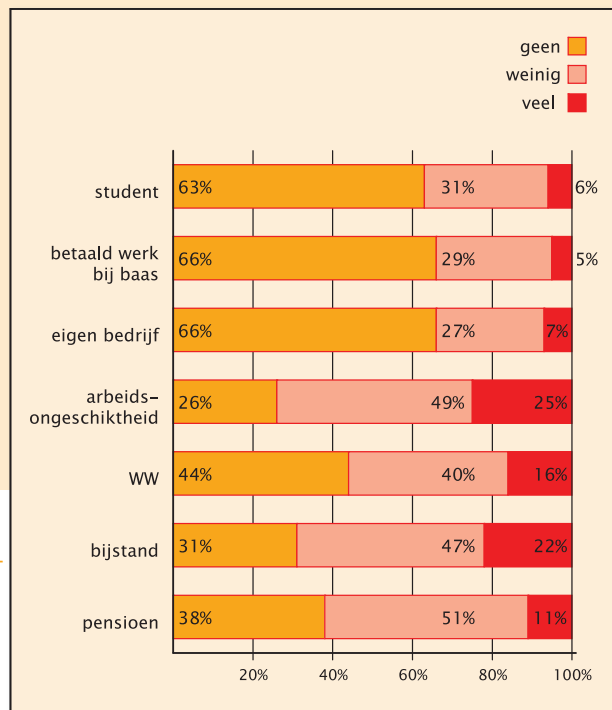

Meer bewoners actief om leefbaarheid in hun buurt te verbeteren

Het percentage Utrechters dat zich verantwoordelijk voelt voor de leefbaarheid en veiligheid in de buurt is al jarenlang hoog (86% in 2010). Een veel kleiner deel is ook actief bezig deze te verbeteren (36%). Het gaat dan om acties als goed opletten of er iets gebeurt in de wijk, de politie of gemeente bellen als er sprake is van een probleem, mensen aanspreken

op hun gedrag of de eigen woning veiliger maken. Het aandeel bewoners dat actief is voor de buurt is wel gestegen.

afb. 2 Sociaal isolement naar werksituatie

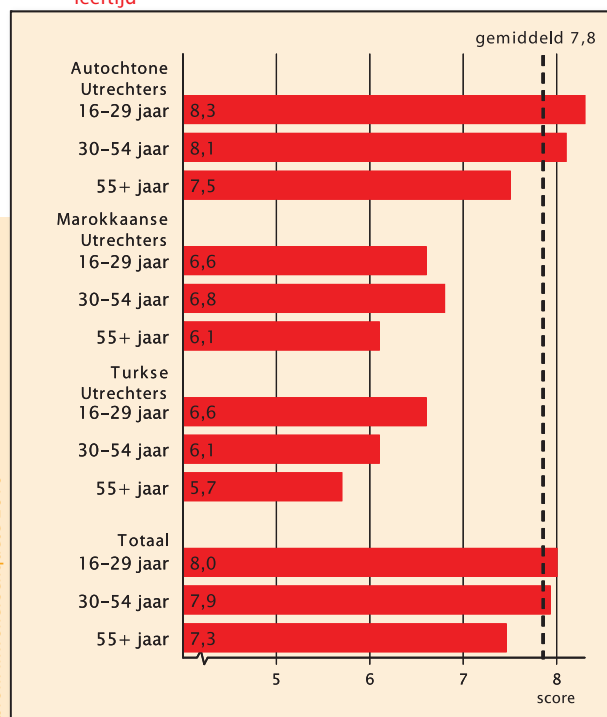

bron: Inwonersenquête 2010

Eén op de twaalf Utrechters leeft sociaal geïsoleerd

Eén op de twaalf Utrechters leeft in een sociaal isolement (8%). Een percentage gelijk aan vorig jaar. Mensen die in een sociaal isolement verkeren geven aan geen mensen te kennen met wie zij goed kunnen praten, zich van andere mensen geïsoleerd te voelen en geen deel uit te maken van een groep vrienden. Sociaal isolement neemt toe met de leeftijd: van 6% onder 16 t/m 29-jarigen tot 14% onder 75-plussers. Ook is er een groot verschil tussen werkenden en niet-werkenden: ruim één op de vijf mensen in de bijstand leeft in een sociaal isolement (22%) en één op de vier arbeidsongeschikten (25%; afb 2). Van de mensen met betaald werk voelt 6% zich sociaal geïsoleerd.

afb. 3 Maatschappelijk welbevinden uitgesplitst naar etniciteit en leeftijd

bron: Inwonersenquête 2010

Tevredenheid over beschikbaarheid ruimtes voor bewonersactiviteiten loopt uiteen

In de Inwonersenquête van 2010 is voor het eerst gevraagd of mensen tevreden zijn met de beschikbaarheid van ruimtes in hun buurt voor bewonersactiviteiten. Gemiddeld is in Utrecht 20% van de inwoners hierover ontevreden, 36% tevreden en 44% staat hier neutraal tegenover. In enkele subwijken is het percentage bewoners dat ontevreden is over deze voorzieningen nog vele malen hoger: Oog in Al/Welgelegen (30%), Het Zand (32%) en Kanaleneiland (39%). In de wijk Zuid is de tevredenheid juist relatief hoog: 47%.

41% verricht vrijwilligerswerk, 13% verleent mantelzorg

Veel Utrechters doen vrijwilligerswerk: 41% geeft aan zich voor één of meerdere organisaties vrijwillig in te zetten. Dit is een percentage boven het landelijk gemiddelde (32%). Mensen met betaald werk doen net zo vaak vrijwilligerswerk als mensen die geen baan hebben. Jonge Utrechters (16 t/m 29 jaar) verrichten iets minder vaak vrijwilligerswerk (37%) dan oudere Utrechters (48% van de 55-plussers).

Extra informatie over samenleven: www.utrecht.nl/Utrechtmonitor

De sociale samenhang in buurten is het afgelopen jaar gemiddeld iets verbeterd. Sinds 2006 is sprake van een licht stijgende trend. In de afgelopen jaren zijn ook steeds meer Utrechters zich actief gaan inzetten voor hun buurt. Utrechters scoren hoog op maatschappelijk welbevinden, maar er zijn aanzienlijke verschillen tussen herkomstgroepen, leeftijdsgroepen en opleidingsniveau. En hoewel de samenhang in buurten is gestegen leeft nog 8% van de Utrechters in een sociaal isolement.

Eén op de acht Utrechters verleent mantelzorg. Dit is waarschijnlijk een onderschatting omdat niet iedere mantelzorger zichzelf als dusdanig herkent. Naar schatting zijn er ruim 5.000 jonge mantelzorgers in Utrecht in de leeftijd tot 18 jaar. Uit onderzoek blijkt dat zij extra kwetsbaar zijn (GG&GD, 2010).

Hoog maatschappelijk welbevinden, Turkse en Marokkaanse Utrechters scoren lager

Bij maatschappelijk welbevinden gaat het om de mate waarin mensen zich geaccepteerd en op hun plek voelen in de maatschappij. De meeste Utrechters (89%) ervaren een hoog maatschappelijk welbevinden. Wel zijn er verschillen: zo ervaart 25% van de laagopgeleiden een laag maatschappelijk welbevinden ten opzichte van 5% van de hoogopgeleiden. Ook Marokkaanse en Turkse Utrechters scoren slechter. Op basis van een aantal stellingen wordt een score voor

maatschappelijk welbevinden berekend. Dit levert een 6,6 op voor jonge Marokkaanse en Turkse Utrechters (16 t/m 29 jaar). Voor hun autochtone leeftijdgenoten komt dit cijfer uit op een 8,2 (afb. 3). Ten opzichte van 2008 is de gemiddelde score voor alle Utrechters iets gedaald. Deze daling is het grootst voor jonge Turkse Utrechters: van een 7,4 in 2008 naar een 6,6 in 2010.

12% van de Utrechters voelt zich gediscrimineerd

Een op de acht Utrechters heeft zich het afgelopen jaar gediscrimineerd gevoeld. Dit percentage is niet toe- of afgenomen de afgelopen jaren. Turkse en Marokkaanse

Urechters voelen zich het vaakst gediscrimineerd: 28% in de afgelopen 12 maanden. Twee procent van de Utrechters voelde zich gediscrimineerd vanwege seksuele geaardheid.

Meeste Utrechters kunnen zichzelf goed redden

Het begrip zelfredzaamheid zegt iets over of mensen goed voor zichzelf kunnen zorgen in deze maatschappij. De meeste Utrechters (92%) geven aan zichzelf goed te kunnen redden. Slechts twee procent vindt niet dat ze altijd alles goed aankunnen en eveneens twee procent zegt zichzelf niet altijd goed te kunnen redden. Op basis van een viertal stellingen wordt een score voor zelfredzaamheid berekend, die in 2010 uitkomt op 7,7. Dit cijfer is de afgelopen jaren stabiel.

Mensen die zichzelf sociaal geïsoleerd voelen zijn over het algemeen wel zelfredzaam. Van de sociaal geïsoleerden geeft acht procent aan zichzelf absoluut niet te kunnen redden.

17 Jeugd

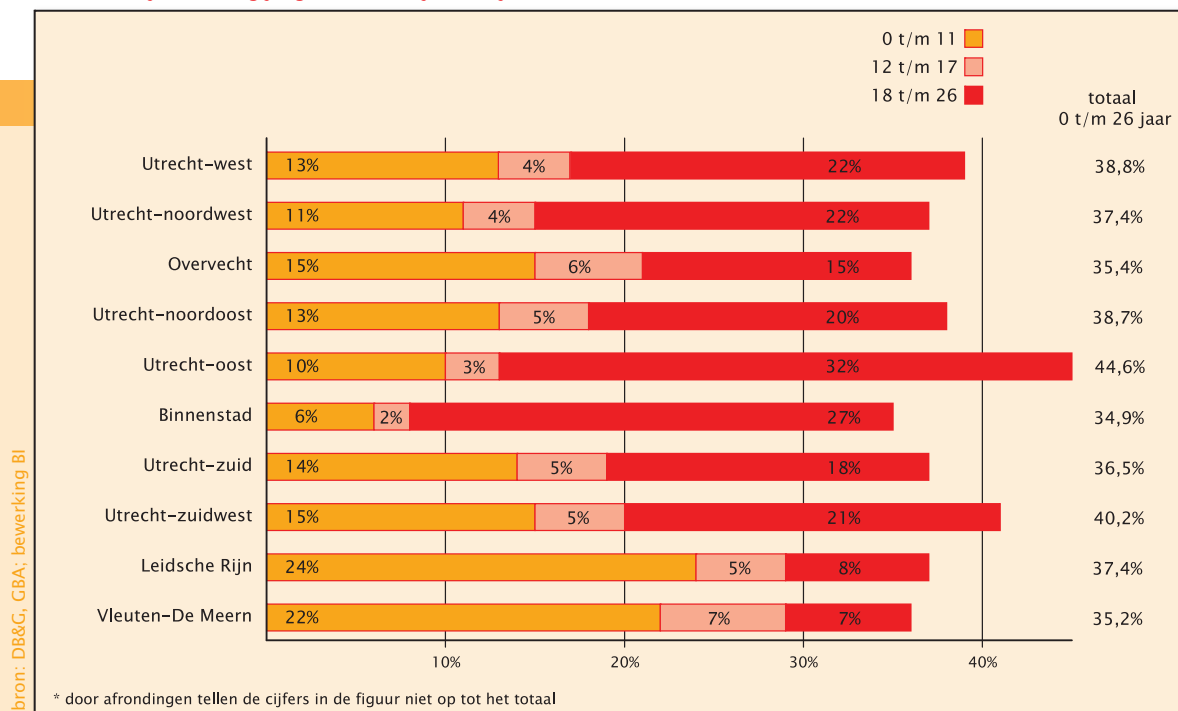
Jeugd en Veiligheid wordt besproken in het hoofdstuk Veiligheid.

Jeugd

- Op 1 januari 2011 wonen er in Utrecht ruim 118.000 jongeren (0 t/m 26 jaar). Ten opzichte van tien jaar geleden is het aandeel jongeren ten opzichte van de totale bevolking steeds wat toegenomen.
- Net zoals in 2008 vindt in 2010 88% van de kinderen de eigen gezondheid goed. Maar ook één op de acht heeft een verhoogd risico op psychosociale problemen.
- Vergeleken met twee jaar geleden zijn er minder kinderen in groep 7/8 die wel eens alcohol hebben gedronken.
- In Noordwest en de Binnenstad zijn zowel kinderen als volwassenen minder tevreden over de speelplaatsen in hun buurt dan gemiddeld in de stad. In Zuid is juist meer tevredenheid.
- Op 1 januari 2011 waren er 626 niet-werkende werkzoekende jongeren (15 t/m 26 jaar), een aantal dat fors lager ligt dan een jaar eerder.

afb. 1 Leeftijdverdeling jongeren in de wijken*, 1 januari 2011

Aandeel jeugd groeit in decennium

Op 1 januari 2011 wonen er in Utrecht ruim 118.000 jongeren van 0 t/m 26 jaar. Bijna vier op de tien Utrechters is jonger dan 26 jaar. Vergeleken met Amsterdam (32%), Den Haag (33%) en Rotterdam (34%) heeft Utrecht (38%) een wat jongere bevolking.

Ten opzichte van tien jaar geleden is het aandeel jongeren steeds wat toegenomen. In 2001 lag dit aandeel nog op 35%. Bijna de helft van de groep jongeren bestaat uit meerderjarige jongeren van 18 t/m 26 jaar. Onder deze groep bevinden zich veel studenten.

Indicatoren jeugd

	2008	2009	2010
aantal jongeren t/m 26 jaar*	113.104	116.580	118.303
% leerlingen groep 7/8 basisonderwijs goede ervaren gezondheid	88%	-	88%
% leerlingen groep 7/8 basisonderwijs verhoogd risico psychosociale problemen	-	-	12%
% kinderen groep 7/8 basisonderwijs dat wel eens alcohol drinkt	40%	-	31%
% kinderen groep 7/8 basisonderwijs dat voldoende beweegt	-	-	79%
% inwoners tevreden over speelplaatsen in de buurt	54%	60%	59%
aantal niet-werkende werkzoekenden 15 t/m 26 jaar*	733	1.057	626
aantal WIJ-uitkeringen t/m 26 jaar*	-	32	690
% kinderen t/m 16 jaar opgroeiend in bijstandsg gezinnen	8%	7%	6%

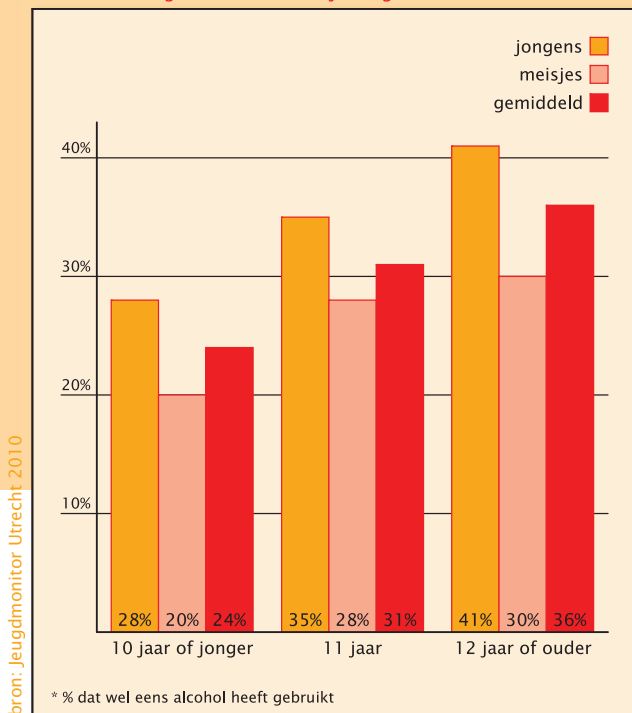
Bron: Inwonersenquête BI; GBA; Jeugdmonitor GG&GD; SoZaWe; Armoedemonitor BI

* stand 31 december

17. Jeugd

In Oost wonen relatief de meeste jongeren (45%) en in Vleuten-De Meern wonen relatief weinig jongeren (afb. 1, 35%). Dit lage aandeel in Vleuten-De Meern komt vooral door een ondervertegenwoordiging van de groep ouder dan 18. Absoluut gezien is er in Leidsche

afb. 2 Alcoholgebruik naar leeftijd en geslacht*

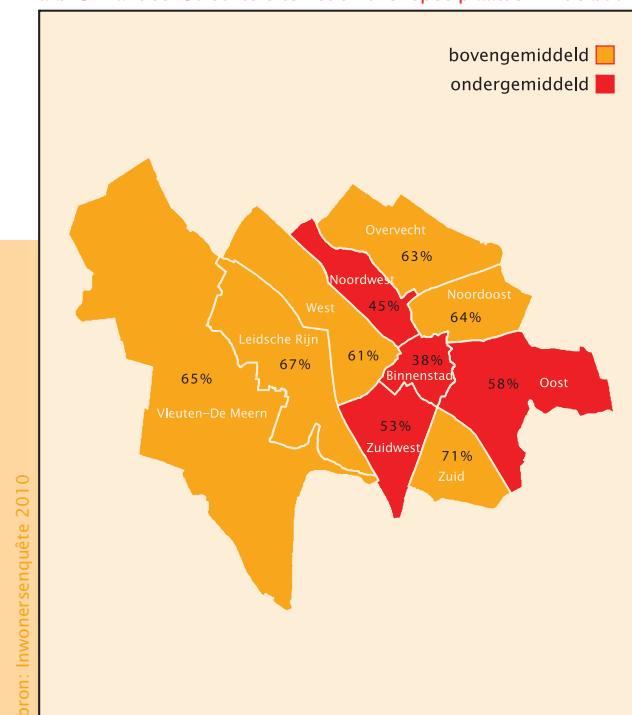
Rijn en Vleuten-De Meern de afgelopen tien jaar een forse stijging van het aantal jongeren.

88% van kinderen vindt gezondheid goed

Uit de Jeugdmonitor blijkt dat 88% van de leerlingen in de hoogste klassen van de basisschool zijn gezondheid (heel) goed vindt. Dit is vergelijkbaar met de vorige meting. Turkse leerlingen (77%) en leerlingen uit gezinnen met een lagere welvaart (78%) ervaren hun gezondheid minder vaak als goed. In de klassen 2 en 3 van het voortgezet onderwijs ligt het aandeel dat de gezondheid goed vindt op 83%.

Uit Periodiek Gezondheidsonderzoek van de GG&GD in het basisonderwijs blijkt dat 14% van de kinderen in groep 2 en 19% van de kinderen in groep 6 overgewicht heeft. Vanaf 2002 is er voor de jongste groep een afname zichtbaar (van 19% naar 14%). Bij leerlingen van groep 6 bleef het overgewicht in dezelfde periode vrijwel constant (van 20% naar 19%).

afb. 3 Aandeel Utrechters tevreden over speelplaatsen in de buurt

Eén op de acht kinderen heeft verhoogd risico op psychosociale problemen

Hoewel de meeste leerlingen gezond zijn, blijkt uit de Jeugdmonitor 2010 (groep 7/8) dat 12% van de leerlingen een hoger risico heeft op psychosociale problemen (emotionele problemen, gedragsproblemen en/of sociale problemen).

Bijna een vijfde van de leerlingen (19%) ervaart thuis ook problemen. Ze vinden bijvoorbeeld dat er teveel ruzie is (10%) of denken erover om van huis weg te lopen (8%). Ook ouders geven aan dat ze problemen ervaren met de opvoeding, 20% van alle Utrechtse ouders ervaart dit soms en 3% vaak. Eén op de tien ouders zou advies of hulp kunnen gebruiken bij de opvoeding.

Minder Utrechtse basisschoolleerlingen drinken alcohol. Zo'n 4% van kinderen heeft wel eens gerookt en ongeveer eenderde (31%) heeft wel eens alcohol gedronken (afb. 2). Ten opzichte van de vorige Jeugdmonitor twee jaar geleden zijn er minder kinderen die wel eens alcohol hebben gedronken. In vergelijking met landelijke gegevens is het gebruik van alcohol in Utrecht lager. Dit kan deels worden verklaard door het grotere aandeel allochtone jeugd in Utrecht.

In klas 2/3 van het voortgezet onderwijs heeft zo'n 15% bij één gelegenheid veel gedronken (vijf of meer

**Extra informatie over jeugd:
www.utrecht.nl/Utrechtmonitor**

Utrecht heeft een relatief jonge bevolking, bijna vier op de tien Utrechters is jonger dan 26 jaar. Over het algemeen gaat het goed met de Utrechtse jeugd. De meeste jongeren voelen zich gezond en ondernemen allerlei activiteiten in hun vrije tijd. In 2010 zijn er minder leerlingen uit groep 7/8 die wel eens alcohol hebben gedronken en minder niet-werkende werkzoekende jongeren. Dit laatste zien we landelijk ook terug.

drankjes). Bij deze wat oudere leeftijdsgroep komt ook cannabisgebruik voor. Van elke zeven leerlingen heeft er één wel eens cannabis gebruikt.

Meeste leerlingen sporten in hun vrije tijd

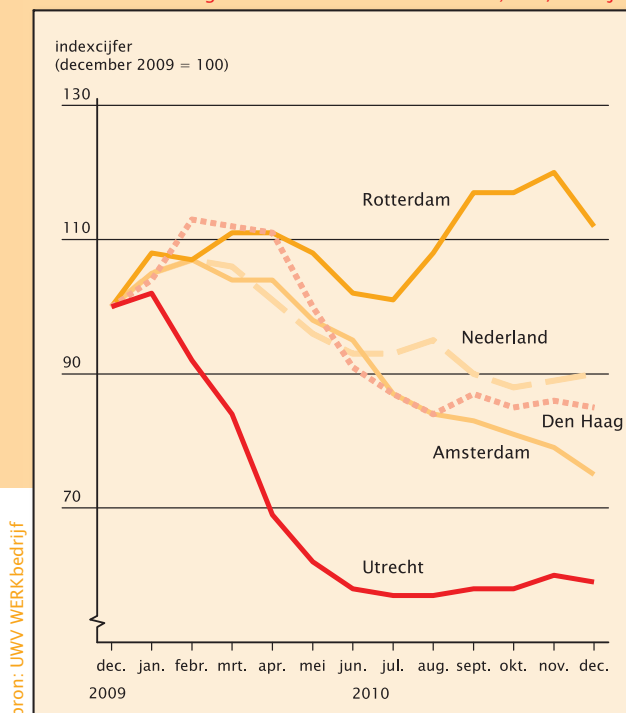
In hun vrije tijd ondernemen Utrechtse jongeren allerlei activiteiten. Uit de Jeugdmonitor 2010 (groep 7/8) blijkt dat ongeveer 85% van de leerlingen lid is van één of meerdere verenigingen en vier op de vijf is lid van een sportvereniging. Het merendeel van de leerlingen (88%) doet ook aan sport buiten schooltijd. Volgens de Nederlandse Norm Gezond Bewegen is het voor kinderen gezond om vijf dagen per week minimaal zestig minuten matig intensieve lichaamsbeweging te hebben. Uit de Jeugdmonitor blijkt dat de meeste leerlingen (79%) voldoen aan deze norm. Marokkaanse (65%) en Turkse meisjes (54%) bewegen minder vaak volgens de norm.

Tevredenheid over speelplaatsen lager in Noordwest en Binnenstad

Uit de Jeugdmonitor blijkt dat bijna tweederde van de kinderen (65%) vindt dat er in de buurt waar zij wonen veel plekken zijn om buiten te spelen. Een klein deel

(12%) vindt dat er te weinig speelplekken zijn. Vooral in de wijken Noordwest en de Binnenstad vinden kinderen dat er te weinig speelplekken zijn. In Zuid zijn kinderen juist positiever dan gemiddeld. Eenzelfde beeld is terug te zien als we een vergelijking maken met de resultaten van de Inwonersenquête. De meeste inwoners van 16

afb. 4 Ontwikkeling niet werkende-werkzoekenden, 15 t/m 26 jaar

bron: UWV WERKbedrijf

jaar en ouder (59%) zijn tevreden over de speelplaatsen voor kinderen in hun buurt, maar de tevredenheid verschilt per wijk (afb. 3).

Veel minder niet-werkende werkzoekende jongeren

Op 1 januari 2011 waren er 626 niet-werkende werkzoekende jongeren van 15 t/m 26 jaar. Een jaar eerder lag dit aantal met 1.057 werkzoekende jongeren nog fors hoger. Hoewel de afname in Utrecht het sterkst is, zien we landelijk en in de grote steden Amsterdam en Den Haag ook een afname (afb. 4). Een verklaring zou kunnen zijn dat jongeren langer doorleren vanwege de relatief ongunstige arbeidsmarkt. Per 1 oktober 2009 is de wet investeren in jongeren (WIJ) in werking getreden met als doel jongeren te laten werken en/of leren. Per 1 januari 2011 komt het lopende aantal WIJ-uitkeringen uit op 690.

18 Onderwijs

Onderwijs

- In Utrecht volgen rond de 140.000 leerlingen en studenten onderwijs.
- Het aantal Utrechtse vmbo-ers dat buiten de stad naar school gaat blijft groeien.
- Deelname Utrechtse leerlingen aan havo/vwo stijgt.
- 91% van de 17 t/m 22-jarige Utrechters heeft momenteel een startkwalificatie.

Basisonderwijs en voortgezet onderwijs in Utrecht: een kleine 40.000 leerlingen

In 2010 kent Utrecht 107 scholen voor basisonderwijs, 3 scholen voor speciaal basisonderwijs, 17 scholen voor voortgezet onderwijs en 10 schoollocaties voor (voortgezet) speciaal onderwijs. In totaal gaan hier 38.739 leerlingen naar toe. Daarnaast kent Utrecht 2 ROC's, 2 MBO opleidingen, 7 hogescholen en 4 universiteiten. In

het MBO, het HBO en op de universiteiten zitten tezamen rond de 100.000 studenten.

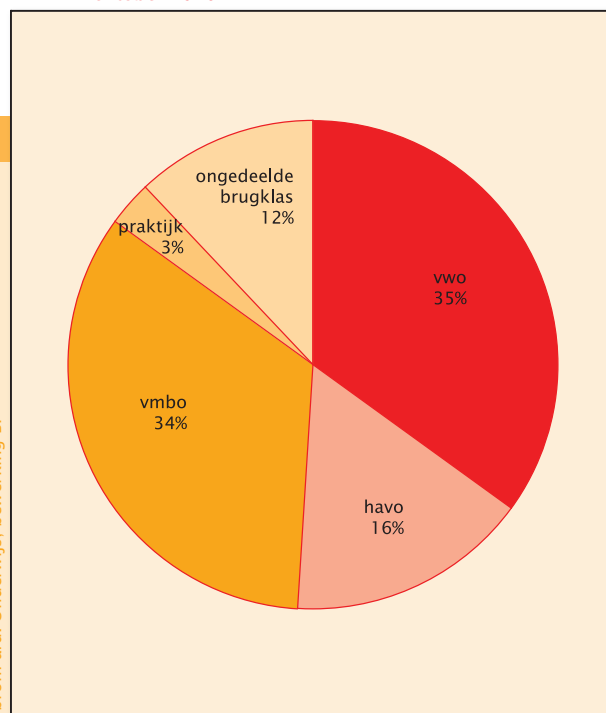
Eén op de drie Utrechtse vo-leerlingen volgt wvo en één op de drie vmbo

In Utrecht bezoeken in 2010 zo'n 11.000 leerlingen het voortgezet onderwijs (afb. 1). Van hen volgt ruim één op de drie wvo, één op de drie vmbo, 16% havo en 3%

Extra informatie over onderwijs:
www.utrecht.nl/Utrechtmonitor

Het beroepsonderwijs en de universiteiten trekken gezamenlijk zo'n 100.000 leerlingen. In Utrecht volgen daarnaast een kleine 40.000 leerlingen basis- of voortgezet onderwijs. Utrechtse leerlingen scoren iets hoger op hun Cito-toets dan gemiddeld in de vier grote steden. Het aandeel schoolgaande jeugd dat in Utrecht woont en buiten de stad naar school gaat neemt verder toe. Bijna een derde (31%) van de Utrechtse schoolgaande jeugd gaat buiten de stad naar school. Vooral het aandeel vmbo leerlingen dat buiten Utrecht naar school gaat neemt toe.

afb. 1 Aandeel leerlingen naar onderwijssoort in Utrecht, 1 oktober 2010

bron: afd. Onderwijs; bewerking BI

Indicatoren onderwijs

	2008/2009	2009/2010	2010/11
aantal leerlingen BO/VO	37.756	37.731	39.648
- basisonderwijs (BO)	24.536	24.550	26.248
- speciaal basisonderwijs (SBO)	405	403	406
- voortgezet onderwijs (VO)	10.776	10.742	10.987
- (voortgezet) speciaal onderwijs (VSO)	2.039	2.036	2.007
aantal leerlingen buiten utrecht naar school	2.585	2.956	3.378
- % Utrechtse vmbo-ers buiten stad	26%	30%	37%
- % Utrechtse havo/vwo-ers buiten stad	22%	23%	21%
% 17 t/m 22-jarigen met startkwalificatie*	83%	83%	84%*
% achterstandsl leerlingen in het BO**			
- Utrecht		20,8%	
- overig G4		29,4%	
- Nederland		13,3%	
gemiddelde Cito-scores	534,8	535,2	-
% doelgroepeuters dat voorschool bezoekt	48%	55%	-

Bron: afd. Onderwijs, Cito

* trend volgens oude berekening; nieuwe berekening met kwalitatief betere gegevens (Dienst Uitvoering Onderwijs) leidt in 2010 tot een percentage van 91% van de 17 t/m 22-jarigen met een startkwalificatie.

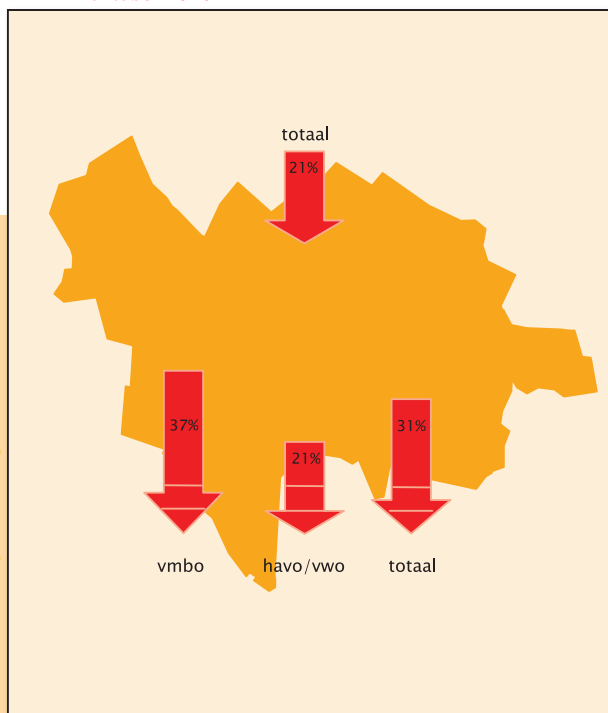
** trend niet relevant daar pas sinds 2009/2010 een eenduidige definitie wordt gebruikt. Achterstandsl leerlingen zijn leerlingen waarvan beide ouders (zeer) laag opgeleid zijn.

het praktijkonderwijs. Daarnaast is er een groep van bijna 1.300 leerlingen (12%) die in een ongedifferentieerde brugklas zitten. Dit zijn veelal havo/vwo leerlingen, maar op enkele scholen betreft het ook vmbo-tl leerlingen. Gemiddeld nemen in Nederland naar schatting rond de 50% van de leerlingen deel aan het vmbo.

Het aandeel Utrechtse vmbo-ers dat buiten de stad naar school gaat groeit nog

Het aandeel Utrechtse leerlingen van het voortgezet onderwijs dat buiten Utrecht naar school gaat stijgt alleen nog bij het vmbo-onderwijs. In 2010 ging het in

afb. 2 Aandeel leerlingen vo dat uit/naar Utrecht op school gaat, 1 oktober 2010

bron: afd. Onderwijs; bewerking BI

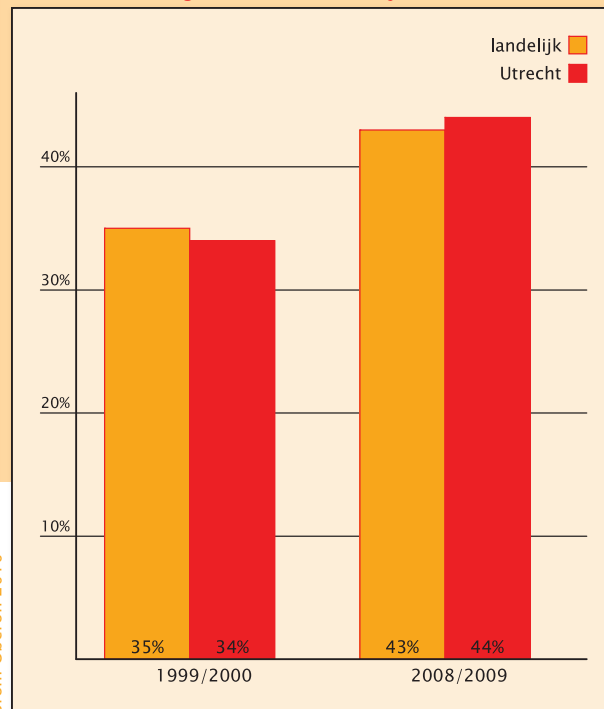
totaal om 3.378 leerlingen: 31% van alle Utrechtse vo-leerlingen. Van de vmbo-leerlingen gaan er 37% buiten de gemeente Utrecht naar school; in 2009 was dit nog 30%. Het aantal havo/vwo-leerlingen dat buiten de stad naar school gaat, blijft stabiel (21%). Het aandeel voortgezet onderwijsleerlingen dat van buiten de gemeente naar Utrecht komt, is ten opzichte van 2009 licht gestegen van 17% naar 21% (afb. 2).

Overigens is het totaal aantal Utrechtse leerlingen gestegen en met name gegroeid in Leidsche Rijn en Vleuten-De Meern. Deze leerlingen wonen vaker in de buurt van een school buiten de stad en gaan dus ook sneller buiten Utrecht naar school.

Deelname Utrechtse leerlingen aan havo/vwo stijgt

De afgelopen tien jaar is de deelname van leerlingen aan havo/vwo flink gestegen. De deelname van Utrechtse leerlingen aan het derde jaar van het havo/vwo steeg in deze periode van 34% naar 44% (afb. 3). Een beeld dat sterk overeenkomt met het landelijke beeld volgens de Staat van het Utrechtse onderwijs 2010 (Oberon). De deelname aan havo/vwo is met name toegenomen onder autochtone leerlingen en onder leerlingen van Surinaams/Antilliaanse/Arubaanse afkomst. De deelname van Marokkaans Utrechtse en Turks Utrechtse leerlingen is daarentegen niet gestegen.

afb. 3 Ontwikkeling deelname aan derde jaar havo/vwo

bron: Oberon 2010

91% heeft een startkwalificatie

Het totaal aantal jongeren in de leeftijd van 17 t/m 22 jaar met een startkwalificatie stijgt nog steeds licht. In 2010 heeft 84% van deze jongeren een startkwalificatie ten opzichte van 83% in 2009 en 2008 en 81% in 2007. Recentelijk leidt een betere koppeling met gegevens van Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) tot een hoog percentage van 91% van de 17 t/m 22-jarigen met een startkwalificatie. De onderwijshistorie van nieuwe vestigers in Utrecht zijn nu wel bekend, waar deze eerder als onbekend werden meegenomen.

Uit de VSV-atlas ('Aanval op schooluitval') van het Ministerie van OCW blijkt dat Utrecht van de vier grote steden het laagste percentage voortijdig schoolverlaters (vsv-ers) kent. In 2008/2009 5,1% ten opzichte van 5,3% in Amsterdam, 5,4% in Den Haag en 6,3% in Rotterdam. Wel daalt het percentage vsv-ers in Utrecht wat minder hard dan in de andere steden.

Hogere Cito-scores

In 2010 scoorden Utrechtse scholieren gemiddeld 535,2 punten op de Cito-toets. Dit is 0,6 punten beneden het landelijk gemiddelde, maar 1,6 punt boven het G4-gemiddelde.

De afgelopen jaren is het verschil met het landelijk gemiddelde steeds kleiner geworden. Tussen Utrechtse wijken bestaan grote verschillen in Cito-scores (afb. 4). Scholieren woonachtig in de Binnenstad en in Oost behalen gemiddeld de hoogste score (respectievelijk 541,6 en 540,9). Scholieren uit Overvecht behalen de gemiddeld de laagste score (528,2).

Ruim 15.000 Utrechtse kinderen gaan naar de kinderopvang; capaciteit sterk gestegen

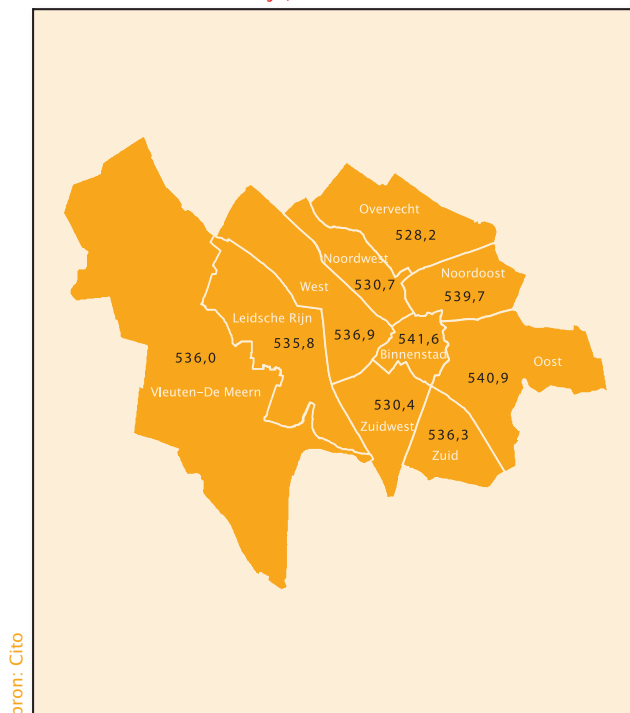
Per 1 januari 2010 waren er in Utrecht 133 kinderdagverblijven met een totale capaciteit van 5.067 kindplaatsen. Het geschatte aantal opgevangen kinderen is ruim 8.100. In Utrecht waren per 1 januari 2010 112 locaties voor buitenschoolse opvang (bso). Deze hebben gezamenlijk een capaciteit van 4.591 kindplaatsen. Het totaal aantal opgevangen kinderen bedraagt 6.995. De wijk Leidsche Rijn heeft de grootste groei doorgemaakt op het gebied van kinderopvang. De capaciteit van het aantal kindplaatsen op de kinderdagverblijven is tussen 2004 en 2010

gegroeid van 228 naar 899 kindplaatsen. Het aantal bso-plaatsen is nog sterker gegroeid van 60 naar 701 kindplaatsen. Uit een prognosemodel gebaseerd op landelijk wachtlijstonderzoek blijkt dat in 2011 in een aantal Utrechtse wijken de vraag naar bso flink hoger is dan het aanbod (Buitenhek, 2011). Dit geldt met name voor de wijken Vleuten-De Meern (een tekort van 186 kindplaatsen per 1-1-2011), Zuid (een tekort van 112 kindplaatsen) en Noordwest (een tekort van 104 kindplaatsen).

Meeste Utrechtse ouders tevreden over kinderopvangvoorzieningen

Tweederde van de ouders in Utrecht is tevreden over de kinderopvangvoorzieningen in hun buurt, 18% staat hier neutraal tegenover en 18% is ontevreden. Tussen wijken bestaan echter grote verschillen. Zo is in Oost slechts 9% van de ouders ontevreden over de kinderopvangvoorzieningen, waar in West en Vleuten-De Meern een kwart van de ouders ontevreden is.

afb. 4 Cito-scores naar wijk, 2010

bron: Cito

19 Sport

Sport

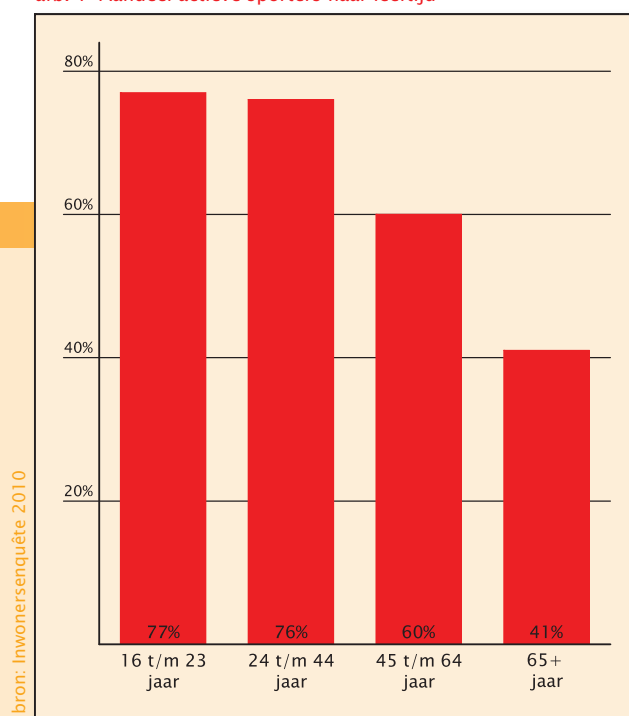
- Ongeveer tweederde van de Utrechtse volwassenen (68%) sport minimaal maandelijks en is daarmee een actieve sporter. 65-plussers sporten gemiddeld minder (41%) dan inwoners in andere leeftijdsgroepen.
- Utrechtse leden van het Bewonerspanel doen vooral aan conditiefitness en hardlopen.
- De meeste kinderen (88%) sporten buiten schooltijd en ongeveer 80% van de kinderen is lid van een sportvereniging.
- Utrechters zijn tevredener geworden over de sportvoorzieningen in hun eigen buurt. In 2010 is 60% hierover tevreden, in 2009 was dit 51%.

Extra informatie over sport:
www.utrecht.nl/Utrechtmonitor

Ongeveer tweederde van de Utrechtse volwassenen doet actief aan sport. Hoewel niet-westerse allochtone vrouwen minder vaak sporten, is er wel een toename vanaf 2008. Vergeleken met de andere grote steden is de sportdeelname in Utrecht relatief hoog. Dit komt met name door het lage aandeel allochtonen en het hoge opleidingsniveau in Utrecht. Utrechters zijn de laatste jaren tevredener geworden over de sportvoorzieningen in hun eigen buurt.

afb. 1 Aandeel actieve sporters naar leeftijd

Tweederde van de Utrechters doet actief aan sport

Uit de Inwonersenquête blijkt dat 68% van de Utrechters van 16 jaar en ouder een actieve sporter is. Deze mensen doen minimaal maandelijks aan sport. Bijna drie op de tien Utrechters sport niet en 3% sport wel maar minder dan één keer per maand. Vergeleken met Amsterdam, Rotterdam en Den Haag is de sportdeelname in Utrecht relatief hoog. Wanneer echter rekening wordt gehouden met verschillen in de bevolkingssamenstelling en opleidingsniveau tussen de steden, vlakken deze verschillen af.

Er zijn geen opvallende verschillen in sportdeelname tussen mannen en vrouwen. Tussen verschillende leeftijdsgroepen zijn die er wel. Onder de groep 65-plussers ligt het aandeel actieve sporters (41%) een stuk lager dan gemiddeld. Jongeren van 16 tot en met 23 jaar (77%) en 24 t/m 44-jarigen (76%) sporten vaker (afb. 1). Niet-westerse allochtone vrouwen (52%) doen minder vaak aan sport dan autochtone vrouwen (70%). Dit verschil tussen verschillende herkomstgroepen is er ook bij mannen, maar niet zo sterk (afb. 2). De sportdeelname van niet-westerse allochtone vrouwen is sinds 2008 wel toegenomen.

Indicatoren sport

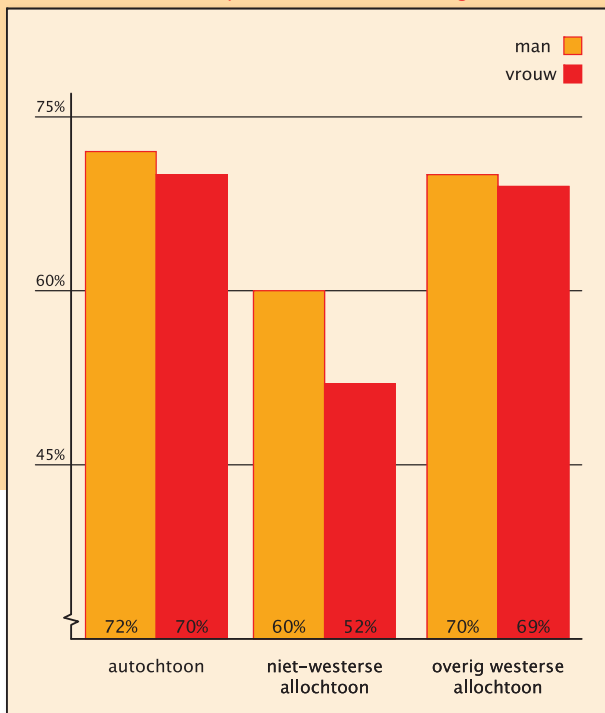
	2008	2009	2010
% actieve sporters (1x per maand of meer)	65%	70%	68%
% actieve sporters 16 t/m 23 jaar	82%	82%	77%
% actieve sporters 24 t/m 44 jaar	74%	78%	76%
% actieve sporters 45 t/m 64 jaar	57%	62%	60%
% actieve sporters 65+	36%	38%	41%
% actieve niet-westerse allochtone vrouwelijke sporters	46%	53%	52%
% inwoners dat tevreden is over de sportvoorzieningen in de buurt	48%	51%	60%
aantal bezoekers Utrechtse zwembaden	716.000	731.000	724.000
bezettingsgraad Utrechtse sporthallen (%)	59%	59%	61%

Bron: Inwonersenquête; afd. Sport

Conditiefitness en hardlopen populaire sporten

Aan het Bewonerspanel van de gemeente Utrecht zijn begin 2011 vragen gesteld over het thema sport. Onder de panelleden zijn conditiefitness (37% noemt deze sport) en hardlopen (35%) het meest populair. Gevraagd

afb. 2 Aandeel actieve sporters naar etniciteit en geslacht

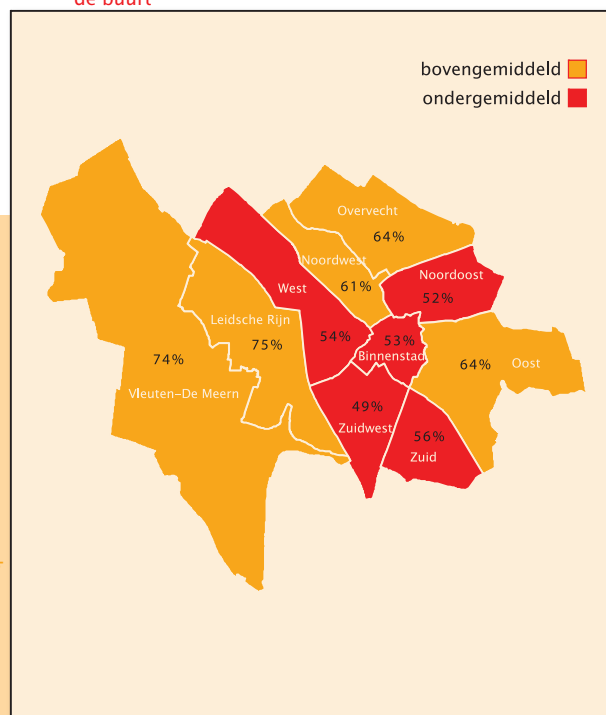

naar de samenstelling waarin mensen sporten, geeft bijna de helft van het panel (47%) aan alleen te sporten en ongeveer een kwart (24%) sport in groepsverband. Bijna eenderde (31%) sport bij een sportvereniging. Een eventuele belemmering om te sporten is de prijs; 47% van de panelleden vindt sporten te duur. Openingstijden, nabijheid van voorzieningen en de beschikbare tijd spelen minder mee.

Ook veel Utrechtse kinderen sporten

Uit de Jeugdmonitor Utrecht blijkt dat de meeste kinderen uit groep 7/8 van de basisschool (88%) sporten buiten schooltijd en zo'n 15% doet ten minste een keer per maand mee aan naschoolse sportactiviteiten. Jongens doen vooral aan voetbal, vechtsporten, tennis, zwemmen en atletiek en meisjes gaan voor dansen, voetbal, paardrijden, zwemmen en hockey. Ongeveer 80% van de kinderen is bovendien lid

afb. 3 Aandeel Utrechters tevreden over sportvoorzieningen in de buurt

van een sportvereniging. In de wijken Noordwest (72%), Overvecht (62%) en Zuidwest (67%) liggen deze percentages een stuk lager. Daartegenover staat dat in de wijk Noordoost bijna alle leerlingen van groep 7/8 (92%) lid zijn van een sportvereniging.

Tevredenheid over sportvoorzieningen neemt toe

De Utrechters zijn de laatste jaren tevredener geworden over de sportvoorzieningen in hun eigen buurt. In 2010 was 60% tevreden, in 2008 lag dit aandeel nog op 48%. In de wijk Zuidwest is men het minst tevreden (49%). In Leidsche Rijn en Vleuten-De Meern spreekt circa driekwart zich in positieve zin uit over de sportvoorzieningen in de buurt (afb. 3). In Noordwest is sprake van de grootste ontwikkeling, in 2008 was 38% tevreden en in 2010 ligt dit aandeel op 61%. Hoewel Utrechters best tevreden zijn over de sportvoorzieningen, zijn er bij een aantal populaire Utrechtse sportverenigingen (met name voor jeugdleden) wachtlijsten. Bij sommige sportverenigingen kan de wachttijd oplopen tot meer dan een jaar.

20 Cultuur

Cultuur

- In 2010 heeft 89% van de Utrechtse bevolking (van 16 jaar en ouder) tenminste eenmaal een museum of een voorstelling (inclusief film) bezocht. Dat percentage is de afgelopen jaren niet of nauwelijks veranderd.
- Het cultuurbezoek van Utrechters is wel minder gevarieerd geworden. Gemiddeld hebben Utrechters minder verschillende cultuuractiviteiten bezocht.
- Een kwart van de bevolking is bekend met de evenementen Vrede van Utrecht (2013) en Utrecht Culturele Hoofdstad (2018). De bekendheid met de Vrede van Utrecht is gegroeid ten opzichte van 2009.
- Na de tijdelijke verplaatsing van het Muziekcentrum naar Leidsche Rijn en de Leeuwenbergkerk is het aantal bezoekers sterk gedaald, maar in 2010 is er weer een stijging ten opzichte van 2009.

Minder variatie in cultuurbezoek

Het aandeel Utrechtse cultuurdeelnemers is met 89% globaal gelijk gebleven aan dat van voorgaande jaren.

Cultuurdeelname betekent dat een persoon in de afgelopen 12 maanden aan tenminste één segment van het cultuuraanbod heeft deelgenomen. Dat kan alleen

Indicatoren cultuur			
	2008	2009	2010
% cultuurdeelnemers Utrechtse bevolking	88%	87%	89%
% inwoners tevreden over cultuuraanbod	84%	85%	80%
% inwoners kent Vrede van Utrecht	–	21%	25%
% inwoners kent Utrecht Culturele Hoofdstad	–	26%	27%
aantal bezoekers musea Museumkwartier	696.800	719.100	738.800
aantal bezoekers Stadsschouwburg	276.100	274.900	252.600
aantal bezoekers Muziekcentrum **	192.000	162.000	187.500
aantal bezoekers Tivoli	305.400	269.700	291.800
aantal bezoekers Culturele Zondagen	245.000	210.000	177.300
aantal leners bibliotheken	57.600	60.700	62.200
aantal bezoekers bibliotheken	1.409.500	1.351.300	1.275.900
aantal bezoekers website/digitale bibliotheek	400.000	495.900	652.900

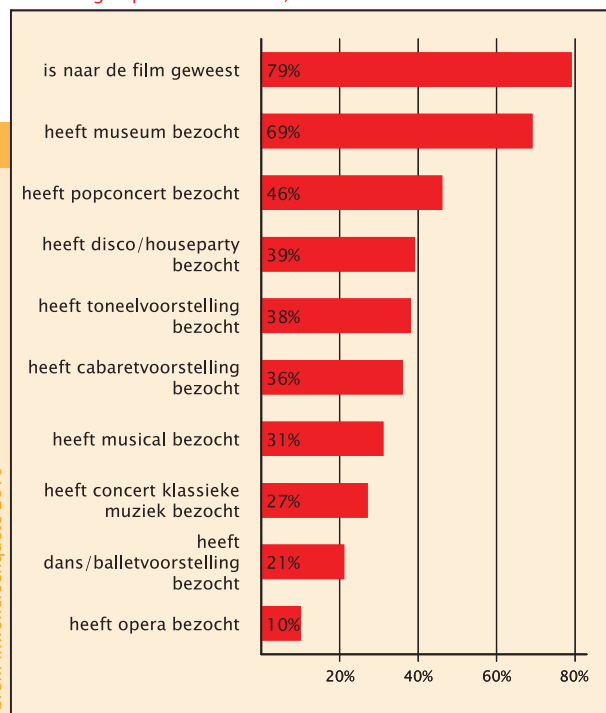
Bron: Inwonersenquête; afd. Cultuur; Stichting Museumkwartier; Bibliotheek

** in 2006 was het bezoekersaantal 305.000, dit was vóór de verhuizing naar Leidsche Rijn

Extra informatie over cultuur:
www.utrecht.nl/Utrechtmonitor

Negen op de tien Utrechters nemen deel aan cultuurbezoek (tenminste eens per jaar) en dat beeld is de afgelopen jaren constant. Een ruime meerderheid (80%) is tevreden over het cultuur-aanbod in de stad. Utrecht scoort dan ook hoog als cultuurstad: op de tweede plaats na Amsterdam. De ontwikkeling van bezoekers-aantallen van de diverse culturele instellingen en evenementen is wisselend, samenhangend met de programmering. Het gebruik van de Utrechtse bibliotheken zit in een stijgende lijn.

afb. 1 Cultuurbezoek Utrechters (tenminste 1 maal in afgelopen 12 maanden)

een bezoek aan een bioscoop zijn geweest, maar het kan ook een hoge frequentie en grote variatie in deelname betekenen.

Net als in voorgaande jaren gaan de meeste Utrechters naar de film, gevolgd door het bezoeken van musea (afb. 1). Als naar deelname aan de verschillende vormen van cultuur op zich wordt gekeken, dan is over de hele

lijn sprake van een daling ten opzichte van 2009. De cultuurdeelname van de Utrechtse bevolking is dus minder gevarieerd geworden. Dit kan komen door een gedaalde koopkracht als gevolg van de economische recessie. De sterkste daling is er in het bezoek van toneelvoorstellingen, van popconcerten en van cabaretvoorstellingen.

afb. 2 Rangorde Utrecht binnen G50 voor cultureel aanbod

	Utrecht	Amsterdam	Rotterdam	Den Haag
theatervoorstellingen	4	1	17	7
klassieke concerten	2	1	14	8
popconcerten	6	1	11	10
musea	4	1	2	3
evenementen	5	15	13	22

bron: Atlas voor Gemeenten 2010

Cultuurstad Utrecht

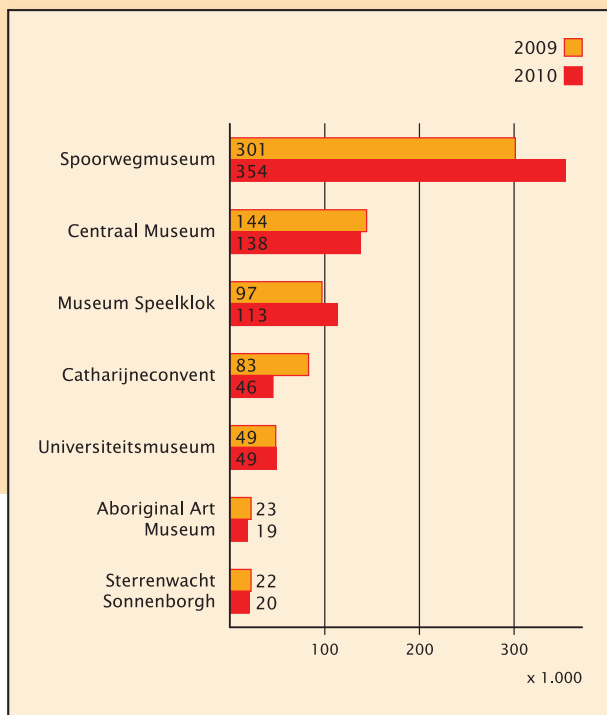
Wat betreft cultureel aanbod neemt Utrecht binnen de G50 –de 50 grootste Nederlandse steden– gemiddeld de tweede plaats in. Amsterdam staat bovenaan en moet alleen op het punt van evenementen Utrecht voor laten gaan. Behalve voor museumaanbod staat Utrecht hoger op de ranglijst dan Rotterdam en Den Haag (afb. 2). Het cultuuraanbod is een belangrijk onderdeel van de woonaantrekkelijkheid van steden, met name als veel

Nederland bovenaan. Voor de woonaantrekkelijkheid staat Utrecht op de tweede plaats, na Amsterdam.

Meer bezoekers Museumkwartier

In het Utrechtse Museumkwartier is het Spoorwegmuseum onveranderd de grootste publiekstrekker, gevolgd door het Centraal Museum (afb. 3). In 2010 heeft het Spoorwegmuseum 354.000 bezoekers ontvangen, 16% meer dan in 2009. Die stijging is te danken aan de tentoonstelling ‘Royal Class, vorstelijk

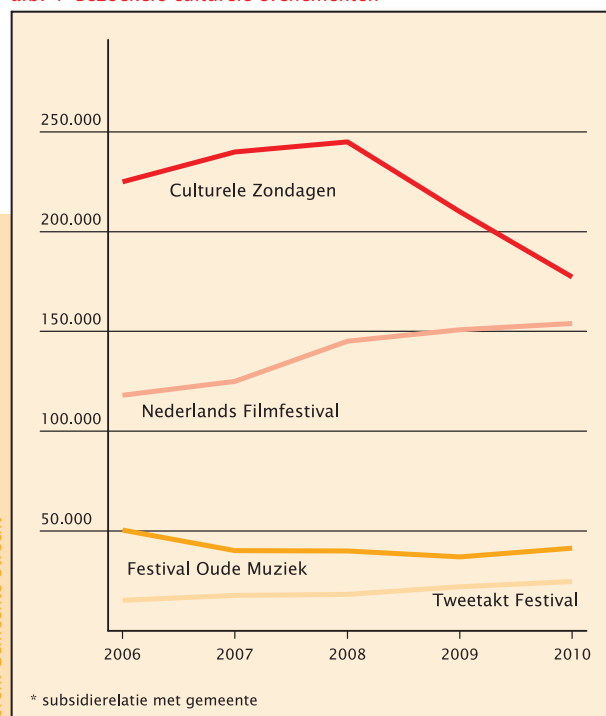
afb. 3 Aantal bezoekers musea Museumkwartier

bron: afd. Cultuur

bewoners hoog opgeleid zijn. Het aandeel hoog opgeleiden dat podiumkunst bezoekt is 1,8 keer zo hoog als bij laag opgeleiden en voor museumbezoek is het twee keer zo hoog (SCP 2009). Als het gaat om het aandeel hoogopgeleiden in de bevolking dan staat Utrecht van de vijftig grootste gemeenten van

afb. 4 Bezoekers culturele evenementen*

bron: Gemeente Utrecht

reizen’ die 150.000 bezoekers heeft getrokken. Het Centraal Museum heeft het tweede achtereenvolgende jaar een relatief hoog aantal bezoekers gerealiseerd. In 2010 hangt dat samen met de publiekstrekkers Alexander van Slobbe en ‘Rietvelds Universum’, een expositie in het kader van het Rietveldjaar 2010. In zijn totaliteit hebben de musea in het Museumkwartier 738.700 bezoekers getrokken, wanneer we de bezoekers van de Domtoren, het Geldmuseum en het Utrechts Archief hierbij optellen komen we op 882.200 bezoekers. In 2010 is het aantal bezoekers weer verder gegroeid.

Meer bezoekers Muziekcentrum en Tivoli

De concertzalen van het Muziekcentrum en Tivoli hebben in 2010 meer bezoekers getrokken dan in 2009. In het Muziekcentrum is een groei van 16% bereikt; de gemiddelde zaalbezetting van de klassieke series is weer op het niveau gebracht van voor de sluiting van het gebouw aan het Vredenburg in 2007. In Tivoli is ten opzichte van 2009 een groei met 8% gerealiseerd. Het aantal bezoekers ligt nu weer op hetzelfde niveau als in 2007 (afb. 5).

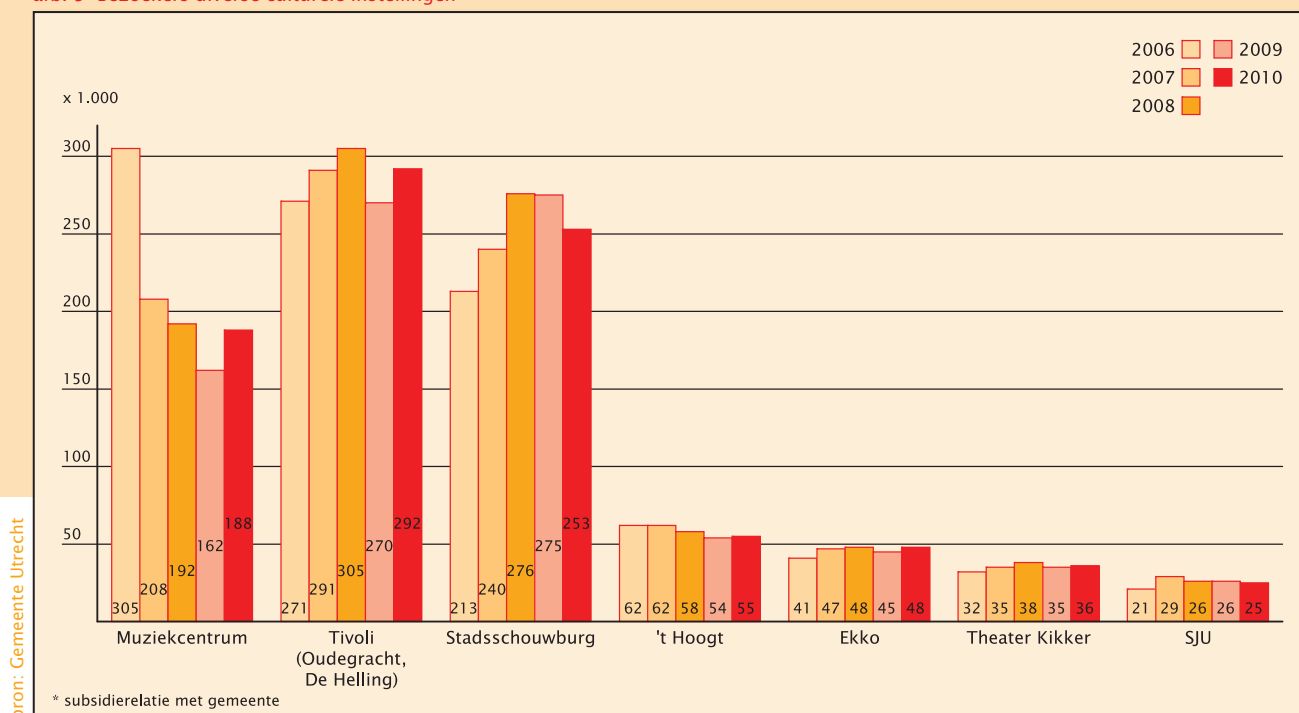
Het aantal bezoekers van de Stadsschouwburg is ten opzichte van 2009 met 8% gedaald. De instelling wijt deze daling aan het gedaalde aantal amateur- en festivalvoorstellingen. Het reguliere programma heeft een met voorgaande jaren vergelijkbaar aantal bezoekers getrokken.

Bij de culturele instellingen 't Hoogt, Ekko, Theater Kikker en SJU is het aantal bezoekers licht gegroeid tot gelijk gebleven. Het aantal bezoekers van RASA zit

Evenementenstad

Utrecht heeft een sterke positie opgebouwd als evenementenstad. Bij de uitreiking van de Nationale Evenementenprijzen is Utrecht in 2007 Evenementenstad van het Jaar geworden en in 2010 is na Den Haag de tweede prijs behaald. Belangrijke peilers van Utrecht evenementenstad zijn onder meer de Culturele Zondagen en het Nederlands Filmfestival. Het aantal bezoekers van de Culturele Zondagen is de afgelopen paar jaar gedaald, terwijl dat van het Nederlands Filmfestival in een stijgende lijn zit (afb. 4). Voor het festival Oude Muziek schommelt het aantal bezoekers rond de 40.000. In 2010 is het aantal bezoekers van het Tweetakt Festival wederom gestegen. Bij de overige Utrechtse festivals is er een opmerkelijke daling voor Huis/Festival aan de Werf, wat ermee te maken heeft dat het Huis aan de Werf geen regulier theaterprogramma meer kent, maar als productiehuis functioneert.

afb. 5 Bezoekers diverse culturele instellingen*

sinds 2007 in een dalende lijn en is in 2010 verder gedaald naar 8.300. Als verklaring is gegeven dat het aantal voorstellingen is gedaald en de belangstelling is teruggelopen.

De aanloop naar de herdenking van 300 jaar Vrede van Utrecht in 2013 speelt een belangrijke rol in de beoogde aanwijzing van Utrecht tot Culturele Hoofdstad van Europa in 2018. Een kwart van de Utrechters is bekend met de evenementen Vrede van Utrecht en Utrecht Culturele Hoofdstad.

Bronnen

1 — Bevolking

Bestuursinformatie (2009), Bevolkingsprognose Gemeente Utrecht 2010-2030. Gemeente Utrecht. Dienst Burgerzaken en Gemeentebelastingen (2011), Bevolking gemeente Utrecht per 1-1-2011. Bewerking afdeling Bestuursinformatie Gemeente Utrecht

Marlet, G. (2010), Atlas voor gemeenten 2010. VOC Uitgevers, Nijmegen

www.statline.cbs.nl (2011), Centraal Bureau voor de Statistiek, januari 2011

2 — Lokale democratie

Bestuursinformatie (2010), Inwonersenquête 2008-2010. Gemeente Utrecht

Dienst Wijken (2009), Gegevens over leefbaarheidbudget. Gemeente Utrecht

Dienst Wijken (2009), Gegevens over adviezen wijkraden. Gemeente Utrecht

Bestuursinformatie (2010) Gemeenteraadsverkiezingen 2010, Verkiezingsuitslagen Utrecht 3 maart 2010. Gemeente Utrecht

www.statline.cbs.nl (2011), Centraal Bureau voor de Statistiek, januari 2011

bronnen

3 — Publieksdienstverlening

Bestuursinformatie (2011), Tabellen Bewonerspanel Utrecht – peiling januari 2011. Informatie over Utrechtse regelgeving. Gemeente Utrecht

Bestuursinformatie (2011), Inwonersenquête 2008-2010. Gemeente Utrecht.

Overheid.nl Monitor (2011), ranglijst Gemeenten Overall, februari 2011.

Programma publieksdienstverlening (2011), Cijfers aantal digitale aanvragen via de website. Gemeente Utrecht.

VNG Benchmark Publiekszaken (2010), De belangrijkste resultaten voor de gemeente Utrecht uit de klanttevredenheidsonderzoeken. SGBO Benchmarking, Den Haag.

4 — Veiligheid

Bestuursinformatie en Politie Regio Utrecht (2010), Criminaliteitscijfers BPS en BVH 2002-2010. Utrecht

Bestuursinformatie (2011), Inwonersenquête 2008-2010. Gemeente Utrecht

Centraal Bureau voor de Statistiek, Ministerie van Justitie en Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (2010), Integrale Veiligheidsmonitor 2009, landelijke rapportage. Centraal Bureau voor de Statistiek, Voorburg/Heerlen

KLPD/DNRI (2010), De G31-tabellen: cijfers aangehouden verdachten, HKS. Korps Landelijke Politiediensten/Dienst Nationale Recherche Informatie, Zoetermeer

Programma Veiligheid (2011), Resultaten 2010 en ambities veiligheid in Utrecht in 2011. Gemeente Utrecht

5 — Openbare ruimte en groen

Bestuursinformatie (2011), Inwonersenquête 2006-2010. Gemeente Utrecht

Bewoners Meldingen Utrecht (2010), Informatiesysteem met meldingen van burgers over de buurt en stad. Gemeente Utrecht

Stadswerken (2009), Schouwresultaten 2009. Gemeente Utrecht

6 — Verkeer

APPM Management Consultants, Stratagem, Strukton Rail (2010), Kracht van Utrecht 2.0. Het duurzame alternatief.

Bestuursinformatie (2010), Inwonersenquête 2010. Gemeente Utrecht.

Afdeling Parkeren (2011): aantal verkochte combikaarten P+R 2010. Gemeente Utrecht

Afdeling Verkeer (2011): gegevens over verkeersongevallen op gemeentelijke wegen 2010. Gemeente Utrecht

NS Marktonderzoek en Advies (2010): aantal in- en uitstappende treinreizigers op Utrechtse stations 2010. NS, Utrecht

Provinciaal Arbeidsplaatsenregister (2010). Uitkomsten werkgelegenheids- en pendelonderzoek 2010. Provincie Utrecht

SEGMENT, EU-onderzoeksproject 2010-2011: enquêtes onder Utrechtse huishoudens die recent verhuisd zijn of sinds kort een kind op de basisschool hebben. [Disclaimer: De verantwoordelijkheid voor de inhoud van deze resultaten ligt geheel bij de auteurs. De inhoud van de resultaten geeft niet noodzakelijkerwijs de mening van de Europese Unie weer. De Europese Commissie is niet verantwoordelijk voor mogelijk gebruik van de erin opgenomen informatie.] Afdeling Verkeer, gemeente Utrecht

www.statline.cbs.nl (2011), gegevens uit de Enquête Beroepsbevolking Centraal Bureau voor de Statistiek, januari 2011

bronnen

7 — Milieu en duurzaamheid

Bestuursinformatie (2011), Inwonersenquête 2004-2010. Gemeente Utrecht

Bestuursinformatie (2010), Uitkomsten bewonerspanel stille gebieden in de stad. Gemeente Utrecht

Cyclus (2010), Gemeentelijke benchmark afvalscheiding 2010. Kringrapport 1

Cyclus (2010), Afvalprofiel Utrecht; gemeentelijke benchmark afvalscheiding 2010

Gemeente Utrecht (2011), Programma Utrechtse energie 2011-2014

Gemeente Utrecht (2010), Rapportage Luchtkwaliteit Utrecht 2009. Dienst Stadsontwikkeling, afdeling Milieu en Duurzaamheid

Gemeente Utrecht (2009), Actieplan Luchtkwaliteit Utrecht. Schone lucht, bereikbare stad en duurzame groei. Dienst Stadsontwikkeling, afdeling Milieu en Duurzaamheid

RIVM (2010), Monitoringsrapportage NSL; Stand van zaken Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit 2010. Bilthoven

Stadswerken IMH (2010), afvalbeleid gemeente Utrecht 2011-2014; Afval scheiden... dat levert wat op! Gemeente Utrecht

8 — Economie

- CBS (2010), Verder herstel economie in vierde kwartaal 2010. Persbericht Centraal Bureau voor de Statistiek, pb11-010, 15 februari 2011
- Ecorys (2010), Benchmark gemeentelijk ondernemersklimaat 2010; Thematische rapportage eindmeting. In opdracht van ministerie van Economische Zaken, Den Haag
- Kamer van Koophandel (2011), Cijfers over aantal startende bedrijven in Utrecht. Utrecht
- Kamer van Koophandel (2011), Cijfers uit de COEN-enquête (2008-2010)
- Provincie Utrecht (2011), Uitkomsten werkgelegenheids-onderzoek 2010. Provincie Utrecht
- www.statline.cbs.nl (2010), Gegevens over uitkomsten van de Conjunctuur Enquête Nederland (COEN), Centraal Bureau voor de Statistiek, februari 2010

9 — Wonen

- Bestuursinformatie (2011), Inwonersenquête 2008-2010. Gemeente Utrecht
- Direct Wonen (2010), Huurmarktrapportage Nederland oktober 2010. Direct Wonen
- Gemeente Utrecht, Stadsontwikkeling (2011), opgeleverde nieuwbouwwoningen 2010. Utrecht.
- NVM (2011), Transactiebestand 2008-2010.
- Provincie Utrecht (2011), Wegens succes verlengd: Meer met Minder in Utrecht. Nieuwsbrief Provincie Utrecht, 25 januari 2011.
- WoningNet (2010), Kwartaalrapportages Regio Utrecht. WoningNet, Weesp
- www.klimaatmonitor.databank.nl, februari 2011

bronnen

10 — Utrecht vernieuwt en krachtwijken

- Bestuursinformatie (2011), Inwonersenquête 2008-2010. Gemeente Utrecht
- Bestuursinformatie (2010), Monitor krachtwijken 2010. Gemeente Utrecht
- Programmabegroting (2011), Programmabegroting 2011. Gemeente Utrecht
- Programmabegroting (2010), Programmabegroting 2010. Gemeente Utrecht
- Informatie woningcorporaties Portaal, Mitros en Bo-Ex (2011), Tabellenoverzicht van woningcorporaties Portaal, Mitros, en Bo-Ex. Utrecht

11 — Vastgoedmarkt

- Bestuursinformatie (2010), Vastgoedmonitor Utrecht 2010. Gemeente Utrecht
- DTZ Zadelhoff (2011), Nederland compleet. Factsheet kantoren- en bedrijfsruimtemarkt. DTZ Zadelhoff, Amsterdam

12 — Stationsgebied

Bestuursinformatie (2010), Rapportage 3-meting Stationsgebied. Gemeente Utrecht

Bestuursinformatie (2010), Inwonersenquête 2010. Gemeente Utrecht

Gemeente Utrecht (2009), Bestuursrapportage Stationsgebied.

Gemeente Utrecht (2010), Bestuursrapportage Stationsgebied.

Gemeente Utrecht (2011), Voortgangsrapportage Stationsgebied.

Intomart GfK (2009), Onderzoek Veiligheidsgevoel Hoog Catharijne/Stationsgebied. Negende meting.

Intomart GfK, Hilversum

13 — Leidsche Rijn

Bestuursinformatie (2011), Inwonersenquête 2008-2010. Gemeente Utrecht

Bestuursinformatie (2010), Vastgoedmonitor Utrecht 2010. Gemeente Utrecht

Triode (2011), Cijfers woningbouwplanning Leidsche Rijn. Triode, Rotterdam

bronnen

14 — Werk en Inkomen

Bestuursinformatie (2011), Armoedemonitor 2010. Gemeente Utrecht

Bestuursinformatie (2010), Effectmeting re-integratie 2010. Gemeente Utrecht

UWV WERKbedrijf (2010), Nieuwsflitsen arbeidsmarkt UWV WERKbedrijf. Utrecht

Marlet, G. (2010), Atlas voor gemeenten 2010. VOC Uitgevers, Nijmegen

www.statline.cbs.nl (2011), Centraal Bureau voor de Statistiek, januari 2011

15 — Gezondheid en welbevinden

Bestuursinformatie (2011), Inwonersenquête 2008-2010. Gemeente Utrecht

Bestuursinformatie (2010), Monitor huiselijk geweld 2010. Gemeente Utrecht

Bestuursinformatie (2010), Evaluatie wet tijdelijk huisverbod. Gemeente Utrecht

GG&GD Utrecht (2010), Themarapport Volksgezondheidsmonitor Utrecht 2010, Zorg voor sociaal kwetsbaren. Utrecht

GG&GD Utrecht (2010), Themarapport Volksgezondheidsmonitor Utrecht 2010. Preventie volwassenen en ouderen. Utrecht

GG&GD (2010). Alcohol- en middelengebruik in Utrecht. Bundeling van resultaten en verdieping van de VMU 2010. Utrecht

www.zorgatlas.nl (2011), RIVM, februari 2011

16 — Samenleven

Bestuursinformatie (2011), Inwonersenquête 2008-2010. Gemeente Utrecht

GG&GD Utrecht (2010), Themarapport Volksgezondheidsmonitor Utrecht 2010. Preventie volwassenen en ouderen. Utrecht

17 — Jeugd

- Bestuursinformatie (2011), Inwonersenquête 2008-2010. Gemeente Utrecht
- Bestuursinformatie (2010), Effectiviteitsmeting re-integratie. Resultaten van gestarte trajecten in 2007, 2008 en 2009. Gemeente Utrecht.
- GG&GD (2010). Alcohol- en middelengebruik in Utrecht. Bundeling van resultaten en verdieping van de VMU 2010. Utrecht.
- GG&GD Utrecht (2010), Jeugdmonitor Utrecht, klas 2 en 3 van het voortgezet onderwijs, schooljaar 2008-2009. Utrecht.
- GG&GD Utrecht (2011), Jeugdmonitor Utrecht, groep 7 en 8 van het basisonderwijs, schooljaar 2009-2010. Utrecht.
- www.werk.nl (2011), cijfers niet-werkende werkzoekenden, UWV Werkbedrijf, januari 2011

- UWV Werkbedrijf (2011), nieuwsbrief arbeidsmarkt-informatie, januari 2011. Utrecht

18 — Onderwijs

- Bestuursinformatie (2010). Inwonersenquête 2010. Gemeente Utrecht.
- Buitenhek management en consult (2011). Second opinion en vraagprognose buitenschoolse opvang voor de gemeente Utrecht.
- Gemeente Utrecht, afdeling Leerlingzaken. Gegevens Onderwijs schooljaren 2008/09, 2009/10 en 2010/11.
- Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (2010). VSV-Atlas. Aanval op schooluitval. Den Haag
- Oberon (2010). De staat van het Utrechtse onderwijs. Utrecht

bronnen

19 — Sport

- Bestuursinformatie (2011), Inwonersenquête 2008-2010. Gemeente Utrecht
- Bestuursinformatie (2011), Rapportage Bewonerspanel (2011). Gemeente Utrecht
- GG&GD Utrecht (2011), Jeugdmonitor Utrecht, groep 7 en 8 van het basisonderwijs, schooljaar 2009-2010. Utrecht.
- Afdeling Ontwikkeling, team sport (2011), cijfers wachtlijsten sportverenigingen (2011). Gemeente Utrecht
- Afdeling Maatschappelijk vastgoed (2011), bezoekersaantallen Utrechtse zwembaden. Gemeente Utrecht

20 — Cultuur

- Bestuursinformatie (2010), Inwonersenquête 2010. Gemeente Utrecht
- Afdeling Cultuur (2011): bezoekersaantallen musea, culturele instellingen en evenementen met subsidierelatie met de gemeente (2010). Gemeente Utrecht
- Gemeente Utrecht (2010), Utrecht Evenementenstad. Gemeente Utrecht, Onderwijs Programmatekst (diverse jaren). Utrecht
- Marlet G. (2010), Atlas voor gemeenten 2010. VOC uitgevers, Nijmegen
- Stichting het Utrechts Museumkwartier (2011): bezoekerscijfers musea in het Museumkwartier (2010). Utrecht

Publicaties van Bestuursinformatie

Bestuursinformatie verricht een scala aan onderzoeken, variërend van beleidsevaluaties, bevolkingspeilingen en monitoren tot pre-testen van gemeentelijke producten, groepsgesprekken en quickscans van literatuur.

Inhoudelijk bestrijkt de afdeling een groot aantal terreinen van het gemeentelijke beleid, van economie en wonen tot leefbaarheid en veiligheid. Van onderwijs, vrije tijd en cultuur tot wijkgericht werken, zorg en welzijn.

Onderstaand een overzicht van de publicaties van Bestuursinformatie uit 2010. De meeste van onderstaande publicaties staan op internet: www.utrecht.onderzoek.nl.

Stedelijke monitoring

- Utrecht Monitor 2011, mei 2011
- Utrecht bij de hand/Utrecht city in brief, folder met kerngegevens over de gemeente Utrecht, juni 2010
- Utrechters aan het woord, uitkomsten Inwonersenquête 2010, maart 2011
- Utrecht Monitor 2010, april 2010

Monitoring wijken, wijkaanpak

- Monitor Krachtwijken, meting 2011 (3), verschijnt in juni 2011
- Wijkwijzer 2010, de tien Utrechtse wijken in cijfers, september 2010
- Monitor Krachtwijken, meting 2010 (2), juni 2010

Bestuur en inspraak

- Provinciale Statenverkiezingen 2011, Verkiezingsuitslag stad Utrecht 2 maart 2011, maart 2011
- Verkiezingen Tweede Kamer 2010, Verkiezingsuitslagen Utrecht 9 juni 2010, juni 2010
- Gemeenteraadsverkiezingen 2010, Verkiezingsuitslagen 3 maart 2010, maart 2010

Bevolking en wonen

- Rapportage WoON 2009, een analyse van Utrechtse woningmarktgegevens, 2010
- Vastgoedmonitor 2010, november 2010
- Regionale woningmarktmonitor 2010, ism BRU, juli 2010
- Utrechtse bevolking 2010, juni 2010

Vrije tijd en cultuur

- Nieuwsflits: De Binnenlandse Bestuur city marketing top 50; een toelichting, juni 2010

Zorg en welzijn

- Armoedemonitor 2010, april 2011
- Monitor Diversiteit en Integratie, januari 2010

Veiligheid en leefbaarheid

- Monitor Huiselijk Geweld 2010, Huiselijk geweld in stad en regio Utrecht in 2009, juli 2010
- Evaluatie Wet tijdelijk huisverbod, juni 2010
- Bewonerspanel Utrecht –peiling Afvalinzameling en Recreatie, juni 2010
- Bewonerspanel Utrecht- peiling Luchtkwaliteit, juli 2010

Werk en ondernemen

- Thermometer economische crisis 7, maart 2011, maart 2011
- Thermometer economische crisis oktober 2010, oktober 2010
- Effectiviteitsmeting re-integratie 2010, oktober 2010
- Thermometer economische crisis juli 2010, juli 2010
- Nieuwsflits: De top 20 van Europese stedelijke regio: Randstad Holland in internationaal perspectief, juni 2010
- Thermometer economische crisis 4, maart 2010, maart 2010

Colofon

uitgave

Afdeling Bestuursinformatie
Bestuurs- en Concerndienst
Gemeente Utrecht
Postbus 16 200
3500 CE Utrecht
030 — 286 13 50
bestuursinformatie@utrecht.nl
www.onderzoek.utrecht.nl

informatie

Geisje Hoetjes
030 — 286 13 42

rapportage

Geisje Hoetjes
Robin Tromp
Anne Slob
Rob Paridaen
Daniëlle Fiolet
Hans van Hastenberg
Hanneke Polman
Marian Mazurkiewicz
Martine van Engen

opmaak en foto's

Sietse Brouwer

figuren

Ad van den Dijssel

drukwerk

De Groot, Goudriaan

bronvermelding

Het overnemen van gegevens uit deze publicatie is toegestaan met de bronvermelding:
Bestuursinformatie, gemeente Utrecht

mei 2011

Bestuursinformatie

Actuele inzichten, betrouwbare cijfers, de tendensen juist geïnterpreteerd.
Bestuursinformatie —de onderzoeksafdeling van de gemeente Utrecht— ondersteunt gemeentebestuur en beleidsmakers met onderzoek, statistiek en advies.
Zo maken wij bij Bestuursinformatie werk van een beter Utrecht.

Meer weten?

www.onderzoek.utrecht.nl

telefoon 030 – 286 13 50

